

TREBALL DE FI DE GRAU

JOVES EXTUTELATS EN SITUACIÓ DE PIS ASSISTIT:

REPTES I BARRERES EN LA TRANSICIÓ CAP A L'AUTONOMIA I LA INSERCIÓ EN EL MÓN LABORAL

Facultat d'educació de la Universitat de Barcelona
Educació Social M1

Tutor: Thomas André Prola **Departament:** DOE

Alumne: Marçal Cuscó León

Data de lliurament: 14/06/2024

ÍNDEX

1. Introducció i justificació	6
2. Objectius	9
3. Marc Teòric	10
3.1 Marc contextual	10
3.1.1 Fundació iniciatives solidàries	10
3.1.2 Marc legal	12
3.2 Marc conceptual	19
3.2.1 El concepte de jove extutelat: de la tutela a la extutela	19
3.2.2 Concepte de vulnerabilitat: relació amb els joves extutelats	21
3.2.3 Aproximació al concepte de transició: l'autonomia adulta sense preparació prèvia	23
3.2.4 La Inserció laboral: dificultats i barreres dels joves extutelats	24
4. Metodologia d'investigació	29
4.1 Perspectiva de gènere	31
4.2 Població /Mostra/ Informants	32
4.2.1 Tipus de mostreig:	32
4.2.2 Criteris de selecció i justificació d'aquests:	32
4.3 Criteris de rigor científic i ètic	34
4.4 Tècniques de recollida de la informació	36
4.4.1 El diari de camp	36
4.4.2 L'entrevista semiestructurada	36
4.4.3 La construcció del dades per l'anàlisi: categorització i codificació de les entrevistes	40
5. Resultats	43
5.1 Presentació dels resultats	43
5.1.1 Resultats corresponents al grup de professionals	44
5.1.2 Subcategories corresponents al grup de joves extutelats	52
6. Anàlisi de resultats	58
6.1 Interrogant 1	58
6.2 Interrogant 2	63
6.3 Interrogant 3	67
6.4 Aportacions principals de l'estudi exploratori	70
7. Conclusions	72
8. Referències bibliogràfiques	75
9. Annexos	80
A. Consentiment informat	80
B. Programes d'inserció sociolaboral per a joves	81
C. Transcripció d'entrevistes de les persones col·laboradores	83
C1. Entrevista número 1: Educadora referent de la Llar Bellmunt:	83

C2. Entrevista número 2: Educadora referent de la Llar MontRoig:	89
C3. Entrevista número 3: Coordinador de la fundació	94
C4. Entrevista número 4: Jove extutelat de la llar Montroig	98
C5. Entrevista número 5: Jove extutelat de la llar Bellmunt	102
C6. Entrevista número 6: Jove extutelat de la llar Balandrau	106
D. Taules	109
D1. Taula 1: Lleis, resolucions i decrets reguladors de l'entitat Iniciatives Solidàries	109
E. Imatges	110
E1. Imatge 1: Circuit d'entrada i sortida al habitatge del jove	110

ÍNDEX DE TAULES

Taula 2. Programes de l'Àrea de suport als joves tutelats i extutelats.	15
Taula 3. Presentació de les persones entrevistades de la investigació	34
Taula 4. Entrevista als joves extutelats dels pisos de la fundació	38
Taula 5. Entrevista a les educadores referents i al coordinador de la fundació	39
Taula 6. Categorització previa de les entrevistes als professionals i els joves extutelats	41
Taula 7. Definició i codificació de les categories i subcategories d'investigació	42
Taula 8. Resum dels resultats extrets de les subcategories de les professionals	51
Taula 9. Resum dels resultats extrets de les subcategories dels joves extutelats	57
Taula 10. Resum de la resposta a l'interrogant número 1	63
Taula 11. Resum de la resposta a l'interrogant número 2	66
Taula 12. Resum de la resposta a l'interrogant número 3	68
Taula 13. Aportacions principals de l'estudi exploratori	69

ÍNDEX DE GRÀFIQUES

Gràfic 1. Total de joves atesos anualment en habitatge a l'ASJTET (Catalunya)	13
Gràfic 2. Mitjana d'ocupació mensual per anys (Catalunya)	14

RESUM

Aquesta investigació pretén identificar els reptes claus y dificultats que els joves extutelats en situació de pis assistit enfronten en el seu procés cap a la inserció laboral i personal, i explorar quin tipus de metodologies es porten a cap per part de les educadores referents del programa del pis on resideixen així com els diversos recursos col·laboradors que intervenen en tot aquest procés de transició laboral. Per fer-ho, aquesta investigació s'ha realitzat sota una metodologia qualitativa etnogràfica mitjançant l'observació i entrevistes semiestructurades com a tècnica principal de recollida d'informació, aplicant un tipus de mostreig no probabilístic causal en el cas dels professionals entrevistats i un tipus de mostreig no probabilístic intencional en el dels joves extutelats.

En primer lloc s'identifiquen diversos reptes i barreres dels joves extutelats que dificulten el seu procés d'inserció laboral i es conclou que aquestes, són reals i la societat i el sistema juguen un paper essencial en la seva transformació. En segon lloc s'analitza de forma exitosa les metodologies usades per part de les professionals de la fundació que gestiona els pisos, basades en la inclusió i l'acompanyament individualitzat i s'identifiquen diversos programes d'inserció laboral col·laboradors en la inclusió dels joves al món laboral.

Paraules clau: *Joves extutelats; pis assistit; inserció laboral; reptes i barreres laborals; acompanyament individualitzat; programes d'inserció laboral.*

ABSTRACT

This research aims to identify the challenges and difficulties that young care leavers in assisted living situation face in their process towards labour and personal insertion, and to explore what kind of methodologies are carried out by the reference educators of the employment programme and the various resources-collaborators that intervene in this whole process of labour transition. Therefore, this research has been carried out using a qualitative methodology with semi-structured interviews with a data collection technique, applying a type of non-probabilistic causal sampling in the case of the professionals interviewed and a type of non-probabilistic purposive sampling in the case of the young people who have been released from care. In the first place, various challenges and barriers of young people from outside that hinder their labour market insertion process are identified and it is concluded that these are real and that society and the system play an essential role in their transformation. In this place, the methodologies used by the professionals of the foundation that manages the flats, based on inclusion and individualised accompaniment, are successfully analysed, and various collaborative labour insertion programmes are identified in the inclusion of young people in the world of work.

Key words: Young people in foster care; pee assistance; labour market insertion; labour challenges and barriers; individualised accompaniment; labour market insertion programmes.

1. Introducció i justificació

La transició a la vida autònoma i independent per als joves ex tutelats és un moment crític i ple de reptes, especialment en el context dels desafiaments laborals. En l'actualitat, la necessitat d'una basa econòmica estable és vital per a l'autonomia personal de qualsevol persona. És per això que aquest treball té com a objectiu principal identificar els obstacles clau i les dificultats que afronten aquests joves tant en la cerca com en l'obtenció de feina tenint en compte que és un dels eixos vitals per a la seva inclusió a la societat occidental. Segons el butlletí de dades estadístiques de mesures de protecció a la infància del Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030, l'any 2022 s'havien comptabilitzat 16.365 menors en acolliment residencial en els diferents sistemes de protecció de cada comunitat autònoma (segons el mateix document, l'any 2021 eren 15.248, produint-se un increment d'un 7,33% d'un any a l'altre). Tanmateix, en el registre de menors estrangers no acompanyats en data de 31 de desembre del 2019, figuraven inscrits un total de 9.030 menors sota la tutela o acolliment dels serveis de protecció (Mercedes, G.,2022). Aquestes dades orientades als menors no acompanyats donen peu a què cada un d'aquests joves tindrà el seu propi procés de transició cap a la vida adulta, en el seu context i de la seva manera. Des de l'any 1995, els serveis d'Habitatge han atès un total de 5.544 joves a Catalunya. El 2020 s'han atès a l'ASJTET 1.095 joves, la dada històrica més alta, amb un total de 549 noves incorporacions, també la més alta des del seu inici. La mitjana de joves atesos anualment els darrers 2 anys és de 943 joves/any (ASJTET, 2020). Avui en dia es pot parlar de l'especial vulnerabilitat en l'estabilitat dels joves gràcies a informes com els que presenta la Xarxa Europea Contra la Pobresa (2020) mostra la realitat que afronten els joves en matèria de pobresa i estabilitat, ja que són el grup d'edat que més ha vist augmentada la seva taxa de pobresa a Espanya en els últims 10 anys, en concret les persones entre 16 i 29 anys. A més, segons Eurostat (2021), els joves que viuen de manera independent presenten major risc de pobresa o exclusió, especialment els grups d'edat dels 16 als 24 anys (52,8%) i dels 20 als 24 anys (57,7%) (Sevillano-Monje, 2023).

La intenció d'aquesta investigació és explorar les estratègies i recursos implementats pel programa del pis, que busca abordar de manera específica els reptes laborals i de transició d'aquests joves, proporcionant-los un entorn propici per al seu desenvolupament i creixement.

Així mateix, s'examina la percepció dels joves ex tutelats sobre el suport que reben al pis per dur a terme les seves tasques i responsabilitats diàries i, paral·lelament, les diferents perspectives d'alguns dels professionals de l'entitat. La recerca laboral es centra en una fase crucial de la vida d'aquests joves, on els desafiaments laborals juguen un paper destacat. Millorar la seva inserció laboral no només té repercussions individuals, sinó que també contribueix al desenvolupament de models d'èxit per a aquesta població. El primer trimestre de 2023 la taxa d'ocupació entre joves de 16 a 24 anys a Espanya va arribar al 24,4%. Això indicava que trimestralment va experimentar una disminució de 0.5 pp i anualment un increment de 0.1 pp. Si s'estén l'edat fins als 29 anys, la taxa es situava entre el 40,6%, deixant una disminució del 0.3 pp respecte al trimestre anterior i un increment anual del 0.2 pp (Ministeri de treball i economia social, 2023). Els joves extutelats, no només es troben dins d'aquestes estadístiques sinó que arrossegueu més factors i barreres que els perjudiquen i els posicionen en una situació de precarietat important que, pot arribar a desencadenar situacions extremes de desemparament i exclusió social (Calvo & Mostafà, 2020). Facilitar una transició més efectiva dels joves al món laboral no només significa un èxit individual, sinó que esdevé un model inspirador per a altres joves que comparteixen desafiaments similars. En aquest sentit, el programa d'un pis orientat al suport en la transició cap a la vida adulta d'aquests joves, és una peça clau per intervenir en les seves dificultats. És de vital importància analitzar i extreure informació sobre quina base física i emocional ofereixen aquests pisos als joves i, paral·lelament, quins recursos i metodologies s'utilitzen per abordar les seves necessitats i vulnerabilitats.

Aquesta investigació s'estructura en "4" parts: En una primera part, es mostren els objectius principals d'aquest treball i es presenta el marc conceptual i contextual de l'àmbit treballat. En segon lloc, s'exposa el marc conceptual i contextual i la metodologia que en marca la investigació realitzada. En tercer lloc, es mostren les tècniques de recollida d'informació utilitzades amb la seva corresponent justificació i els informats que han contribuït a la intervenció, juntament amb l'anàlisi de la informació recollida i els criteris de rigor científic i ètic. Per últim, s'exposen les conclusions del projecte de recerca realitzat. Per realitzar les intencions d'investigació i assolir totes les parts exposades amb anterioritat, s'ha col·laborat

amb la Fundació Iniciatives Solidàries com a objecte d'estudi pilar, posant el focus principal en tres dels seus pisos assistits i els joves que hi conviuen. En concret, s'ha analitzat el discurs de les educadores referents de dos dels pisos per a portar a cap la intervenció i seguiment d'aquests mitjançant dues entrevistes, i una tercera entrevista del coordinador de tots els pisos de la fundació per recollir informació sobre els principals programes i recursos laborals on es deriven als joves. S'ha de tenir en compte que la normativa i metodologia dels pisos és la mateixa en tota la fundació, per això s'ha optat per utilitzar la tercera entrevista amb el coordinador d'aquests en comptes de l'educadora referent del tercer pis. Aquest aspecte és fonamental per comprendre el paper del programa del pis en la promoció de l'autonomia i el benestar d'aquests joves en la seva transició cap a la vida adulta. Per altra banda, s'han escollit tres joves residents a cada un d'aquests pisos (un jove per cada pis) per contrastar opinions i fets i extreure informació sobre l'educació i importància de la metodologia aplicada a aquests joves. Amb relació a la conceptualització dels pisos, s'han realitzat entrevistes a un jove de la Llar Bellmunt, un de la Llar Montroig i un de la Llar Balandrau. En relació amb les professionals, s'ha realitzat l'entrevista a l'educadora referent de la Llar Bellmunt i l'educadora referent de la Llar Montroig.

Aquesta investigació no només aspira a millorar les intervencions existents sinó que també pretén contribuir al desenvolupament de models d'èxit per a altres contextos. També pretén mostrant les dificultats que hi ha per accedir al món laboral per aquest col·lectiu i poder fer la transició cap a una vida més autònoma. A més, la visibilitat que aquesta recerca atorga a una població vulnerable destaca la necessitat d'una atenció especial i personalitzada en l'àmbit de l'educació social. En conjunt, aquest treball contribueix al creixent coneixement en aquest àmbit, reforçant la base teòrica i pràctica de l'educació social.

2. Objectius

GENERALS:

- A) Identificar els reptes clau y les dificultats que enfronten els joves extutelats en la cerca i manteniment de feina
- B) Explorar les estratègies metodològiques del programa del pis i els recursos col·laboradors amb aquest per abordar els reptes laborals dels joves extutelats des de les perspectives de les educadores referents

ESPECÍFICS:

- A1) Explorar el discurs de l'educadora social al voltant dels reptes característics dels joves extutelats en matèria laboral.
- A2) Investigar les percepcions i experiències individuals dels joves extutelats que els limiten i els hi generen inseguretat per trobar feina.
- B1) Analitzar les diferents tècniques i recursos que el mateix programa del pis utilitza per acompanyar i fer el seguiment de l'estabilitat i seguiment de la formació laboral i personal del jove.
- B2) Definir la metodologia dels principals programes i recursos on es deriven als joves en el seu procés cap al món laboral i el seu vincle amb la mateixa fundació.

3.Marc Teòric

A continuació s'exposa el marc teòric que s'estructura en dos grans blocs. En primer lloc, es desenvolupa el marc contextual on, inicialment, s'explica la importància de la Fundació Iniciatives Solidàries i el vincle amb aquesta investigació. Posteriorment es tracta el tema de Marc legal i la definició i visibilitat de tot el que el constitueix i es rellevant per aquesta recerca. En segon lloc s'exposa el marc conceptual, on s'exposa en primera instància el concepte de jove extutelat i tots els aspectes i factors que contribueixen a influir el seu entorn. Per altre banda i com a segon pilar del bloc, s'analitza el fenomen de la inserció laboral i tots els vincles i dificultats que aquests joves tenen amb l'àmbit de la recerca laboral. En aquest cas, el marc contextual es centra en l'entorn específic en el qual es desenvolupa tot el procés dels joves extutelats i els factors externs que influeixen en el seu procés. Aquesta secció aborda aspectes com el context legal, cultural, social, i econòmic en el qual es troben aquests joves.

3.1 Marc contextual

3.1.1 Fundació iniciatives solidàries

Per realitzar aquesta investigació he escollit la Fundació Iniciatives Solidàries com a element pilar per a l'assoliment dels objectius presentats amb anterioritat i la fonamentació de les entrevistes i tota la part metodològica de l'estudi. En concret, s'ha col·laborat amb el seu projecte d'acolliment i alguns dels professionals que el conformen. Tota la informació d'aquest apartat es basa en l'experiència viscuda en les pràctiques obligatòries realitzades al centre i la mateixa documentació disponible al públic de la pròpia fundació.

3.1.1.2 Qui són Iniciatives solidàries?

És una ONG d'acció social a disposició de qui ho necessita i amb l'objectiu de fomentar l'autonomia de les persones que viuen en risc d'exclusió social. Com bé exposen a la seva pàgina web, la Fundació Iniciatives Solidàries va néixer arran del voluntariat a finals dels anys 80, quan un grup de persones que dirigia un esplai a l'Hospitalet del Llobregat va decidir unir esforços amb un programa destinat a satisfer les necessitats alimentàries d'una escola per

a nens desfavorits al Perú. Posteriorment, es va produir l'augment del creixement de la fundació, en concret l'any 1996 amb la professionalització de l'entitat i la proposta de la comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat per a crear un centre d'acollida per aquests. Des d'aquest moment, IS ha anat evolucionant i adaptant-se a les necessitats socials que la rodegen per poder fer una bona intervenció socioeducativa i de qualitat a les persones que ho necessiten (Iniciatives Solidàries [IS], 2023).

L'entitat consta de diferents programes per a les intervencions socials corresponents. Aquests, es poden agrupar en quatre grans grups:

1. **Acolliment per a col·lectius que van des de refugiats polítics fins a sense sostre**
2. Inserció amb projectes que fomenten l'ocupació de persones en risc d'exclusió social;
3. Infància amb un centre que dona suport a nois i noies amb dificultats
4. Acció comunitària -amb accions que busquen pal·liar els efectes de la crisi econòmica.

Es pot observar en la **Taula 1 (Vegeu Annex D1)** el marc normatiu sota el qual es regula l'entitat (Iniciatives solidàries [IS] (2023).

3.1.1.3 L'acolliment: els pisos assistits de la fundació

Iniciatives Solidàries han marcat la seva història mitjançant accions humanitàries en resposta a conflictes com la guerra de Kosovo, acollint i donant suport a 275 refugiats. Des de l'any 2000 la fundació gestiona i intervé, amb diferents metodologies d'actuació, en el suport per a la crisi d'immigració subsahariana, col·laborant amb la Generalitat en projectes d'acolliment integral per facilitar la integració dels immigrants a la societat. També ofereix refugi i acolliment a dones víctimes de violència de gènere, donant-los eines per reconstruir les seves vides. A més, col·labora amb el Departament de Justícia per acollir interns penitenciaris en permisos de sortida i ajudar als que ja han passat pel seu sistema a reintegrar-se socialment després de complir condemnes. Des de l'any 2023 també gestiona un centre per a joves tutelats i ofereix suport a immigrants sense documentació. També ajuda persones sense sostre amb allotjament temporal i integració social amb la col·laboració de diverses entitats (IS,2023). Tot i això, per a aquest treball era necessari entendre i analitzar el context de pisos assistits per a joves que la fundació proporciona. Des de 2014, Iniciatives Solidàries

col·labora amb l'Ajuntament de Barcelona en un projecte d'acollida per a persones d'assentaments, oferint-los sostre i facilitant la recerca de feina mitjançant convenis amb empreses d'inserció. L'acollida a totes aquestes persones es realitza en diversos països situats als barris de Barcelona. En concret, són: Llar Victòria; Llar Mont-roig; Llar Bellmunt; Llar Montcau; Llar Blanadrau; Llar Puigmal, El Canigó; Puigmal; El Pinetó; La Mola, Costabona, La Muntanyeta, Llar Aguiló i el centre d'acolliment temporal El Castell situat a Santa Perpètua de Mogoda, amb el suport de l'obra social la caixa.

La intervenció en primera persona durant les pràctiques educatives es va realitzar en els pisos de Llar Bellmunt, Montcau, Mont-roig, Balandrau i Victòria, fent un intensiu més concret en la llar Bellmunt. Per tant, les professionals amb les quals s'ha tingut contacte són les dels pisos en qüestió. Aquests pisos estan destinats a joves extutelats, però han viscut una sèrie de canvis administratius per part del consorci de Barcelona. Els pisos Victòria, Balandrau i Mont-roig han sigut sempre de joves extutelats. Per altra banda, La Llar Bellmunt i l Llar Montcau, van ser pisos de joves vulnerables fins a l'any 2022-2023 on van passar a ser pisos de joves extutelats. S'ha de tenir en compte que quan es parla de joves vulnerables es fa referència a joves que no necessàriament han passat pel sistema de tutela de la DGAIA, com en el cas del concepte de joves extutelats que, posteriorment, serà definit i analitzat amb detall.

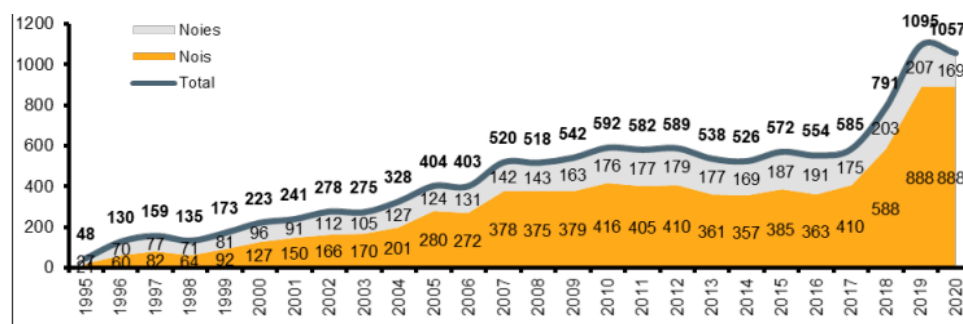
3.1.2 Marc legal

Quan es parla dels joves que surten del sistema de protecció amb 18 anys hem de ser conscients que depenent de les característiques d'aquests, es situen en un grup amb alt risc d'exclusió social. Internacionalment, en les investigacions sobre l'abandonament del sistema de protecció, es demostra que és un punt d'inflexió vital per aquests joves i els camins cap a l'autonomia varien segons les característiques i el suport social rebut (Dima i Bucuta, 2015). Quan surten del sistema de protecció de menors en complir els 18 anys es converteixen en joves extutelats. Quan aquests joves abandonen els centres i sistemes de protecció en el que es troben, passen a formar part del concepte de joves extutelats. Es troben en una situació sobtada on han de fer front a la vida adulta sense tenir la maduresa, experiència, estabilitat econòmica i vincles socials necessaris i previs per a una bona autonomia i creixement personal. Cal tenir present, com ja s'ha esmentat, que es tracta de joves de 18 anys i, per tant, es troben en un context caracteritzat per la concomitància de múltiples canvis com ara: canvis de transició cap a una vida adulta, canvis emocionals, processos d'identitat i construcció

personal, canvis físics de la pubertat... tot això paral·lelament a un moment de vida on han de definir el seu rol social superant barreres i obstacles constants, un d'ells, el d'entrar al mercat laboral (Barbarà, 2009). L'informe de European Anti-Poverty Network (European Anti-Poverty Network [EAPN] 2020) mostra la realitat que afronten els joves en matèria de pobresa i estabilitat, ja que són el grup d'edat que més ha vist augmentada la seva taxa de pobresa a Espanya en els últims 10 anys, en concret les persones entre 16 i 29 anys. Tot i que aquest informe mostra dades en el context exclusiu dels joves, és a dir, no de forma concreta als joves extutelats, es interessant entendre que el concepte d'extutelat no canvia el context de "joventut" en el que es troben i, per això, també són afectats per aquesta xifra i el que les produeix. A més, segons Eurostat (2021), els joves que viuen de manera autònoma presenten major risc de pobresa o exclusió, especialment els grups d'edat dels 16 als 24 anys (52,8%) i dels 20 als 24 anys (57,7%) (Sevillano-Monje, 2023). És per això que els joves extutelats tenen més tendència a estar en situació d'exclusió social a causa de la posició de vulnerabilitat en la qual es troben... Amb relació a l'habitatge que els joves extutelats utilitzen com a mesura de protecció per part del sistema, hi ha hagut un augment progressiu des de fa anys fins a l'actualitat. L'habitatge és el pilar base i essencial per aquests joves, ja que, han de formar-se i crear el seu procés d'autonomia en algun lloc de forma segura i educativa. En el **gràfic 1**, es pot observar el total de joves atesos anualment en habitatge des de l'any 1995.

Gràfic 1

Total de joves atesos anualment en habitatge a l'ASJTET (Catalunya)

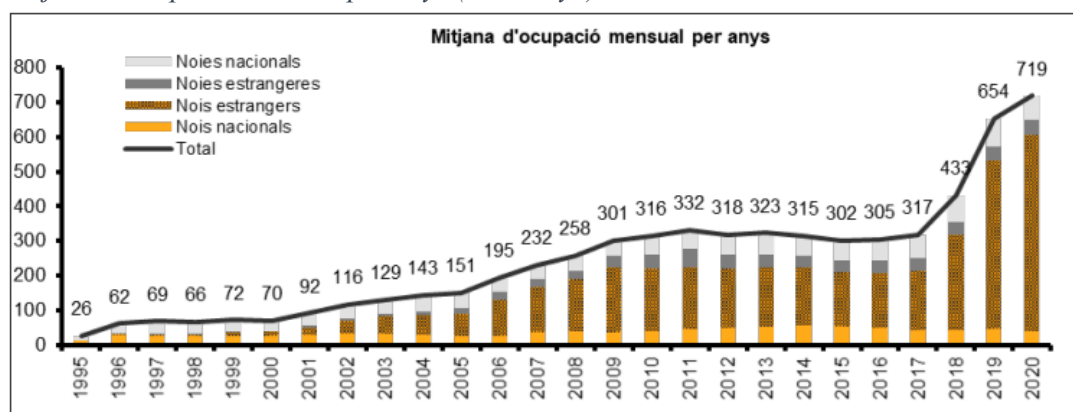
Font: Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats. Memòria 2020

Per tant, podem afirmar que l'any 2020, 888 nois i 169 noies es van trobar en aquesta situació vulnerable i de supervivència que es produeix en deixar de rebre el suport del sistema de protecció a partir dels 18 anys. També es pot observar que des de l'any 1995 els serveis d'habitatge han atès un total de 5.544 joves i, aquest, està en un augment progressiu.

L'increment d'arribades de joves estrangers acollits a la DGAIA ha provocat que del total d'atesos el 2020 el 80% hagin estat joves estrangers, i de les noves incorporacions el 84%. En la següent taula proporcionada per la memòria del 2020 de l'ASJTET, es pot observar amb facilitat la mitjana d'ocupació mensual per anys i la comparació entre nacionals i estrangers. El gràfic 2 mostra la mitjana d'ocupació mensual per anys a Catalunya de joves nacionals i estrangers a l'ASJTET.

Gràfic 2

Mitjana d'ocupació mensual per anys (Catalunya)

Font: Area de Suport als Joves Tutelats i Extutelats. Memòria 2020

Això significa que a l'hora d'abandonar el sistema de protecció, l'any 2020, va haver-hi un alt percentatge de joves que, a totes les dificultats i característiques perjudicials per al seu procés d'autonomia i maduració, se'ls hi suma el factor cultural i la barrera lingüística.

Aquests joves, a part de les dificultats personals que poden enfrontar, com ara la desconeixença de l'idioma espanyol o la manca d'instrucció, també s'han d'afrontar els obstacles trobats al lloc de destinació. Aquests poden ser de diversa naturalesa, des de dificultats en la cerca de feina fins a rebuig social (Gozálvez, 1994). Barbarà (2009) menciona la importància de tenir present que molts joves entre els 14 i els 16 anys van prendre la decisió d'abandonar el seu país amb la finalitat de cercar una oportunitat millor en un altre territori. Per tant, es una decisió que no només implica un canvi geogràfic sinó també un entorn social, cultural i personal totalment nou. Aquests joves han d'afrontar una sèrie de reptes i adaptacions, des de l'aprenentatge d'un nou idioma fins a la comprensió i integració en una nova cultura, tot això suposa un procés d'ajustament complex i desafiador.

En l'arribada del trencament del vincle entre els joves i la DGAIA, tots aquests reptes i adaptacions relacionats amb la cultura, la llengua, la discriminació i l'entrada a una societat

tan competitiva, es tornen imminents i constants. És per això que, a Catalunya, existeixen recursos i projectes destinats a l'acompanyament d'aquests joves en el seu procés d'autonomia. L'ASJTET (Àrea de suport als joves tutelats i extutelats) emergeix com una resposta a les necessitats d'aquests nois i noies en el seu context de transformació i transició. L'àrea és una eina crucial perquè els joves extutelats afrontin el seu futur de forma ferma i amb la disponibilitat de més recursos dels que tenen.

3.1.2.1 L'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats: definició, programes i marc legal

La DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència) defineix el concepte d'ASJTET i la seva funcionalitat de la següent manera: és la divisió encarregada de facilitar l'accés als recursos i serveis per a joves en situació de tutela, extutela i amb dificultats socials que sol·licitin assistència (amb edats compreses entre els 18 i els 21 anys). Per tant, han estat atesos per la DGAIA. És a dir, és l'organisme que cerca la solució per cobrir les necessitats de cada jove, valorant a quins programes es poden adscriure o si necessiten un altre tipus addicional de suport. L'atenció que l'ASJTET dona als joves i les joves és individualitzada, a través de professionals que els informen, orienten, acompanyen, assessoren i formen.

Segons els àmbits d'actuació de la pàgina web oficial de la Generalitat de Catalunya, amb relació a l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats (ASJTET), es pot observar a la **Taula 2** els programes que l'àrea promou per aquests joves (ASJTET, 2021):

Taula 2:

Programes de l'Àrea de suport als joves tutelats i extutelats.

Programa	Objectiu del programa	Característiques del programa
Programa d'habitatge	Afavorir el desenvolupament social, laboral, maduratiu, emocional i relacional de la persona jove, mitjançant un acompanyament personal.	-Proporciona allotjament de manera temporal als joves -Utilitza els Serveis Socials especialitzats, recollits a la Cartera de Serveis, a l'apartat d'Infància, adolescència i joventut, per promoure la metodologia del programa. Promou la seva metodologia mitjançant tres serveis: El Servei de pis assistit per a joves majors de 18 anys, el Servei de residència o pisos per a joves vinculats a programes d'inserció laboral i el Servei

d'Acompanyament Especialitzat a Joves Tutelats i Extutelats (SAEJ)		
Programa d'inserció sociolaboral	Afavorir que el/la jove defineixi i executi el seu projecte professional, emmarcat dintre del seu projecte vital i de futur.	Procés de llarga durada basat en un desenvolupament de competències professionals que es fonamenta en la pràctica de reconèixer, transferir i posar en pràctica habilitats tècniques, fonamentals i transversals.
“Via Laboral”		
Programa de suport econòmic	Proporcionar als joves majors d'edat que han estat sota tutela ingressos econòmics perquè puguin avançar de manera gradual en el seu procés d'emancipació.	La prestació per als joves extutelats es recolza sota la Llei 13/2006 de 27 de juliol de Prestacions Socials de Caràcter Econòmic i Decret 123/2007 de 29 de maig posada en marxa l'any 2007. La quantitat a percebre és l'Indicador de Renda Suficiència de Catalunya (663,98 €). Necessari l'elaboració del PTI (Programa de treball individualitzat) elaborat pel professional educador referent de l'àrea i amb l'acceptació del mateix jove.
Programa d'Acompanyament Jurídic	Orientació, assessorament i intervenció en qualsevol qüestió jurídica que els joves tutelats i extutelats necessiten resoldre o gestionar. .	Aquest programa s'inclou dins la dimensió social i el propòsit integrador que l'objectiu global de l'ASJTET té. Els principals àmbits d'actuació són l'estrangeria, la matèria penal, la matèria civil i la mediació entre parts implicades.
Programa de suport psicològic	Proporcionar suport emocional i orientació psicològica als joves per acompanyar-los en la superació d'episodis o situacions que poden tenir un impacte traumàtic i afectar el seu desenvolupament i integració futura.	Es va posar en marxa l'any 2002, és per majors de 18 anys. En el programa de suport psicològic es plantegen dos àmbits en el que intervé i actua: Intern: Es porta a terme des de la mateixa Àrea (ASJTET) . Extern: Es deriva a un programa de suport extern a l'ASJTET, generalment a l'entitat IN-VIA amb la que hi ha un conveni per aquestes situacions.

Font: Elaboració pròpia (Dades extretes de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats (ASJTET)).

Aquests programes resumits en la **Taula 2** són la guia que facilita i permet al jove aconseguir els seus objectius fonamentals; donen resposta i solució a les seves necessitats i són les eines que permeten dur a terme el PTI (Pla de treball individualitzat) dels nois i noies. Cal remarcar i afegir característiques rellevants de dos dels programes clau per aquesta investigació:

La **Prestació econòmica** que es proporciona dins el programa de suport econòmic, facilita l'accés a una formació superior o professional sense la pressió immediata de trobar un treball a temps complet per satisfer les seves necessitats econòmiques.

El **Programa d'inserció sociolaboral** “Via Laboral” té a disposició tots els recursos formatius i laborals de l'ASJTET i les eines d'orientació professional que l'àrea considera

oportunes per posar en pràctica la seva metodologia. Es treballa un acompanyament pròxim però potenciant la autonomia del jovent en les seves decisions. El caire sociolaboral que té aquesta investigació fa necessari una anàlisi més profunda de les característiques que la mateixa ASJTET (2020) exposa d'aquesta programa:

Principalment, els objectius operatius d'aquest es basen en:

Primer de tot, el disseny, l'orientació i el seguiment individual del pla de treball del jove en qüestió. Per altra banda, el seguiment dels centres d'orientació social (COS), ja que proporcionen activitats per al desenvolupament de competències i formació prelaboral d'aquests joves. Un altre objectiu es basa en la proporció d'eines i habilitats socials necessàries perquè puguin mantenir-se (i incorporar-se) dins els sistemes de formació laborals i professionals. Finalment, la construcció d'una gran xarxa de centres d'orientació formativa/laboral i d'inserció mitjançant la col·laboració amb altres entitats i institucions per millorar les oportunitats d'ocupabilitat dels joves. Per fer-ho, es proporciona als joves eines, recursos i acompanyaments formatius mitjançant derivacions a entitats professionals.

3.1.2.2 Marc legal i normatiu de les Instituciones que acompanyen els joves :

L'ASJTET, com a unitat de la DGAIA, està acotada per un marc normatiu i legal del qual la Fundació Iniciatives Solidàries també forma part, com a entitat en el context de la mateixa àrea. Amb anterioritat, ja s'ha analitzat el marc legal on la mateixa fundació se situa, i, per tant, la mateixa ASJTET. Tot i això, hi ha certs àmbits dins que també s'han d'acotar dins del context dels joves extutelats: La Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits (FEPA, 2013) informa que la pròpia dependència administrativa de l'àmbit dels joves tutelats i extutelats en pisos assistits està regulat per la Generalitat de Catalunya, el Departament de Benestar Social i Família. En concret, gestionat per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) mitjançant la unitat de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats. La mateixa ASJTET exposa el marc legal i normatiu (ASJTET, 2021) relacionat amb l'administració i gestió del suport als joves extutelats i de la prestació econòmica que aquests reben. Les lleis i decrets més rellevants per aquesta investigació són els següents:

- ➔ Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de Serveis Socials
- ➔ La Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, per atendre les situacions de necessitat dels joves extutelats. Posteriors modificacions substancials:

-Decret 123/2007, de 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desenvolupament de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, publicat al DOGC de 31 de maig de 2007.

Entenent el marc legal que regula l'ASJTET i el sistema d'implementació de pisos assistits, entren en joc entitats i institucions com la FEPA (Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits) com a elements fonamentals per aquestes intervencions. La seva visió i gestió dels pisos assistits per aquests joves es basa en la coordinació, supervisió i impuls de les mesures que regulen aquests recursos. És per això que a continuació es fa una anàlisi de les característiques més rellevants d'aquesta Federació, entenent el paper de la FEPA com a essencial en la garantia del benestar i la inserció sociolaboral d'aquests joves.

3.1.2.3 Els pisos assistits per a joves extutelats: FEPA

La Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits (FEPA) és, segons la seva pròpia guia d'emancipació (2016): “L'entitat de referència i l'interlocutor rellevant a Espanya pel que fa a la realitat i els reptes dels joves sense suport familiar en procés d'emancipació, especialment de la joventut tutelada i extutelada. Aglutina entitats que desenvolupen projectes d'atenció a aquesta joventut, acotant edats d'entre els 16 i els 21 anys”.

Segons el pla estratègic de FEPA (2017), el document oficial de la Federació es basa en les següents característiques principals (p.6): Tenen com a **missió** afavorir la autonomia i la igualtat d'oportunitats dels joves sense suport familiar en procés d'emancipació, especialment dels tutelats i extutelats. La seva **visió** es basa a consolidar la seva presència de forma estatal i autonòmica, provocant que les entitats que la conformen participin activament en l'assoliment de la missió promovent i potenciant l'aprenentatge mutu a través de xarxes internacionals, especialment en la UE. Els seus **valors** són adoptats i compatibles amb els d'una entitat sense ànim de lucre, respectant l'interès general i l'economia social. Es destaquen la confiança mútua, el compromís, la participació, l'aprenentatge en xarxa i el respecte cap a la diversitat.

Dels diferents pisos assistits que la Federació gestiona i porta a cap, els joves extutelats col·laboradors en aquesta investigació és trobarien en la tipologia de pis assistit per a jovent major de 18 anys: Aquests pisos estan orientats i reservats per a joves entre els 18 i els 21 anys que no tenen recursos suficients ni família on sostenir-se en sortir del sistema de protecció. Cada pis és gestionat per un educador social, i en termes generals l'habiten 4 joves. (Montserrat et al.,2015). A la memòria de l'ASJTET (2020) es menciona que l'any 2017 es van crear pisos que ofereixen la possibilitat d'acollir a joves uns mesos abans de complir la majoria d'edat. L'ASJTET diu: “A causa del traspàs dels pisos 16-18 a la DGAIA i per tal de continuar oferint des de l'ASJTET la possibilitat d'anticipar el procés d'emancipació als adolescents que ho requereixen” (p.37).

Per començar a formar part d'un procés assistencial i residencial, s'han de respectar uns protocols i, en concret, un circuit per poder organitzar l'entrada (si és possible) del jove a la tipologia de pis corresponent. A Catalunya, l'ASJTET gestiona aquestes entrades als diferents pisos i disposa d'aquest circuit on s'explica de forma clara les opcions que poden sorgir durant aquests. En la **Imatge 1 (Vegeu Annex E1)** el circuit d'entrada i sortida dels joves en el protocol d'acollida als pisos d'habitatge de l'ASJTET. En concret, els passos corresponent al sistema d'entrada, gestió i sortida del jove sintetitzats i explicats en la imatge són la derivació, el decurs, la concessió i el tancament. És vital destacar la importància que té respectar aquest protocol en el suport i protecció els joves tutelats i extutelats. Mitjançant aquest sistema d'entrada, gestió i sortida es busca garantir una transició segura i efectiva cap a la vida adulta. D'aquesta manera, la realització d'aquests passos pot millor i facilitar-los la seva autonomia i integració social i laboral.

3.2 Marc conceptual

El marc conceptual d'aquesta investigació constitueix la base teòrica sobre la qual es fonamenta. En aquest cas, es presenten teories, conceptes i models que serveixen com a fonamentació per comprendre als joves extutelats i el fenomen que els acompanya en la seva transició per serveis i recursos, cap a la seva autonomia personal.

3.2.1 El concepte de jove extutelat: de la tutela a la extutela

Quan parlem de joves extutelats fem referència a aquells joves que han passat pel sistema de protecció de menors i ja han complert la majoria d'edat. És per això que aquest sistema ja no

se'n fa càrrec i els joves es troben en una situació d'emancipació jurídica, però no social, procedents del sistema de protecció de menors que ja han assolit la majoria d'edat i que, per tant, es troben en una situació d'emancipació jurídica, però no social (Benomar i Pàmies, 2022, p.154). Tot i que aquest col·lectiu estigui format per molts joves de diversos contextos i orígens culturals i territorials, Barbarà (2009) exposa certes característiques que els fan pertànyer a aquest grup tan vulnerable en la societat que vivim. En concret exposa(p.62):

Han experimentat un recorregut similar com a menors d'edat en una situació i condició de vida precària i de greu risc social, ja que han estat exposats a una desprotecció i, com a conseqüència, han sigut atesos i tutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència. La gran majoria d'aquests joves han rebut maltractaments i males pràctiques educatives i discriminació per part del seu entorn social. Agressions físiques, psíquiques, socials, negligències... Alhora, compten amb nivells formatius molt reduïts o escassos. No han pogut fer un seguiment decent al sistema educatiu del seu territori. Per altre banda, no tenen més remei que emancipar-se a l'arribar a la majoria d'edat sense estar preparats i no tenen les capacitats d'autonomia personal necessària per assolir un canvi de tanta dimensió. Des de la perspectiva de salut mental, tenen una fragilitat emocional important i consten de personalitats molt fortificades i enrocades a causa de les vivències experimentades al llarg de la seva trajectòria com a infants i, oimés, no disposen de gaires referents més enllà dels professionals que els atenen. (S'ha de tenir en compte que els joves migrants que venen d'altres territoris tenen encara més dificultats en aquest sentit).

Tots aquests joves han d'afrontar una situació molt complicada en relació amb el seu procés vital des que són tutelats fins a l'etapa de l'adulthood. Dima i Bucuta (2015) parlen de les facetes transitives que experimenten aquests nois i noies: "Care leavers face multiple transitions - from education to work, from care to another housing solution, from financial dependence to independence, from being cared for to se" (p.54).

Quan fem referència al concepte de "jove extutelat" estem parlant de pertànyer a un grup de persones que ha sigut aïllada i dividida de la seva família com a mesura de protecció. Aquesta, s'utilitza per evitar una situació de risc social irreversible on aquests joves són els afectats, perquè els seus tutors legals i familiars no poden proporcionar-los una vida digna amb les necessitats bàsiques satisfetes. Per tant, es pot afirmar que tots aquests joves tenen en comú haver experimentat una situació de desemparament (Barbarà, 2009).

Per tant, podem confirmar que aquests joves no estan del tot preparats per a una sortida en solitari. Es detecten moltíssimes necessitats en l'àmbit de l'autonomia personal i moltes carències en la seva estabilitat econòmica. Per altra banda, cal recordar que majoritàriament són joves amb un nivell formatiu molt baix. Totes aquestes característiques en comú impedeixen la possibilitat que aquests nois i noies puguin mantenir una qualitat de vida digna allunyada de la seva família i una supervisió de l'administració pública. Barceló (2017) exposa la seva visió en relació amb les característiques comunes d'aquests joves, i fa referència a àmbits com: baix nivell formatiu, desarrelament familiar, dificultats en la inserció laboral, estil de vida marginal, experiències negatives en la infància, vida prèvia en institucions, maternitat adolescent en el cas de les noies.

Doncs, la part d'aquests nois i noies que deixen d'estar tutelats per l'administració pública es troben en una situació de risc social, on no tenen possibilitat de sostenir-se en una xarxa familiar estable i, per conseqüència, ho han de fer per ells mateixos amb els seus propis recursos. És per això que els joves extutelats es troben en un context de vulnerabilitat social

3.2.2 Concepte de vulnerabilitat: relació amb els joves extutelats

Quan parlem de joves extutelats, moltes vegades es fa referència al concepte de "vulnerable" i similars. És important entendre el significat d'aquest i la relació amb aquest grup de nois i noies. Hi ha molts conceptes que recullen significats i vincles d'aquest terme, i cada àmbit el pot interpretar des de diferents punts de vista. Garrido (2022) recull de la Comissió Estatal de Drets Humans de Nuevo Leon següent definició de "grups en situació de vulnerabilitat":

Aquellos que, dado el menosprecio generalizado de alguna condición común a sus integrantes, o un prejuicio de naturaleza social que les sirve de estigma producido por una situación histórica de opresión o injusticia, sufren de manera sistémica en lo que se refiere al disfrute y ejercicio de sus derechos. (p.208)

Durant les últimes dècades, el concepte de "vulnerabilitat" ha adquirit una gran rellevància en les Ciències Socials, especialment en l'àmbit dels estudis sobre desigualtat social i entre grups, comunitats i col·lectius socials. Tot i això, aquest terme va intervenir de forma important l'any 2000 en l'àmbit dels estudis sobre la desigualtat social i la pobresa estructural (Gázquez, 2021). Es tracta d'una època en què el concepte de vulnerabilitat

s'utilitza com a mitjà clau per al disseny i la direcció de les polítiques públiques enfocades a desenvolupar i accions i intervencions més humanitàries.

També es defineix de forma individual a persones “vulnerables” com “aquellas que carecen de derechos y libertades básicas por lo cual están particularmente expuesta a explotación”. (Kottow, 2011). Els joves que han finalitzat la tutela s'enfronten a reptes significatius, tenen una formació educativa i laboral limitada, i es troben en una situació administrativa irregular que els impedeix renovar la seva autorització de residència o trobar feina (Benomar & Pàmies, 2022).

Tan sols amb aquestes característiques ja es vinculen al concepte de vulnerabilitat. Quan parlem de vulnerabilitat, també entri en joc la responsabilitat que el mateix jove té d'ell mateix: Segons Rodríguez Gómez (2006) hi ha una major exigència de responsabilitat en les persones que han finalitzat la tutela en comparació amb altres joves de la seva mateixa edat, els quals gaudeixen d'una vida normalitzada i integrada en el nucli familiar. Per tant, el Sistema de Protecció que els cautela ha de formar-los per afrontar aquesta etapa, proporcionant-los recursos que garanteixin la seva integració social i laboral per allunyar-los de l'exclusió social. El procés en el qual els joves extutelats es troben estan regulats per responsabilitats com aprendre l'idioma nacional en el cas dels estrangers, fer cursos per a grups socials vulnerables, accedir a tota la documentació necessària que se'ls hi requereixi, etc. La qüestió és que són responsabilitats que s'assoleixen lluny dels nuclis urbans i espais comunitaris dels quals poden establir vincles i relacions amb altres persones de la seva edat. Això els deixa en una situació de més vulnerabilitat social (Benomar & Pàmies, 2022). Tota aquesta diversitat conceptual que envolta el concepte de vulnerabilitat i el vincula als joves extutelats, obre portes a què aquests joves experimentin dificultats addicionals en termes de salut mental.

Díaz-Esterri (2023) explica des de la UNED (Universitat Nacional d'Educació a Distància) dades rellevants que potencien el risc de vulnerabilitat social d'aquests joves. Segons exposa, aproximadament el 50% dels problemes de salut mental s'inicien abans dels 14 anys. D'aquests casos, un gran prat no són detectats i per causalitat no reben ajut ni tractaments específics. Davant d'aquest factor de vulnerabilitat, és necessària la prevenció i promoció de la salut mitjançant la detecció primària com a estratègies d'intervenció per minimitzar l'impacte i facilitar als joves extutelats un trànsit cap a la vida adulta més saludable (p.250-251).

3.2.3 Aproximació al concepte de transició: l'autonomia adulta sense preparació prèvia

Des de fa anys el procés de transició cap a la vida adulta ha experimentat grans canvis significatius a causa de la constant evolució i transformació de la societat. La disminució de les oportunitats econòmiques i laborals per als joves, junt amb les barreres per identificar les habilitats i coneixements necessaris per assumir el rol d'adult, representen grans reptes que, a vegades, impossibiliten la consecució de l'autonomia en la gent jove (Rivera-Vargas et al., 2022). Si es vol adoptar una mirada sociològica al concepte de transició cap a la vida adulta o, simes no, entendre una mica més el concepte, podem adoptar la perspectiva de l'enfocament de la sociologia de la transició. Autors com Casal (1997) Furlong & Cartmel (1997) Galland (2007) i en aquest cas d'on s'ha extret la informació actual, Roberti (2017), manifesten la idea que la mateixa joventut ja s'entén com un procés social d'emancipació que abasta aspectes familiars i econòmics. Aquest procés d'emancipació juvenil implica l'adquisició de les habilitats i recursos necessaris per desenvolupar-se de manera autònoma en la societat.

Per tant, hem de situar el concepte de “transició” com l'estat entre dues situacions que estan definides i estables. Tot i això, també està vinculat amb el procés, amb la successió d'accions i actituds que es produeixen al realitzar el canvi d'un context a un altre, per exemple, en finalitzar l'estança a un pis tutelat i començar a treballar i viure sol. En aquest sentit, el procés de transformació comporta certs riscos i provoca moltes inseguretats i barreres en la persona que està experimentant el canvi i, en conclusió, la transició cap al seu nou context (Moya, 2018).

Casal (1996) parla del concepte de transició i de totes les dimensions i factors que influeixen en el mateix terme. Segons l'autor, la transició, paral·lelament a entendre's com la zona de presa de decisions del subjecte, es percep com una evolució progressiva de caràcter biogràfic (p.299). Per altra banda, Moya (2018) parla del concepte d'autonomia i fa referència a la seva definició que, segons el Diccionari de la Llengua Espanyola, és la “condició de qui, per certes coses, no depèn de ningú”. Aquesta definició ofereix una visió interessant en concretar que l'ésser humà no és completament autònom, sinó que és una condició que influeix sobre certs aspectes de la vida, sent dependents en altres qüestions (p.70).

En aquest cas, s'intenta analitzar el procés dels joves extutelats a Catalunya i, és important tenir en compte que Catalunya és de les primeres comunitats autònomes que disposa de

serveis d'ajut i suport (ASJTET) als joves extutelats quan inicien el seu procés d'emancipació i autonomia cap a la vida adulta (Zamora i Ferrer 2013). Fort (2022) assenyala i menciona la complexitat que comporta realitzar la transició dels adolescents cap a la vida adulta, en referència a la multiplicitat de referents i la desorientació. “Els joves tenen dificultats per instal·lar-se en un entorn difícil, en moltes ocasions hostil” (p.589). És per això que durant aquesta etapa, els joves exploren la seva identitat, busquen independència i s'enfronten a reptes relacionats amb l'autonomia i la inserció en l'àmbit laboral.

3.2.4 La Inserció laboral: dificultats i barreres dels joves extutelats

3.2.4.1 La inserció laboral: El treball com a eina d'inclusió social

Com ja s'ha mencionat, aquests joves tenen necessitats comunicatives i problemes per crear xarxes socials estables. És per això que la feina i la seva economia són factors essencials per a sostenir-se, ja que, el treball és una gran oportunitat d'inserció social en una societat totalment capitalista. Davant la precarietat dels recursos que aquests joves reben i analitzant les seves necessitats i característiques comunes, és un fet que es troben sota baixes expectatives d'inserció laboral i social. Si analitzem aquests joves com el que són; “joves”, l'informe de joves i mercat de treball del Ministeri de Treball i Economia Social (2023) exposa que el primer trimestre de 2023 la taxa d'ocupació a Espanya entre joves de 16 a 24 anys va arribar al 24,4%. Això indicava que trimestralment va experimentar una disminució de 0.5 pp i anualment un increment de 0.1 pp. Si s'estén l'edat fins als 29 anys, la taxa se situava entre el 40,6%, deixant una disminució del 0.3 pp respecte al trimestre anterior i un increment anual del 0.2 pp.

Quan parlem del terme “inserció laboral” fem referència a dos conceptes units. Per una banda, tenim el terme “inserció”, que fa referència al procés que fa una persona per incorporar-se, en aquest cas, al mercat laboral. Per altra banda, el terme laboral fa referència a les empreses i al funcionament del mercat de treball, a l'àmbit de feina (Sáez i Quetglas, 2016). Tenint en compte les dificultats per als joves relacionades amb l'obtenció de feina i l'estabilitat econòmica produïda com a conseqüència, es pot observar i traslladar el context als joves extutelats de tal manera que, un gran ventall de factors i dificultats es visibilitzen.

Moya et al. (2018) examinen en el seu article les dificultats que els joves extutelats de Catalunya experimenten en fer la transició cap a la vida adulta i, en concret, assenyala que no tan sols existeix una estabilitat socioeconòmica precària sinó que també influeixen els baixos

nivells educatius, una xarxa de suport limitada i sobretot una escassa qualificació laboral. Segons l'autor, tots aquests factors pressionen als joves i dificulten de forma addicional la seva inserció laboral.

Per aquests joves, disposar d'un treball és una via segura d'inserció social i això significa que, d'alguna manera generen espai entre el risc de pobresa i d'exclusió. La pregunta és senzilla: ¿Per què el treball és una eina d'inclusió social? És un tema complex on entren molts factors i antecedents històrics. Tot i això, es pot dir que la relació que trobem entre pobresa i exclusió social pot ser clara però no és unidireccional. És a dir, la condició del concepte de pobresa no comporta el significat o el vincle amb l'exclusió social, però aquesta última és més probable que es produeix si l'origen està en un context de pobresa econòmica. Per tant, si aquests joves troben un mal treball, de baixa qualitat, inestable i amb un escàs salari (o directament no en troben cap) pot abocar a situacions de pobresa economia. Arribat aquest punt, si s'uneixen les deficiències educatives, de la salut, relacionals, etc., s'estarà exercint una pressió important al jove extutelat cap a una possible exclusió social per falta de recursos i vincles estables (Peña, 2015). És aquí on es troba la importància de la feina per incidir en la inclusió dels joves i, en termes generals, de qualsevol persona. Alonso Bello et al. (2018) mencionen els paràmetres que hauria de respectar l'orientació sociolaboral que es fa a aquests joves en els seus respectius pisos i àmbits regulats per professionals:

“L'orientació sociolaboral ha d'ajudar-los a: 1) definir objectius professionals adequats, 2) mantenir l'ocupació, i 3) dissenyar itineraris personalitzats. Si es vol oferir als joves extutelats els recursos i les estratègies necessàries per sortir de l'exclusió, els factors que modulen les trajectòries formatives i professionals han de ser estudiats per la comunitat científica”. (p.488)

En aquest sentit, es pot dir que la inestabilitat laboral és una realitat d'aquests joves i pot afectar a la inclusió social d'aquests, generant d'aquesta forma una inseguretat material i vital que pot provocar un allargament de la seva sortida del pis residencial on es troba (Antón-Alonso et al., 2023). D'altra banda, Saucedo et al. (2020) exposen que l'exclusió social i l'estigmatització poden dificultar la inclusió laboral dels joves en situació de vulnerabilitat. Paral·lelament, s'ha identificat que l'exclusió social i estigmatització d'aquests joves pot dificultar la inclusió laboral d'aquests joves en situació de vulnerabilitat (Saucedo et al., 2020). Autors com de las Heras i Melendero (2023) exposen reflexions sobre els factors d'exclusió social de joves en una situació vulnerable i, per tant, en risc d'exclusió

social. Entre aquests, parlen sobre la **debilitat de la xarxa de suport i habilitats socials** que molts joves tenen, fent èmfasi als joves que arriben d'altres **països i cultures**. Paral·lelament, els **problemes emocionals i conductuals** que els mateixos joves poden carregar a les espatlles se sumen al sac de factors que dificulten el seu procés evolutiu personal i, per conseqüència, la seva entrada al món laboral (p.180-181). Per altra banda, per contrarestar l'exclusió social d'aquests joves, hi han factors inclusivius com la flexibilitat de la gestió del currículum d'aquests joves, el desenvolupament de les competències que les empreses estan buscant o valoren de forma més positiva (per tant, s'estaria ajudant el jove a potenciar les necessitats que l'empresa vol cobrir mitjançant el seu contracte), el protagonisme que se li dona al jove en el disseny del seu propi PTI (Projecte de treball individualitzat), etc. Aquests factors permeten a molts joves el retorn educatiu i/o la seva inclusió per deixar enrere la seva situació d'alt risc d'exclusió social (Tárraga et al., 2022). S'ha de tenir en compte que, aquests mateixos factors d'inclusió, si no es compleixen o s'apliquen, es tornen automàticament en factors d'exclusió social per al jove.

El fet d'estar en el món laboral no és només aconseguir feina, sinó que també s'ha de mantenir l'ocupació, i és una tasca molt complicada. Mitjançant els diversos estudis sobre l'àmbit, s'ha observat que aquests joves presenten característiques personals que poden dificultar la seva trajectòria laboral, com per exemple una autoestima baixa, un nivell d'habilitats socials molt reduït i una gran dependència dels professionals i els adults que els hi fan un acompanyament (Bello et al., 2018). Stein (2006) menciona la importància d'una integració laboral urgent d'aquests joves, ja que, la seva transició prematura cap a la vida adulta requereix aquesta estabilitat per aconseguir una ciutadania plena i evitar una desestructuració social en l'àmbit de l'abandonament del sistema de protecció. Més enllà d'aquests factors menys visibles, s'ha de tenir en compte les diferents formes d'exclusió social que s'han anat anomenant al llarg de l'article, per part de la mateixa societat, relacionats amb la discriminació, racisme, joventut i prejudicis.

És per aquests motius i raons que el sistema educatiu i el sistema de protecció està en constant canvi i moviment, produint noves formes d'inserció laboral i social que permetin a aquests joves poder desenvolupar-se en la seva autonomia adulta. Els programes i recursos d'inserció sociolaboral són eines essencials per als joves extutelats i vulnerables que, sigui per derivació d'una entitat o per iniciativa pròpia, entren en aquest sistema i reben un suport per

part d'aquestes iniciatives. Alguns d'aquests programes i recursos a Catalunya, i la seva metodologia corresponent, són els següents:

Programa 1 : Joves pel Futur +: Reinserció laboral i social de joves extutelats (Vegeu quadre resum a l'Annex B1)

La fundació Barça (Joves Futur+, 2024) permet, mitjançant aquest programa, la inserció sociolaboral de joves extutelats ja sigui per voluntat pròpia o per derivació d'una entitat. També poden participar empreses de pràctiques o particulars. És important tenir en compte alguns requisits que s'han de complir si es tracta d'un jove extutelat: L'edat del jove ha d'estar entre els 18 i els 25 anys (locals i migrats). Ha d'estar en seguiment per una entitat, que cobreix i asseguri les necessitats bàsiques del jove, és a dir, la prestació econòmica i/o un habitatge i manutenció. Per tant, el jove ha de residir en un habitatge com un pis assistit per majors de 18 anys, o altres. El programa té com a objectiu contribuir a la reducció dels estigmes del col·lectiu, mitjançant la interacció amb altres models de referència i les diverses accions de sensibilització que es promouran. A la seva pàgina web (Fundació Barça, 2024) està tota la informació relacionada amb la intervenció i el document de requisits i necessitats per a poder accedir al programa.

Programa 2: Programa Incorpora, Fundació Intermèdia (Vegeu quadre resum a l'Annex B2)

Existeixen els programes: Incorpora Tarragona, Incorpora Girona, Incorpora Raval, Incorpora les Corts, Incorpora Badalona-Sud i Incorpora Balears. Són programes independents entre si. En general, els programes d'inserció sociolaboral que la fundació Intermèdia posa en marxa (Fundació Intermèdia, 2024) estan destinats a millorar la inclusió laboral, formativa, socioeconòmica i personal dels joves es basen en l'apoderament dels mateixos i en la mobilització dels recursos comunitaris i empresarials disponibles per al seu suport. Aquests programes inclouen una exploració de les diverses àrees de la vida per establir un Pla d'Acció Vital i Professional personalitzat per a cada jove, que serveix com a punt de partida per al desenvolupament de les seves capacitats i competències, així com per a augmentar el seu apoderament, formació i oportunitats d'ocupació. A més, es facilita la reintegració en el sistema educatiu o la inserció al mercat laboral com a part final d'un itinerari

d'acompanyament i suport. Aquests programes es basen en metodologies innovadores i experiencials (Fundació Intermèdia, 2024)

Programa 3: Fundació Adsis, programa formació i ocupació (Vegeu quadre resum a l'Annex B3)

Per visibilitzar els punts forts del programa formació i ocupació es pot dir que la seva metodologia de la Fundació Adsis (Fundació Adsis, 2024) es basa en: L'orientació laboral i professional; La formació i capacització per l'ocupació; La inserció laboral i acompanyament en les pràctiques formatives amb empreses locals; El desenvolupament d'accions formatives per a l'adquisició del Graduat de l'ESO si el jove ho necessita; El reforç de les competències educatives i les habilitats socials; una tutoria individualitzada durant tot el procés del jove amb l'entitat.

Programa 4: Fundació Fundesplai, Projecte Caliptra (Vegeu quadre resum a l'Annex B4)

En aquest programa (Fundació Fundesplai, 2024) els joves han de poder residir en una estança de protecció assistida com a mínim 6 mesos, per poder treballar degudament amb l'entitat. Oimés, tots els joves han hagut d'estar vinculats al sistema de protecció **com a menors d'edat**. Per tant, han de ser joves extutelats. Amb aquest projecte s'afavoreix el desenvolupament personal del jove, la inclusió social i la qualificació de les seves capacitats laborals i professionals mitjançant l'acompanyament, l'arrelament, el treball comunitari, la formació i experiències pràctiques que el programa facilita als joves. També s'ha de tenir en compte que el projecte Caliptra promou un procés integral d'acompanyament i tutoria individualitzada durant tot el període, accedint a tots els espais i etapes per on els joves es mouen i es formen.

Per tant, aquest programa basa la seva intervenció en una inclusió cap a l'apoderament, un desenvolupament personal fort, una qualificació professional i laboral sòlida, un arrelament i treball en xarxa treballat i la millora de les competències personals i socials del jove per a poder tenir més facilitats en el món laboral.

4. Metodologia d'investigació

Per realitzar aquesta investigació s'ha utilitzat una metodologia qualitativa dins d'un camp de treball situat en els paràmetres del paradigma interpretatiu, concretats en el us del mètode etnogràfic per al desenvolupament del treball de camp. En termes conceptuals, Sabariego, M., et. al., (2004) identifica la tècnica de recerca qualitativa mitjançant la definició de Sandín (2003):

La investigación cualitativa es una actividad sistemática orientada a la comprensión en profundidad de fenómenos educativos y sociales, a la transformación de prácticas y escenarios socioeducativos, a la toma de decisiones y también hacia el descubrimiento y desarrollo de un cuerpo organizado de conocimiento (p. 123).

L'objectiu d'aquesta metodologia d'investigació resideix en explorar l'aspecte més subjectiu de les persones i extreure'n informació. Es tracta d'un estudi d'abast exploratori: Pretén apropiar-se i donar sentit als esdeveniments i les circumstàncies que han experimentat en el marc de l'estudi. Per tant, es fa evident que la investigació qualitativa aborda la realitat d'una manera integral, prenent en consideració el context completament i examinant els diversos punts de vista i perspectives de manera orgànica (Sabariego, M., et. al., 2004). En aquesta metodologia, l'investigador parteix d'un marc de referència i necessitats detectades en les persones entrevistades. És per això que la comprensió i interpretació de la persona investigadora es essencial per crear vincles i gestionar les emocions i manifestacions de les persones col·laboradores.

Així, aquesta metodologia requereix l'ús de diverses tècniques interactives, flexibles i obertes que possibilitin comprendre la realitat en totes les seves dimensions. Aquí entra en joc el caire etnogràfic d'aquesta investigació. Segons Sabariego, M., et. al., (2004):

La investigación etnográfica o la etnografía es quizá el método más conocido y utilizado en el campo educativo para analizar la práctica docente, describirla "desde el punto de vista de las personas que en ella participan" y enfatizar las cuestiones descriptivas e interpretativas (p.295).

En aquest cas, es vol interpretar la percepció dels joves entrevistats amb relació a les mancances laborals durant el seu pas pel pis assistit. La Intenció ha sigut analitzar aquestes barreres i dificultats d'aquests joves, entenent la seva percepció sobre aquest àmbit i escoltant el que ens diuen sobre el seu procés personal i laboral durant la seva estància al pis. Per poder realitzar tot això, s'ha registrat l'opinió i experiència metodològica de les educadores en respecte als reptes d'aquests joves i la funció d'aquests pisos.

Aquesta investigació ha tingut el propòsit, de portar a cap diferents registres del dia a dia d'aquests pisos de joves a través de diferents tècniques de recollida d'informació: per una banda, l'observació prèvia del context de la fundació, els joves i els pisos assistits durant les pràctiques acadèmiques i el contacte directe amb les joves extutelats en qüestió, per altra banda, les entrevistes individuals realitzades a cada un dels participants i col·laboradors, i finalment, un diari de camp utilitzat des del primer contacte amb la fundació fins al treball de camp i observació explícit realitzat per aquesta investigació. Alhora, s'han realitzat les entrevistes pertinents per descriure i analitzar el context en el qual es troben els participants. La investigació etnogràfica, d'alguna forma, implica descriure i interpretar els fenòmens socials des de la perspectiva dels participants del context social, la qual cosa permet a l'investigador obtenir un coneixement intern, "des de dins" de la vida social (Sabariego, M., et. al., 2004). Oimés, el mateix autor afirma que consta de característiques com el seu caràcter inductiu i el seu caràcter naturalista i holístic. En aquest sentit, en aquesta investigació ha tingut lloc aquest enfocament inductiu en el moment que s'han començat a fer generalitzacions i interaccions directes amb els participants, en concret, els joves i les professionals dels pisos. No només s'han recollit dades sinó que el propi investigador s'ha vist involucrat en el context de forma directa i s'ha realitzat un anàlisi significatiu de les diferents parts que conformen el camp d'estudi, aportant l'essència del caràcter holístic.

Per assolir els objectius prèviament establerts, aquesta investigació s'ha centrat en 2 grans interrogants que han permès poder realitzar una bona recerca metodològica. La primera pregunta el qüestió es relaciona amb el primer objectiu principal:

→ Quins són els reptes clau y les dificultats que enfronten els joves extutelats en la cerca i manteniment de feina?

Per altre banda, el segon interrogant es relaciona amb el segon objectiu principal de la investigació:

→ Quines són les estratègies metodològiques del programa del pis i dels recursos col·laboradors amb aquest, per abordar els reptes laborals dels joves extutelats?

I per acabar, el procés d'investigació ha produït l'aparició d'un nou interrogant relacionat amb la perspectiva dels joves que ha permès reflexionar sobre els dos objectius principals de l'article:

→ Quina es la perspectiva que tenen els joves sobre el recurs del pis i el seu procés de transició en aquest?

Aquests, s'ha resolt de forma oberta a l'apartat de resultats i s'han analitzat, posteriorment, a l'apartat d'anàlisi de resultats.

4.1 Perspectiva de gènere

Com s'ha esmentat durant tot el procés d'investigació, els joves extutelats s'enfronten a una sèrie de barreres i dificultats per buscar habitatge i entrar al món laboral i social. Totes aquestes situacions poden variar i no són les mateixes per cada jove, depenent del seu origen, cultura, alfabetització, capacitats i habilitats socials... Tot i que aquesta investigació no ha estat condicionada de forma directe per aquest aspecte, el gènere és un dels factors que pot incidir en el context del o de la jove i la perspectiva amb què la societat interpreta i rep la persona. Bas et al., (2014) exposen la importància de la perspectiva de gènere com a competència transversal i ressalten la importància ètica que comporta en articles, investigacions i estudis. Alhora, asseguren la seva contribució a la construcció de la identitat de les persones, al seu desenvolupament cognitiu i a la presa de decisions.

Aquesta investigació a tingut present la variable relacionada amb el gènere dels y de les participants y com aquest influeix en la situació contextual de cada un d'ells, sobretot en el cas dels joves extutelats. En aquest sentit, les persones entrevistades han sigut tot nois en el cas dels joves extutelats i s'ha enfocat les necessitats i dificultats tenint en compte aquest aspecte. Per altre banda, les professionals entrevistades han sigut dues dones i un home. En aquesta investigació s'ha respectat en tot moment la importància de la funció de les educadores socials i, en concret, la seva participació majoritària. És per això que s'ha parlat de "les professionals" en tot moment quan s'ha fet referència al discurs generalitzat de les persones treballadores involucrades de la Fundació Iniciatives Solidàries.

Per altre banda, en tot moment s'ha proporcionat un espai lliure i obert per a qualsevol dels joves que encaixaven amb el perfil i voluntàriament han volgut participar en la investigació.

4.2 Població /Mostra/ Informants

4.2.1 Tipus de mostreig:

Els grups de participants d'on volem recollir la informació seran per una banda el grup de les 2 educadores que gestionen els pisos assistits i el professional que els coordina i, per l'altra banda, els 3 joves extutelats que resideixen en algun d'aquests pisos de forma temporal. Cal recordar que tots 6 són o residents o professionals dels pisos gestionats per l'entitat Iniciatives Solidàries (IS). En concret: La llar Bellmunt, La llar Montroig la Llar Balandrau.

En el cas del grup de professionals, s'utilitza un tipus de **mostreig no-probabilístic causal**, ja que es realitza un procediment de selecció informal dels participants sense aleatorietat i, tot i que hi ha hagut raons de fàcil accessibilitat, també s'ha escollit als 3 professionals mitjançant criteris clars necessaris per a la investigació.

Per altra banda, en el grup de joves extutelats s'utilitza un tipus de **mostreig no-probabilístic intencional**, ja que tampoc s'han escollit de forma aleatòria, però dels joves que resideixen als pisos s'han buscat els que puguin aportar millor informació amb relació a l'àmbit laboral i els objectius específics de la investigació. En concret, tenint en compte que aquests joves tenen alts nivells d'inseguretat, desconfiança i en molts casos dificultats lingüístiques, s'ha escollit als que tenien més capacitat per transmetre i entendre la informació pròpia i contextual dels joves extutelats en relació a l'àmbit laboral i personal.

Tot i això, existeixen certs criteris de selecció en els dos grups escollits per a la metodologia d'investigació.

4.2.2 Criteris de selecció i justificació d'aquests:

Els criteris de selecció del grup d'estudi dels 3 professionals de la fundació:

- Dues de les persones entrevistades han de ser educadores referents de dos dels pisos de la Fundació Iniciatives Solidàries
- Una de les persones entrevistades ha de ser coordinadora de la Fundació Iniciatives solidàries
- Indiferència en l'edat de/la professional

- Ha hagut d'estar mínim un any com a professional a la Fundació Iniciatives Solidàries
- Indiferència de l'orientació sexual, identitat i gènere dels participants.

En el cas dels professionals, les entrevistes s'han enfocat a dues professionals amb el títol i la funció d'educadores i un professional amb una funció més directiva com la de coordinador per la diferent perspectiva que poden aportar al camp d'investigació. La prèvia coneixença d'aquests professionals també ha permès orientar la recollida d'informació amb les persones adients degut als seus coneixements i les seves funcions com a professionals de la Fundació Iniciatives Solidàries. És per això que l'edat de les professionals no es un problema ni influeix en aquesta investigació però sí que ho fa el temps que la professional portí exercint el seu rol a la Fundació, ja que l'experiència en aquest context en concret i aquests pisos en concret és vital per a la investigació. Per altre banda, orientació sexual, identitat i gènere de les professionals és totalment indiferent ja que la informació que se'n pot extreure d'elles està relacionada amb els joves i la metodologia d'acció de la pròpia Fundació. `Per acabar, és evident que les professionals han de formar part de la Fundació Iniciatives Solidàries degut a que la investigació es centre en aquesta com a camp d'estudi.

Els criteris de selecció del grup d'estudi dels 3 joves extutelats dels pisos assistit de la fundació:

- Mínim dos dels joves han de residir a un dels pisos de la fundació iniciatives solidàries gestionats per cada una de les educadores referents entrevistades
- Han de ser majors d'edat.
- Han d'estar dins dels paràmetres laborals següents dins del període de residència del pis: tenir feina; haver tingut feina; estar buscant feina.
- Indiferència en la seva nacionalitat.
- Indiferència de l'orientació sexual, identitat i gènere dels participants.

En el camp dels joves han de ser majors d'edat per facilitar el tema de consentiment i legalitat, però el motiu principal és l'obligació que aquests siguin majors d'edats degut a que es troben en un pis assistit per joves majors de 18 anys. Per altre banda, dos dels joves, com a mínim, han de residir en cada un dels pisos de les educadores referents col·laboradores en el treball, per tant, dels entrevistats, un jove ha de residir en el pis gestionat per una d'elles i l'altre jove en l'altre. El tercer jove ha de complir els altres criteris establerts. Per poder portar a cap una investigació adequada els joves han d'estar interessats en el món laboral, ja sigui activament en l'actualitat, passat o futur. D'aquesta forma podran aportar més informació i experiències al camp d'estudi. Per últim, la nacionalitat dels joves és indiferent

degut a que aquesta investigació no es centra en si el jove es migrat o no, sinó en si es extutelat o no, i pel mateix motiu l'orientació sexual, identitat i gènere d'aquests també és indiferent, ja que no es rellevant per a la investigació i es respecta qualsevol posició i pensament de la persona entrevistada.

Taula 3

Presentació de les persones entrevistades de la investigació

Identificació	P1 (Professional 1)	P2 (Professiona l 2)	P3 (Professiona l 3)	J1 (Jove 1)	J2 (Jove 2)	J3 (Jove 3)
Perfil	Educadora de la Llar Bellmunt	Educadora de la Llar Montroig	Coordinador de projectes i supervisor d'entitat	Jove extutelat de la Llar Montroig	Jove extutelat de la Llar Bellmunt	Jove extutelat de la Llar Montcau
Número de persones	1	1	1	1	1	1
Duració (aproximació) i lloc de l'entrevista	Oficines centrals de a fundació: 29:50 Minuts	Oficines centrals de a fundació: 31 Minuts	Oficines centrals de a fundació: 26 Minuts	Local d'inserció de la fundació: 23 Minuts	Local d'inserció de la fundació: 20 Minuts	Local d'inserció de la fundació: 18 Minuts

Font: Elaboració Pròpia

4.3 Criteris de rigor científic i ètic

Aquesta investigació pretén respectar els criteris de rigor científic i ètic dels que es parla a continuació. Primer de tot, per realitzar aquest article i com ja és comentat amb anterioritat, s'ha utilitzat una metodologia qualitativa des de la perspectiva del paradigma interpretatiu. S'ha volgut profunditzar en l'opinió i relats subjectius de les persones col·laboradores amb la investigació per poder extreure'n la màxima informació possible sobre l'àmbit analitzat. Per fer-ho, s'han creat dos tipus de taules amb dos tipus d'entrevista diferents, creades a partir d'un seguit de preguntes obertes per facilitar la conversa amb la persona entrevistada i poder reaccionar davant de qualsevol canvi o possible informació no planificada amb anterioritat.

Per realitzar les preguntes s'ha tingut en compte la fonamentació utilitzada pel marc conceptual i marc contextual (marc teòric) i els objectius específics de la mateixa investigació. D'aquesta manera s'ha pogut ajustar al màxim les respostes als dubtes i necessitats demandades per la mateixa investigació.

Durant tot el procés de la investigació s'han aplicat i respectat els criteris ètics necessaris per a una investigació correcta i d'aquest nivell. En concret, s'han complert els principis **d'autonomia, beneficència, no maleficència, anonimat i confidencialitat i justícia social** (Violant et al., 2011).

En primer lloc, s'ha explicat a les persones entrevistades la intencionalitat d'aquesta investigació i s'ha deixat la seva participació en mans de la seva pròpia decisió, entenent la finalitat i transparència d'aquesta. Per altra banda s'ha actuat en tot moment amb l'objectiu de promoure el benestar i benefici de les persones objectes d'estudi i els mateixos participants de la investigació, atenent els seus dubtes i necessitats i informant de la possibilitat de deixar de participar en l'estudi en qualsevol moment. És per això que s'ha realitzat un document de consentiment informat (Vegeu Annex 10) que les persones entrevistades han acceptat i han deixat constància de la seva existència en veu a través de l'entrevista realitzada. D'aquesta forma l'estudi assegura que els participants han sigut informats correctament i col·laboren de forma voluntària en la investigació. De la mateixa manera, s'ha previst qualsevol índex de maleficència que s'hagi pogut generar a les persones entrevistades i s'ha tingut cura de no incidir de forma negativa en el seu estat emocional, físic i contextual. Un aspecte molt rellevant en la metodologia d'actuació ha sigut respectar el dret de mantenir oculta la identitat dels participants. En tot moment s'ha informat del seu estat anònim i la preservació de les seves dades de forma total. Tots els noms i possibles dades que permetin la identificació dels participants que no s'ha volgut mostrar han sigut canviades o omeses per protegir el principi de confidencialitat de les persones entrevistades. En tot moment s'ha evitat qualsevol classe de prejudici, discriminació i rebuig en les actuacions de la investigació i les gravacions utilitzades, on s'ha informat i acceptat el consentiment, han sigut guardades i transcrits en una carpeta de seguretat. Les gravacions seran eliminades al acabar el procés d'investigació.

4.4 Tècniques de recollida de la informació

4.4.1 El diari de camp

El diari de camp ha permès un seguiment constant i detallat de molts factors durant la investigació i alhora prèviament a aquesta. Arrel del primer contacte amb la Fundació Iniciatives Solidàries es va utilitzar l'eina del diari de camp per anar apuntant diversos aspectes i característiques del camp d'estudi com: l'actuació de les professionals en vers als joves extutelats; alguns aspectes de la metodologia utilitzada per part de les professionals de la fundació; l'equip de treball de la fundació; actituds i similituds dels joves extutelats; experiències de vida dels joves extutelats... Posteriorment, en la segona part de la investigació, també s'ha utilitzat per generar un pla de treball més organitzat, a nivell d'informació i ha nivell de temps i horaris. Aquesta eina ha permès orientar la investigació en un caràcter profund i detallat de tot el que s'ha produït i desenvolupat a l'entorn dels pisos assistits explorats i la mateixa Fundació que els gestiona. Aquest procés d'anàlisi d'informació no tan sols ha sigut beneficiós per a la investigació sinó que també ha aportat, de forma personal, un seguit de sentiments, descobriments i noves perspectives que abans no es tenen cap aquest àmbit. El recull dia a dia i poc a poc de tot el procés d'observació a permès una posterior satisfacció en vers a l'aprenentatge fet.

4.4.2 L'entrevista semiestructurada

És important recalcar que el fet d'haver pogut realitzar les pràctiques acadèmiques en aquest camp d'estudi, ha permès amb antelació fer un procés d'observació del context que relaciona les professionals amb el recurs de pis assistit on els joves resideixen. Tot i això, la tècnica utilitzada amb els participants en qüestió es basa en la entrevista semiestructurada. Aquest tipus d'entrevista tracta de gestionar una flexibilitat extra i amplia a l'hora de realitzar les preguntes i mantenir la conversa amb la persona col·laboradora. Per tant, es comença amb les preguntes prèviament establertes i aquestes són de naturalesa descriptiva, amb l'objectiu d'entendre el llenguatge de la persona entrevistada i, paral·lelament, la narració dels esdeveniments i percepcions. En aquest tipus de registre, l'objectiu principal es recollir coneixement i percepcions privades per construir el resultat d'aquests, que s'expressa en forma de comportament individual i social. Al produir-se aquest procés, es genera un espai comunicatiu de la realitat on l'expressió i la paraula són les principals vies d'expressió d'una experiència personalitzada, biogràfica i única (Alonso, 1999, p.228)

Al ser semiestructurada, aquestes preguntes poden ser adaptades segons les necessitats de l'entrevistador i es poden ocasionar nous dubtes i interrogants durant l'entrevista (Díaz-Bravo, et al., 2013). Per altre banda, aquesta investigació utilitza preguntes obertes per obtenir respostes o dades més detallades i contextuals. Això ens permetrà revelar els matisos, les experiències i les perspectives de les persones que estem entrevistant. Per una banda es registra el discurs dels professionals de la fundació per poder extreure la seva opinió i funcionalitat en relació als pisos de joves extutelats, captant el seu impacte i obtenint un punt de vista extern sobre aquests joves i el seu desenvolupament personal i en l'àmbit laboral. Per altre banda, l'entrevista als joves es realitza per poder captar les percepcions i experiències d'aquests en relació al seu propi desenvolupament cap a l'autonomia i analitzar els seus punts de vista cap al món laboral i les dificultats que presenta.

Per realitzar la investigació s'han establert dos guies d'entrevistes, un per cada grup col·laborador: professionals i joves extutelats.

A la següent pàgina es pot observar la **taula 4** i la **taula 5**, que s'ha fet per la creació de les preguntes de les entrevistes, en relació als objectius específics a respondre:

Taula 4

Tipus 1: Entrevista als joves extutelats dels pisos de la fundació (Llar Bellmunt, Llar Montroig i Llar Balandrau).

O. específic	Objectiu	Preguntes per respondre al objectiu
B1	Analitzar les diferents tècniques i recursos que el propi programa del pis utilitza per acompanyar i fer el seguiment de l'estabilitat i seguiment de la formació laboral i personal del jove.	1. Quina és la teva edat 2. Amb quants anys has vas arribar al pis 3. Creus que, en general, el pis es un bon recurs per a joves que han sigut tutelats prèviament? Perquè? 4. Quins recursos o programes de recerca laboral que el pis et proporciona són més útils per tu? Per que? 5. Quin tipus de suport creus que falta per part del pis per ajudar-te a superar les teves preocupacions i inseguretats en la cerca de feina?
A2	Investigar les percepcions i experiències individuals dels joves extutelats que els limiten i els hi generen inseguretat per trobar feina.	6. En el teu pas per el pis has notat canvis a nivell personal que et fan estar més segur per a la teva sortida? 7. Quines barreres i impediments trobes a l'hora de buscar feina? 8. Que penses sobre les oportunitats per trobar feina que teniu els joves que heu passat pel sistema de tutela? Creus que és més difícil que la resta de joves? 9. Com et sents amb el suport que realitza la teva educadora en la teva recerca laboral? 10. Creus que la prestació econòmica fa que alguns joves prefereixin seguir estudiant en comptes de no treballar? Per quin motiu? 11. Que creus que hauria de canviar perquè joves com vosaltres podeu entrar al món laboral més fàcilment? 12. Quines coses creus que podries millorar per facilitar el procés de sortida del pis? 13. Quin consell li donaries a un jove que entri nou al pis, sobre la recerca de feina?

Font: Elaboració pròpia

Taula 5:

Entrevista a les educadores referents dels pisos i al coordinador de la fundació.

O. específic	Objectiu	Preguntes per respondre al objectiu
A1	Explorar el discurs de l'educadora social al voltant dels reptes característics dels joves extutelats en matèria laboral	1. Quin és la teva funció a la fundació 2. Quins són els principals reptes que heu observat en els joves extutelats pel que fa a la seva inserció laboral? 3. Com creus que s'estan desenvolupant els joves en relació a aquests reptes? 4. Quin grau d'implicació trobes en els joves en relació a la recerca laboral? 5. Quines dificultats solen enfrontar aquests joves a l'hora de buscar feina després de deixar la tutela? 6. Com gestionen els joves extutelats la seva inseguretat o manca de confiança en la cerca de feina i com podeu ajudar-los en aquest aspecte? 7. Quins són els canvis o millores que creus que es podrien implementar per millorar les oportunitats laborals dels joves extutelats? 8. Creus que aquests joves pateixen discriminació i abús laboral per part de la societat? Podries posar exemples?
B1	Analitzar les diferents tècniques i recursos que el propi programa del pis utilitza per acompanyar i fer el seguiment de l'estabilitat i seguiment de la formació laboral i personal del jove.	9. Quina és la vostra visió sobre el futur dels joves extutelats en relació amb la seva integració laboral i com podeu contribuir a aquest procés? 10. Quines són les tècniques principals que utilitza el programa del pis per acompanyar els joves extutelats de forma individual en la seva formació laboral i personal? 11. Quins indicadors o mètriques avaluatives utilitza el programa del pis per fer el seguiment dels progressos dels joves en la seva formació i inserció laboral? 12. Quins recursos i suports emocionals ofereix el programa del pis per ajudar els joves a gestionar l'estrès i la inseguretat durant el procés d'inserció laboral? 13. Com s'estableix i manté la xarxa de contactes amb empreses locals i altres recursos professionals per facilitar oportunitats laborals als joves?

Font: Elaboració pròpia

4.4.3 La construcció del dades per l'anàlisi: categorització i codificació de les entrevistes

Per recollir la informació de les entrevistes realitzades en aquesta investigació, s'ha fet una categorització dels elements clau emergits en la observació de camp i en les entrevistes de les persones participants. Per fer-ho, s'ha dividit en dos grups les categoritzacions d'aquests: un grup representa les **categories dels discursos de les professionals** i l'altre les **categories dels discursos dels joves**. Posteriorment s'ha utilitzat aquestes categories per codificar les entrevistes y poder analitzar y relacionar-les amb els discursos dels participants. S'ha utilitzat, de forma aïllada, un codi diferent per a cada categoria per poder facilitar el posterior anàlisi de la informació.

La categorització ha sigut crucial per poder analitzar i recollir la informació adequadament, ja que ha permès estructurar i organitzar les diferents parts de les entrevistes de forma ordenada i segmentada. Aquest tipus de divisió s'ha fet per intentar recollir les diferències i comparar les similituds dels discursos dels dos grups de participants. Gràcies a la posterior codificació s'ha pogut fer un anàlisi de resultats relacionant el marc teòric amb les respectives respostes i discursos dels participants agrupats en les diferent categoritzacions.

A continuació es pot veure dues taules. En una d'elles s'observa la categorització prèvia de les entrevistes als professionals i als joves extutelats, i en l'altre, la definició i codificació de les categories i subcategories prèviament exposades. Seguidament doncs, és mostra la metodologia de categorització que s'ha utilitzat per realitzar l'extracció dels resultats de les entrevistes realitzades. Per fer-ho, s'ha identificat un seguit de categories generades entre els discursos i relats dels i de les participants entrevistades i les preguntes d'investigació exposades a l'apartat de metodologia, tant les extretes dels objectius principals com la sorgida arrel del procés de realització de la investigació. En concret, les categories generals venen més suggerides per les pròpies preguntes d'investigació, i les subcategories han emergit dels discursos de les persones entrevistades, tot i això, hi ha una relació entre les dues parts. En la **taula 6** es pot observar les tres categories generals, una per cada interrogant, i les seves corresponents subcategories, les quals són analitzades amb els relats dels participants i presentades posteriorment a l'apartat de presentació de les categories.

Taula 6

Categorització prèvia de les entrevistes als professionals i els joves extutelats

Preguntes metodològiques	Categoria General	Subcategories
Quins són els reptes clau y les dificultats que enfronten els joves extutelats en la cerca i manteniment de feina?	1) Desafiaments laborals	1.1 Reptes clau d'inserció laboral
		1.2 Barreres i dificultats laborals
		1.3 Vulnerabilitat sociolaboral
		1.4 Necessitats laborals
Quines són les estratègies metodològiques del programa del pis i dels recursos col·laboradors amb aquest, per abordar els reptes laborals dels joves extutelats?	2) Acompanyament laboral	2.1 Acompanyament emocional i psicològic
		2.2 Tècniques d'acompanyament laborals
		2.4 Indicadors d'avaluació del seguiment
		2.5 Programes i recursos
Quina es la perspectiva que tenen els joves sobre el recurs del pis i el seu procés de transició en aquest?	3) Adaptació personal	3.1 Canvis personals
		3.2 Percepció i valoració del recurs
		3.3 Transició personal

Font: elaboració pròpia

A continuació, es pot observar a la **taula 7** la definició de la dimensió i les subcategories exposades amb anterioritat i la seva corresponent codificació amb la qual s'ha analitzat.

Taula 7

Definició i codificació de les categories i subcategories d'investigació

Dimensió	Definició	Codi
1. Desafiaments laborals	Referent als obstacles, dificultats i necessitats principals que influeixen en la inserció laboral dels joves extutelats	DLA
1.1 Reptes clau d'inserció laboral	Desafiaments principals que impedeixen l'entrada dels joves extutelats al mercat laboral	RCI
1.2 Barreres i dificultats laborals	Factors rellevants que dificulten i alenteixen la participació activa dels joves extutelats en el món laboral	BDL
1.3 Vulnerabilitat sociolaboral	Totes les situacions de risc i d'exclusió social que afecten a la seguretat i l'estabilitat sociolaboral dels joves extutelats	VSL
1.4 Necessitats laborals	Els requisits i les condicions necessàries que els joves extutelats demanen per a la integració laboral.	NLS
2. Acompanyament laboral	Referent a totes les intervenció en el suport integral per facilitar al jove extutelat la integració en el mercat laboral	ACL
2.1 Acompanyament emocional i psicològic	La cobertura de les necessitats emocionals i psicològiques que els joves extutelats requereixin o necessitin	AEP
2.2 Tècniques d'acompanyament laborals	Metodologies d'integració per guiar al jove extutelat durant el seu procés	TAL
2.3 Indicadors d'avaluació del seguiment	Mètriques per mesurar i valorar l'eficàcia de l'acompanyament i progrés del jove extutelat	IAS
2.4 Programes i recursos	Metodologies de derivació, iniciatives i eines utilitzades mitjançant altres entitats i programes vinculats al recurs del pis assistit per facilitar al jove una integració laboral més segura i controlada	PIR

3. Adaptació personal	Procés per el qual els joves extutelats responen i ajusten les seves carències i capacitats a les noves condicions que el recurs del pis els hi proporciona personal, laboral i socialment.	APE
3.1 Canvis personals	Transformació individual en les actituds, pensaments i rutina de vida dels joves extutelats durant el seu procés d'integració sociolaboral al recurs del pis.	CPS
3.2 Percepció i valoració del recurs	Opinions i valoració que els joves extutelats relaten en vers les metodologies, eines i eficàcia del pis assistit en el que resideixen.	PVR
3.3 Transició personal	Aspectes significatius a tenir en compte durant el procés d'etapes i canvis dels joves extutelats per a l'obtenció d'una autonomia plena després del recurs.	TPL

Font: elaboració pròpia

5. Resultats

5.1 Presentació dels resultats

En aquest apartat s'exposa detalladament cada tipus de subcategoria i el seu context en cada grup de participants ja que, per facilitar l'organització d'aquestes, s'ha dividit en 2 grups les subcategories identificades durant l'anàlisi. En el grup de les professionals es troben les següents subcategories: Reptes clau d'inserció laboral; barreres i dificultats laborals; vulnerabilitat sociolaboral; acompanyament emocional y psicològic; tècniques d'acompanyament laborals; indicadors d'avaluació del seguiment i programes i recursos. Per altre banda, en el grup de joves extutelats s'han atribuït les categories següents: Necessitats laborals; barreres i dificultats laborals; canvis personals; percepció i valoració del recurs; transició.

En cas de les subcategories coincidents, s'ha fet èmfasis a les característiques de cada grup en la mateixa. Cal destacar que en aquest apartat es ressalten els fragments més significatius del tema sobre el que els participants parlen. La descripció i presentació de les subcategories s'ha realitzat de forma que primer s'exposen totes les relacionades amb el grup de professionals i, posteriorment, s'expliquen les subcategories associades al grup de joves extutelats. Per tant, per identificar i vincular subcategories amb la categoria general, tan sols

s'ha d'anar a la **taula 6** i detectar en quina de les 3 categories principals s'agrupa la subcategoria en qüestió. La informació es proporciona en forma de redactat per facilitar la fluïdesa de la lectura:

5.1.1 Resultats corresponents al grup de professionals

A continuació s'exposa els resultats dels discursos de les professionals en relació a les subcategories establertes prèviament. Per tant, s'agruparà cada relat en la subcategoria corresponent:

En primer lloc ens trobem amb la subcategoria de **reptes clau d'inserció laboral**, assignada al grup de professionals. Aquesta subcategoria s'ha pogut identificar mitjançant la necessitat que un dels objectius de la investigació demanda i la realitat en els desafiaments personals dels joves extutelats que les professionals exposen. En aquest sentit hi ha hagut diverses perspectives segons el discurs de cada professional. Per exemple la Professional 1 (P1) destaca la seva “poca motivació perquè el sistema que hi ha actualment és molt competitiu i ells no tenen un currículum competent en aquesta matèria” (Professional 1 [P1], Annex C1). La Professional 2 també parla sobre la competitivitat del sistema i la negativitat amb la que el sistema acull a aquests joves:

Le doy una patada al sistema y le muestro que se equivocan o sino, pasa com “el efecto pigmalión” que, la sociedad t'envia tants missatges negatius des de que arribes aquí o et separe de la teva família en el cas dels que no son Migrants, que no pots progresar i t'acomodes en la inseguretat (Professional 2 [P2], Annex C2).

Per altre banda el Professional 3 fa rellevància a la manca de temps com a repte crucial per aquests joves:

Principalment el repte que tenen es la manca de temps, és a dir, que el perfil que ens trobem actualment són joves que han arribat al sistema amb 17 anys i el temps que han tingut fins la majoria d'edat i veure les necessitats laborals que tenen és molt curt com per poder treballar tots els aspectes que s'han de treballar. (Professional 3 [P3], Annex C3)

La subcategoria de **barreres i dificultats laborals** és la següent i comparteix grup de participants, ja que, s'ha identificat en els dos casos. Un dels objectius pilars d'aquesta

investigació es analitzar quines son aquestes barreres junt amb els reptes dels joves, per això aquesta subcategoria s'ha detectat de forma molt present i similar tant en els discursos dels joves com els dels treballadors. Per una banda, en el grup de professionals, ha representat tots aquests aspectes i obstacles que les educadores poden veure, identificar i observar en el procés laboral dels joves. Els temes que més s'han destacat en aquest grup de participants són els següents: La P1 ha fet referència a àmbits com el baix nivell de formació, l'existència de la prestació econòmica i la cultura de procedència:

“Tenen poca formació, i cap tipus d'experiència laboral en alguns casos”

“Amb el tema de la prestació provoca que la motivació disminueix i la implicació també, perquè prefereixen estudiar només que treballar també, ja que econòmicament estan coberts i les necessitats bàsiques també”

“Els extutelats de diferents cultures com la Marroquina, tenen la dificultat de ser precisament d'un altre cultura” (P1, Annex C1).

La P2 també fa referència a la prestació econòmica i del que aquesta suposa, tenint en compte que s'ha de realitzar més quantitat de copagaments si el jove cobra “X” diners, per tant, el fet de treballar quan es té la prestació no és del tot beneficiari “es una dificultat” (P2, Annex C2).

Per altre banda la P3 destaca dos àmbits essencials que influeixen en aquesta subcategoria: “El principal problema es la desconeixença del context laboral. Amb el procés de centres de menors no hi ha marge per explicar com funciona tot aquest món laboral (contractes, entrar a empreses, desenvolupament jornada laboral...)”

“També és troben amb moltes dificultats per relacionar-se amb la feina: companys de treball, inseguretats, etc... ja sigui per idioma i perquè són estrangers, o per desconeixement i per por de no equivocar-se pel fet de estar en la situació que es troben” (P3, Annex C3).

Seguidament entrem a la subcategoria **d'acompanyament emocional i psicològic..** La P1 parla de la metodologia de gestió d'aquests aspectes: “utilitzem les tutories individualitzades, també les assemblees grupals perquè, a vegades tots tenen neguits i inseguretats que comparteixen. També ens fixem en el seu estat emocional i si hi han temes de salut mental o relacionats, els derivem al servei de seguiment psicològic” (P1, Annex C1), per altre banda la P2 (Annex C2) fa rellevància a treballar la seguretat dels joves “Treballem els nervis i la inseguretat molt en tutories i depenent del jove, en programes on els derivem” i també a la situació dels joves en el context emocional: “Desgraciadament, als homes des que neixes doncs t'envien missatges que no has de plorar, que has de ser fort amb tot, has de tirar endavant, etc. Llavors també tenen cuidado de no canviar, perquè les famílies també poden rebutjar-los, etc” (P2, Annex C2).

El P3 parla de la gestió que aquests joves realitzen en l'àmbit emocional: “Ells normalment ho gestionen tot des de la frustració màxima” i menciona la dificultat que a vegades es té des del recurs per poder abordar aquest tema “Però al final hi ha moltes coses que ni els hi arriba a elles”, tot i què també veu necessari l'existència d'aquest suport en la seva màxima possibilitat “el treball educatiu que es fa al pis contempla l'acompanyament emocional/psicològic, perquè va estrictament lligat i vinculat al treball entre jove i professional” (P3, Annex C3).

Les **tècniques d'acompanyament laborals** que les professionals utilitzen durant l'estada al pis s'han pogut detectar fàcilment amb el seu discurs sobre les metodologies i les intervencions que utilitzen en aquest sentit. Arrel dels objectius establerts, era necessària l'aplicació i anàlisi d'aquesta subcategoria per entendre el funcionament de les tècniques del pis amb els joves que acompanyen i la seva projecció futura en el món laboral. La P1 parla d'un tema interessant, la relació entre els hàbits i responsabilitats diàries dels joves al pis i la inserció laboral: “començar a desenvolupar-se amb coses mínimes i bàsiques, perquè a vegades abans de treballar la inserció laboral s'han de treballar hàbits i rutines i responsabilitats, i això també és un camí cap a la inserció laboral”, i de la forma en que s'acompanya el jove per part de l'educadora: “Treballem molt en les tutories, un cop a la setmana, també treballem tots els àmbits de la seva vida, com el socioeducatiu i la inserció sociolaboral mitjançant seguiments individualitzats...” (P1, Annex C1). També menciona el funcionament de la derivació i el contacte amb l'empresa destinatària de la derivació del jove: “quan fan inserció laboral i els derivem a insertors laborals, parlem i ens coordinem amb aquests professionals per dir-los com es el perfil i així puguin treballar-ho també des de la seva perspectiva”. (P1, Annex C1)

La P2 menciona la importància d'estar atents a ofertes de feina i la comunicació entre les professionals, per compartir-ho amb els joves i crear oportunitats laborals reals: “a mi quan el xaval em diu que vol treballar jo el primer que faig és mirar les ofertes i tot el que ens arriba de fundacions i empreses d'inserció i li envio tot el que crec que li pot interessar”, “També fem recerca entre les companyes dels altres pisos, les referents, per recopilar informació i eines i compartir-nos ofertes que a lo millor ajudaran als joves dels altres pisos” (P2, Annex C2).

El P3 dona molta importància a la inserció laboral com a eina vital per al seu futur, i també menciona la importància del treball individualitzat i el vincle que les educadores fan amb els joves: “Penso que ens centrem molt en la inserció laboral, perquè al final es el que els capacita per tenir una vida autònoma”, “Primer de tot l'acompanyament individualitzat. Per

poder treballar amb un jove, conèixer interessos, ajustar expectatives a la realitat, buscar opcions, etc... lo primer que necessiten és un vincle amb el professional”, A partir d'aquí les educadores treballen per ser cada dia al pis, adaptar els seus horaris als dels joves, que tinguin espais per poder treballar tutories privades amb ells...” (P3, Annex C3). Oimés, ressaltava també la importància de mantenir relacions de contacte amb les empreses que acullen els joves en el seu procés d'inserció laboral:

Intentem mantenir relacions fluides a través de coordinacions setmanals amb l'empresa o entitat per avançar-nos el màxim a les dificultats que surtin per poder treballar-ho amb el jove, i que sigui tot més un acompanyament en paral·lel entre tots els professionals per resoldre-ho abans possible. (P3, Annex C3)

Els **indicadors d'avaluació del seguiment** són clau per poder avaluar si el procés que estan fent els joves està donant resultats i si el seguiment que s'està fent és correcte. Tot i que els indicadors d'avaluació no són l'objectiu essencial de la investigació, si que ho són per cuidar i potenciar els factors principals que es volen analitzar en aquesta. En aquest sentit, la P1 menciona la gestió que es fa per saber el jove està realitzant un bon procés amb l'empresa a la que se'l ha derivat i com es contacta amb aquesta:

Un dels indicadors per veure la seva motivació i implicació és veure si assisteixen els dies indicats, si assisteixen però a lo millor han anul·lat 4 setmanes seguides les cites i el perquè, també mirem si envia currículums i com gestiona les dades que ens dona per enviar els currículums si volen que els ajudem a fer-ho. D'aquesta manera també s'observa els mails i contactes amb aquestes empreses o persones. Si ens ensenyen si ho han fet o no, també podem avaluar la seva situació. Per avaluar una inserció laboral hem d'avaluar a través del que ens ensenyen i ens diuen (P1, Annex C1).

La P2 no s'allunya d'aquest discurs, afegint: “en tutories i també si l'he derivat a una empresa d'inserció doncs jo parlo amb la persona que el porta i li pregunto que tal va, si arriba puntual, si participa, etc. Fem bastant seguiment i parlem amb professionals que els porten en aquest procés. Sobretot es comunicació i treball en equip” (P2, Annex C2). Per tant, es suma al sistema avaluatiu les tutories individualitzades com també menciona el P3: “a nivell de tutories valorem aquests recursos que van sortint d'inserció, per veure com s'ajusten als nostres perfils” i afegeix també la importància de la comunicació amb empreses i el feedback dels joves com a eina avaluativa: “la majoria d'aquestes entitats ens autoritzen que l'educadora intervingui i tingui relació amb aquestes mateixes per poder portar a cap

l'avaluació del jove”, “Per tant és això, reunions setmanals amb les entitats i empreses i coordinar-nos per acompanyar al jove de forma conjunta” (Annex C2).

Els **programes i recursos** són una subcategoria essencial per identificar alguns dels recursos col·laboradors més importants amb l'entitat. Gràcies als discursos de les professionals s'ha pogut recollir alguns recursos i programes vitals per a la inserció laboral dels joves i les seves metodologies d'actuació. Per organitzar la presentació d'aquesta subcategoria, ja que el discurs de les professionals és dens, s'ha separat en tres parts el relat d'aquests i la segmentació d'aquests recursos i les seves metodologies. Cal recordar que, s'ha utilitzat la informació més rellevant del discurs de les professionals relacionat amb la identificació del programa i la metodologia que utilitza, la resta d'informació segueix estant present a la transcripció de les entrevistes a l'apartat annexos (Annex C):

Professional 1:

El servei d'Incorpora, gestionat per la fundació Intermedia, es un programa específic per a joves extutelats. Treballen, a part de tutories individuals, el tema de la inserció laboral i la recerca de feina. Ho fan a través de tutories i també a través de les ofertes de feina que els hi arriba al programa. En alguns dels joves els hi fan activitats grupals de 4 o 5 joves que ells consideren amb un perfil semblant, per treballar temes d'habilitats i responsabilitats.

El programa Llankay, esta gestionat per Càritas, es un programa específic per joves en situació irregular però que aviat tindran una situació regularitzada. Observen les seves necessitats i els hi ofereixen càpsules formatives fins al moment que es regularitzen. Després fan tutories individuals per veure la sinceritat i situació de cadascú i els hi deriven als recursos que ells consideren formativament.

El programa de joves pel futur de la fundació del Barça, fan càpsules formatives fetes pel propi servei, també tenen un servei psicològic i els hi fan un seguiment als joves que creuen que ho necessiten (sempre parlant amb la referent de la llar), també fan visites a empreses col·laboradores on molts dels joves acaben treballant, etc. (P1, Annex C1)

Professional 2:

El Punt Jove, utilitza moltes eines relacionades en buscar pis i el que fan es detectar la necessitat que té el jove, mirar les formacions que té i les que no té i a partir d'aquí portar-lo cap a un camí o cap a un altre. Revisen les inscripcions del SOC, les pàgines

de feina que existeixen etc. Ajuden al jove a fer el currículum, a tenir contacte amb empreses, fer entrevistes, etc.

També està IMCA, què és una empresa d'inserció. Funciona bastant igual que punt jove però no es tan públic, depenen molt de les opcions que els joves tinguin, és a dir, miren primer el perfil i ho treballen de forma grupal o individual depenent de la situació dels joves. (P2, Annex C2)

Professional 3:

Aquest, des del punt de vista del coordinador de la fundació diu: “puc parlar-te des d'un punt de vista més general com per exemple de la fundació ADSIS” i en concret detalla la seva metodologia:

Aquesta fundació ha treballat molt amb la nostra i tenen un programa molt interessant que s'ajusta als tempos i els perfils dels joves. Inclou fases de formació i progrés que consten en: fase 1: alfabetització, fase 2: formació i fase 3: formació laboral. Són etapes molt flexibles en quant a durada en funció del jove, i això ens va molt bé pels joves que tenen poc temps o més dificultats en l'alfabetització etc.

Ahora, també exposa el tipus de projecte que la fundació ADSIS gestiona:

“Per altre banda doncs es un projecte que té moltes sortides, molts llaços, connexió amb empreses... i això facilita molt la sortida laboral dels joves”. (P3, Annex C3)

Per altre banda també fa referència a la fundació barsa de la que la P1 exposa en detall la relació i metodologia: “també hem treballat molt amb fundació barça que tenen un projecte molt gran i molt ajustat a les necessitats dels joves que tenim a dia d'avui. (P3, Annex C3)

Per últim parla d'una nova fundació que encara no havia sortit en els relats: “Bayt al-Thaqafa” es una fundació que té un projecte d'inserció laboral molt complet. es basa en la inserció laboral, formació prelaboral i laboral i intermediació, en un procés d'acompanyament, acollida i comunitat” (P3, Annex C3).

En el cas del grup de professionals, s'utilitza una última subcategoria on aquests intervenen des del seu punt de vista. La subcategoria de **vulnerabilitat sociolaboral** tracta tots els aspectes i factors socials i externs que posen en risc d'exclusió social i laboral als mateixos joves. Gràcies al discurs de les educadors, es pot observar com entenen tots aquest context de discriminació, racisme, inseguretats d'una perspectiva més professional associant-ho a la vulnerabilitat, i, per altre banda, com els mateixos joves ho associen a les dificultats i barreres

com s'ha vist amb anterioritat. La P1 introdueix el tema de la inseguretat com a font de vulnerabilitat i la seva relació amb l'àmbit laboral: “la inseguretat, moltes vegades ho treballem no només des de la inseguretat de la inserció laboral, sino que també gestionen els hàbits, rutines, confiança etc. Mitjançant les tutories treballem el perquè tenen aquests inseguretats, i com poden afrontar tot aquest tema” (Annex C1). Per altre banda, menciona la vulnerabilitat d'aquests joves en les seves condicions de treball, en molts casos: “Amb això vull dir que normalment, casi sempre, ha sigut sense contractar. I clar, aquí ens trobem amb moltes discriminacions” i també el que suposa ser migrant i la falta de temps per desenvolupar-se:

Els joves que venen Migrats a lo millor fa només dos anys que estan aquí, i això vol dir que no han pogut fer la ESO i no poden accedir a un grau o un altre tipus de formació que algú que porti molts anys al territori. (P1, Annex C1)

La P2 fa una gran reflexió entorn a tres temes que faciliten la vulnerabilitat dels joves; el racisme, el masclisme i els prejudicis:

Temes com el racisme s'ha de canviar. El racisme i el masclisme per exemple (techo de cristal), tenen en comú que el primer que veuen de tu, ets que ets negre o home, i els prejudicis van darrere. I hauria de ser totalment diferent. S'hauria de veure la persona, no aquestes merdes. I entre homes i dones passa igual, sobretot en tema laboral. Primer miren si ets dona o home i després si ets persona. Jo crec que ha de canviar aquest pensament i aquesta forma de veure a les persones, això donaria més oportunitats als joves. (P2, Annex C2)

Seguint la mateixa línia, el P3 mostra la realitat sobre la discriminació i les condicions de treballs com fa la P1: “Es troben amb molta discriminació, sobretot per la procedència. També es troben amb gent que ofereix condicions que estan fora de la legalitat, depenent del perfil de jove que entrevistant” i afegeix algun exemple : “Fa poc ens va passar amb un jove que va tornar al centre pensant que havia trobat una feina genial, i la feina genial eren 7 dies a la setmana, 15h amb 10 minuts per dinar i 300 euros al mes “...”I tot i això, el van acabar fent fora perquè els 10 minuts del dinar eren massa” (P3, Annex C3). Per acabar, fa una reflexió molt interessant on apareix un tema que posteriorment a l'anàlisi de resultats es relaciona amb el marc teòric. La falta de xarxa social i d'integració social com a factor de vulnerabilitat. Aquest tema, ja l'exposa en concret el J3 en el seu relat dins la subcategoria de barreres i dificultats. El professional diu:

El problema real està en la inserció social, on aquests joves tinguin espais per generar xarxes i es relacionin com altres persones del territori. Al cap i a la fi, la inserció

laboral es el que també provoca que aquests joves facin una integració social, gràcies a la feina. Sí que és veritat que els espais de socialització que tenen accés estan normalment freqüentats pel mateix perfil de joves i, al final, acaba sent una dinàmica de construir llaços que no integrar. Llavors és cert que quan et trobes amb un jove que et pregunta: “que faig? a on vaig? ¿me pongo en un parque y le digo al primero que pasa hola quieres ser mi amigo?” Doncs no, es raret això, tots ho veiem no?. Per tant és això, hi ha espais joves i tot el que vulguis però, no hi ha molts espais que s’adaptin a ells per conèixer gent nova. Doncs, es troben que si van aquests espais de joves, són el “MENA” o el “Rarito” o el “que no habla bien” o “El que no sabe” etc... per tant parteixen d’un punt discriminatori. (P3, Annex C3)

En la **taula 8** es pot observar un resum de la descripció dels resultats de les subcategories relacionades amb les professionals i els seus relats:

Taula 8

Resum dels resultats extrets de les subcategories de les professionals

Resultat	Descripció del resultat
Reptes clau d’inserció laboral	Els dos grans reptes d’inserció laboral descrits per les professionals són: la motivació davant un sistema competitiu i discriminador i la manca de temps, entenent el temps com una eina vital per a poder progressar com a persones i desenvolupar-nos en un context determinat.
Barreres i dificultats laborals	Aquest resultat s’ha descrit en dues perspectives. Des de la perspectiva de les professionals que relaten: el baix nivell formatiu, la prestació econòmica, la cultura, la desconeixença del món laboral i la falta d’integració social en les relacions personals laborals dels joves.
Vulnerabilitat sociolaboral	El resultat del significat de vulnerabilitat social per a les professionals es resumeix en: la discriminació, el racisme, la desigualtat i el masclisme, els prejudicis i la falta de xarxa i integració social.
Acompanyament emocional i psicològic	L’acompanyament emocional i psicològic s’ha descrit com la realització de tutories individualitzades, derivació psicològica, salut mental i estat emocional i vetllar per la seguretat dels joves.
Tècniques d’acompanyament laborals	Aquests resultat s’ha resumit en: seguiments individualitzats; a la derivació i comunicació amb empreses i recursos d’inserció laboral externs; al recull d’ofertes laborals i la transmissió d’aquestes als joves segons el seu perfil i al vincle entre professional i jove.
Indicadors d’avaluació del seguiment	Els indicadors d’avaluació bàsics del seguiment dels joves es resumeixen en: tutories individualitzades, el feedback i reunions amb

	les empreses i recursos d'inserció i formació i el treball i comunicació entre professionals.
Programes i recursos	Els programes i recursos descrits per les professionals són: El servei d'Incorpora, El programa Llankay, El programa Joves pel futur de la fundació Barça, El Punt Jove, IMCA, la fundació ADSIS i la fundació Bayt al-Thaqafa.

Font: Elaboració pròpia

5.1.2 Subcategories corresponents al grup de joves extutelats

Arribat aquest punt, entren en camp les subcategories enfocades als joves extutelats. Primer intervé la subcategoria de **barreres i dificultats laborals**, coincident amb el grup de professionals. En el cas dels joves extutelats, aquesta subcategoria es percep des d'una altre perspectiva. S'ha observat que per ells, les barreres i dificultats estan relacionades amb el que per les educadores es la vulnerabilitat. El J1 (jove 1[J1], Annex C4) destaca dos grans dificultats. Primer menciona el tema que posteriorment comparteixen tots els joves: “el racismo por ejemplo. Aunque tampoco me gusta meterme mucho en esos temas. Uno de los puntos principales es el racismo, porque por tu piel ya piensan que vas a robar o lo que sea” i per altre banda parla d'un fet on entren en joc les habilitats socials i la inseguretat:

Dificultades también hay por ejemplo el hecho de que te cuesta comunicarle, a muchos, también que nos ponemos nerviosos, porque nadie nos ha enseñado del todo como es realmente este mundo del trabajo. Si tienes mucha desconfianza porque no te fías de la gente, y eso también te quita las ganas de trabajar. (J1, Annex C4)

També menciona la prestació econòmica i, tot i que reconeix que es un suport, ressalta que es una barrera per motivar-se a treballar, com ho han fet les educadores i com s'observarà posteriorment que ho fan els altres joves: “Creo que sí que muchos piden la prestación y cómo ganan dinero pues ya no se interesan en trabajar” (J1, Annex C4).

El J2 també fa referència als prejudicis “tantos prejuicios y cosas así, hace que estas personas tengan creencias y piensen mal de los jóvenes extutelados y todos los niños que venimos de centros por ejemplo” i a la discriminació degut al racisme i a ser jove extutelat, nacional o estranger:

Por ejemplo no se, hay el racismo y todo eso y eso también afecta al trabajo, pero también solo por ser jóvenes que estamos aquí ya también es una dificultad porque nos ven ya como si fuéramos malos, y cuesta más que la gente te quiera en otros sitios. (J2, Annex C5)

Com s'ha dit amb anterioritat, aquest jove també destaca la prestació econòmica com a barrera per a la inserció laboral ràpida: “cuando nos dan la prestación, depende de lo que cobremos trabajando y cosas así, muchas veces no sale a cuenta si hablamos de dinero porque con el copago te quitan mas dinero aun”, “Así que la prestación hace que tengas que estudiar más pero a la vez en muchos casos hace que no te intereses por el trabajo” (J2, Annex C5), per tant, segueix potenciant la realitat d'aquest fenomen que produeix la prestació en els joves.

El J3 no es desvia gaire de la línia dels altres dos joves, parlant del racisme i del prejudici de ser jove extutelat per una banda:

Osea que yo creo que todo el tema del racismo y la discriminacion nos hace muy dificil todo. Y también, si eres de aquí también hay discriminacion porque cuando eres de centro es todo más lento y dificil como digo de hacer papeles y cosas con las empresas, y eso no les apetece osea que también nos dificulta mucho.

I de la prestació econòmica per l'altre com a barreres principals:

Yo creo que el hecho de estudiar y cobrar ya es suficiente y muchos nos conformamos con eso, ya que trabajar supone un plus pero a la vez pagas más copago y encima no tienes casi tiempo para ti, en el caso de estudiar y trabajar a la vez muchos preferimos solo estudiar. Así que si, de alguna forma hace que evitemos trabajar antes, pero después eso puede ser una complicación para algunos. (J3 , Annex C6)

A part d'això, exposa un tema del qual encara no s'havia parlat relacionat amb la integració social i la xarxa social dels joves: “Osea que lo que para nosotros es más dificil es que no tenemos mucha red de contactos así que no conocemos mucha gente y eso hace que no tengamos tantas opciones para buscar trabajo o conseguirlo por ejemplo” (J3, Annex C6).

Seguidament, ens trobem amb la subcategoria de **necessitats laborals**, bàsica per entendre quines demandes tenen aquests joves i que es el que més els beneficia i més troben a falta alhora. El discurs dels joves ha pogut facilitar en gran mesura detectar aquestes necessitats. El J1 parla sobre la importància de l'acompanyament educatiu que fa la fundació i lo necessari que és per ells, i, paral·lelament, menciona el gran efecte que produeixen les derivacions i vincles, que les educadores gestionen, amb empreses i recursos de formació o inserció laboral:

Si mira, de hecho, incluso digo que cuando eres extutelado te ayudan más a encontrar un trabajo más fácil, aunque sea malo. Eso lo digo porque el “otro mundo” es de papi

y mami y no piensan tanto en trabajo o en buscarse la vida, en cambio aquí es lo único que necesitamos. Osea cada uno tiene sus necesidades pero yo puedo hablar por nosotros, y digo que nos ayudan y nos facilitan mucho, están 24/7 para nosotros y ayudándonos en el tema laboral. Si que es verdad que lo que más nos sirve es que nos lleven a empresas que nos ayuden a contactar con trabajos, porque así es como nos unen a ellos y estas empresas nos facilitan mucho las oportunidades de trabajo. (J1, Annex C4)

Posteriorment, el jove, en l'apartat de donar algun consell a altres joves nous, fa èmfasi a la necessitat de buscar alguna feina que interressi a un mateix:

El trabajo es lo más importante però que haga algo que le guste, o que haga una formación de algo que le guste, aunque sea lo que necesite, yo entiendo necesite cualquier trabajo, pero que también haga algo que le guste, porque después sino es una mierda. (J1, Annex C4)

El J2 diu: “si que necesitaba algo para estar en contacto con el mundo laboral, y se me ha dado un servicio que conecta a jóvenes con empresas” i, posteriorment, afirma que:

Creo que se tendría que crear muchos más vínculos entre las empresas de trabajo y la fundación, para poder conectarnos mucho más al mundo laboral. Creo que lo que necesitamos, bueno, al menos yo, es eso, que nos unan más a estas empresas. (J2, Annex C5)

Per acabar, el J2 afegeix un nou tema en relació a les necessitats dels joves, la confiança i seguretat:

Creo que se tendría que hacer que nosotros ganáramos más confianza para encontrar trabajo. Osea, como enseñarnos lo que pasa cuando buscas trabajo o lo que hay afuera como todo lo de las dificultades que te encuentras, y hacer que estemos más seguros de nosotros para poder buscar trabajo. (J2, Annex C5)

El J3 segueix el mateix discurs: “siempre nos ayudan con ofertas de trabajo, nos dan opciones y sitios que nos llevan donde nos ayudan a hacer formaciones laborales que necesitamos para después que sea más fácil todo para encontrar trabajo” i reafirma els dos temes principals en el relat dels joves:

Seria mas facil si nos dieran mas informacion sobre como es todo lo del mundo laboral, o la realidad un poco de lo que te encuentras afuera. También sirve mucho por lo que veo cuando nos llevan a programas que nos encuentren más fácilmente oportunidades para trabajar. (J3, Annex C6)

La subcategoria de **canvis personals** apareix arrel de la necessitat d'entendre el progrés intern dels joves i al canvi en la seva qualitat de vida. El J1 diu:

Me ha mejorado mucho más la vida. Mis actitudes por ejemplo se que ahora soy mucho más positivo, porque si me hubiera ido para donde mi madre hubiera acabado mal, seguro. Y ahora estoy bien, estoy trabajando, tengo la prestación y se que tengo un futuro por delante que si trabajo lo voy a conseguir. El piso te hace estar más positivo y fuerte e ir hacia delante. A mi me ha cambiado la vida. (J1, Annex C4)

El J2 parla del seu progrés positiu de tolerància:

No te dire que estoy muy preparado, porque creo que aun no, pero lo que tengo seguro es que voy a salir de aquí mucho más tolerante. Creo que estoy más centrado y me noto mejor con mi actitud con las otras personas. (J2, Annex C5)

El J3 relata que: "He notado cambios positivos"... "he cogido más confianza en mis habilidades personales del día a día. Me siento mejor". (J3, Annex C6)

Arrel d'aquesta última subcategoria es pot vincular la següent ja que, aquests canvis positius es donen en el context del pis on els joves resideixen. Per tant, la subcategoria de **percepció i valoració del recurs** recull aquests relats relacionats amb la opinió dels joves del recurs i el que aquest els hi aporta. En concret, la percepció que els nois tenen sobre el pis és la següent:

El J1 el qualifica com a bon recurs, però menciona la necessitat de posar ganes que qualsevol jove ha de tenir al accedir al pis:

Es un buen recurso pero no para todo el mundo. Porque hay chicos que hacen un mal camino y le pertoca alguno de estos pisos. Pero hay gente que se porta bien y hace una única cosa mal por ejemplo, y no le dan un piso de estos. Osea que deberían de valorar más las personas y como son. Enfocarse más en los chicos que más lo necesitan. (Annex C4)

També afegeix: "El piso te hace estar más positivo y fuerte e ir hacia delante. A mi me ha cambiado la vida"

El J2 diu:

Yo creo que sí que es un buen recurso porque, el piso, hace que se facilite mucho el desarrollo personal nuestro de los jóvenes y nos ayuda mucho en el tema de vivir solos y sobre todo en el del trabajo y todo el tema laboral. Además yo creo que el piso hace que no tengamos que tener una vida en la calle en muchos casos, y una vida mala. (Annex C5)

I també parla sobre l'ajut a la inserció laboral que se li proporciona al pis mitjançant l'educadora: “a mi por ejemplo también me facilita cosas como recursos y programas para que yo vaya o me apunte y en teoría si lo hago me pueden ayudar a encontrar empleo más fácil”. (J2, Annex C5)

El J3 diu: “es una manera de independizarse y ver el mundo de otra manera, aprendes lo que es la vida y supone un reto positivo. Osea que realmente el piso nos da otra oportunidad de vida”. (Annex C6)

Per últim i lligat a l'impuls que el recurs els obliga a tenir cap endavant, s'identifica la subcategoria de **transició**. Aquesta subcategoria, en el fons, engloba molts dels aspectes mencionats en les altres subcategories, però té detalls rellevants que la fan única per entendre el procés d'adaptació personal i laboral dels joves durant la seva transició al pis. El J1 parla de la importància de tenir un currículum ben construït i adaptat en la seva màxima possibilitat per entrar dins el món laboral:

Lo primero de todo es que yo creo que mientras estás en el proceso del piso el currículum es el soporte más importante para trabajar. Es lo que te piden en todos lados y claro, con cosas de formación y cosas así es mejor. (Annex C4)

Per altre banda, menciona els aspectes més importants per ell que un jove, nou al pis, ha de tenir en compte per al seu procés de transició:

Esto son dificultades que nos ponen pero se puede superar. También que haga las cosas bien y que si no quiere que nadie le moleste pues que el siga a lo suyo y yasta, que intente adaptar-se al piso y cambiar su forma de hacer las cosas, y haga las cosas y tareas del piso y así la educadora le acompañara y le ayudará más. (J1, Annex C4).

El J2 fa referència a l'existència de certs factors per a una bona adaptació a la transició del pis d'un usuari: “creo que los programas y recursos que más sirven son los que te ayudan a formarte para el trabajo y después te buscan empresas” (Annex C5). I per altre banda, també exposa la seva opinió en relació als aspectes importants d'adaptació a tenir en compte durant la transició en el recurs: “Es importante que estudie o haga formaciones y que es muy importante que trabaje y busque trabajo, eso sí, porque para irte del piso se necesitará y tiene que aprovechar todo el tiempo aquí para hacerlo”. (J2, Annex C5)

El J3 parla de la importància de posar iniciativa personal durant la transició al pis: “tiene que ver mucho en como tu quieres hacer las cosas y si quieres luchar, osea que poner de nuestra parte también facilita poder salir antes o mejor”. I per altre banda menciona altres factors que poden facilitar la transició mitjançant l'adaptació laboral i personal dels joves nouvinguts:

Que ya tenga hecho el CV y sobre todo que no se calle las cosas que le diga a su referente que le ayude en todo lo que necesite porque para eso están. Le diría que trabajar es muy importante y que haga formaciones y estudie para poder trabajar. (J3, Annex C6)

En la **taula 9** es pot observar el resum dels resultats extrets de les subcategories relacionades amb el relat dels joves extutelats:

Taula 9

Resum dels resultats extrets de les subcategories dels joves extutelats

Resultat	Descripció del resultat
Barreres i dificultats laborals	Aquest resultat es descriu com per part dels joves extutelats com el racisme, els prejudicis i la discriminació per una banda, la prestació econòmica, la falta d'integració social i la inseguretat per altre.
Necessitats Laborals	La descripció per part dels joves d'aquest resultat és basa en la vinculació amb empreses d'inserció, la potenciació de confiança i coneixença del món laboral i el recull i facilitació d'ofertes i oportunitats laborals per part de les educadores.
Canvis personals	Els canvis personals dels joves han sigut la millora de la seva qualitat de vida, progressos positius en el seu nivell de tolerància i actituds i guanys en la seva confiança.
Percepció i valoració del recurs	El resultat es descriu com a una nova oportunitat de vida, de millora personal, d'inserció laboral i formativa i d'autonomia personal que els impulsa a tirar endavant.
Transició	El resultat relatat pels joves es basa en un procés d'adaptació i transició dels joves, els aspectes més importants a tenir en compte són la voluntat pròpia de progressar, el CV per accedir al món laboral, el comportament i actituds en vers el recurs i les formacions sociolaborals.

Font: Elaboració pròpia

6. Anàlisi de resultats

Un cop plasmats els resultats de les entrevistes i analitzades les diferents subcategories i la seva relació amb el relat dels participants, es pot dividir la informació recollida en l'interrogant que correspongui i comparar-ho amb els conceptes, idees i fonamentació dels diferents autors del marc teòric. Per fer-ho, s'ha dividit aquest apartat en quatre parts. Una part per cada interrogant on s'analitza el resum dels relats de cada subcategoria amb els diferents autors del marc teòric, i una quarta part on es pot identificar una taula resum de la resposta a cada un dels interrogants.

6.1 Interrogant 1

Quins són els reptes clau y les dificultats que enfronten els joves extutelats en la cerca i manteniment de feina?

Les subcategories assignades a aquest interrogant que es relacionen amb el marc teòric són: Els Reptes clau d'inserció laboral, les barreres i dificultats laborals, la vulnerabilitat sociolaboral i les necessitats laborals. Aquestes s'han assignat a la categoria general "Desafiaments laborals".

Per començar, els **reptes claus d'inserció laboral** s'han resumit en els relats de les professionals en la motivació en el sistema competitiu i discriminador i la manca de temps. Alguns autors com Montserrat et al (2015) fan referència a la dificultat que tenen aquests joves per afrontar els reptes: "Tot i això, aquests joves no surten del tot preparats i capacitats per afrontar els reptes que se'ls hi plantegen amb 18 anys". Per tant, directament parlen d'una gran dificultat en realitzar qualsevol tipus de repte que se'ls hi presenti, com reafirmen per exemple Rivera-Vargas et al:

La disminució de les oportunitats econòmiques i laborals per als joves, junt amb les barreres per identificar les habilitats i coneixements necessaris per assumir el rol d'adult, representen grans reptes que, a vegades, impossibiliten la consecució de l'autonomia en la gent jove. (2022)

Barbarà (2009) ja parla sobre la relació entre la manca de temps i l'entrada al sistema laboral i de vida adulta:

Es troben en una situació sobtada on han de fer front a la vida adulta sense tenir la maduresa, experiència, estabilitat econòmica i vincles socials necessaris i previs per a una bona autonomia i creixement personal.

Així que, es pot observar com les professionals fan referència a la manca de temps i el sistema competitiu discriminador com a reptes principals i els autors reafirmen aquest. Alhora, per altre banda, alguns autors com Montserrat et al., (2015) defensen en gran mesura la postura del jove extutelat des de la perspectiva de l'impacte de la transició sobtada cap a una vida adulta al deixar el sistema de protecció i la gran varietat de reptes socials, laborals, i d'autonomia personal que se'ls hi presenten. Per tant, pot detectar-se el treball i vincle de les educadores en relació amb aquesta joves ja que d'alguna forma entenen els seus reptes com a externs, apoderant-los a ells i capacitant-los per afrontar el que el sistema i els fenòmens inevitables els hi impedeixen.

Les **barreres i dificultats laborals** dels joves extutelats son relatades des de dues perspectives com ja s'ha mencionat en l'apartat de resultats. Per part de les educadores s'ha identificat el baix nivell formatiu, la prestació econòmica, la cultura, la desconexió del món laboral i la falta d'integració social en les relacions personals laborals. En aquest sentit, autors com Barbarà (2009) reafirmen aquests aspectes: "Compten amb nivells formatius molt reduïts o escassos. No han pogut fer un seguiment decent al sistema educatiu del seu territori"(p.62). Barceló (2017) reafirma el baix nivell formatiu d'aquests joves i afegeix altres aspectes que coincideixen amb la falta d'integració social i laboral que les professionals relaten:

Tenen baix nivell formatiu, desarrelament familiar, dificultats en la inserció laboral, estil de vida marginal, experiències negatives en la infància, vida prèvia en institucions, maternitat adolescent en el cas de les noies.

Oimés, Barbarà (2009) torna a reafirmar la barrera cultural de la que les professionals parlen dient: "Aquests joves han d'afrontar una sèrie de reptes i adaptacions, des de l'aprenentatge d'un nou idioma fins a la comprensió i integració en una nova cultura".

I finalment, autors com Gozávez (1994) també mencionen que aquestes barreres : "poden ser de diversa naturalesa, des de dificultats en la cerca de feina fins a rebuig social"

Per altre banda, el racisme, els prejudicis i la discriminació, la prestació econòmica, la falta d'integració social i la inseguretat per altre són els factors principals que, segons els joves extutelats actuen com a barreres i dificultats d'inserció laboral. En conseqüència, es coincideix en l'anàlisi de Barbarà (2022):

La gran majoria d'aquests joves han rebut maltractaments i males pràctiques educatives i discriminació per part del seu entorn social. Agressions físiques, psíquiques, socials, negligència.

Benomar i Pàmies (2022) fan referència a aquesta necessitat d'integració social i la importància que té el sistema de protecció en el seu acompanyament i seguretat:

És per això que aquest sistema ja no se'n fa càrrec i els joves es troben en una situació d'emancipació jurídica, però no social, procedents del sistema de protecció de menors que ja han assolit la majoria d'edat. (p.154)

Per tant, es pot observar com les professionals tenen una perspectiva més formativa i de viabilitat i estabilitat contextual, i els joves, una visió més social i relacional entre la societat i ells mateixos. Per tant, tot i que per als dos grups de participants siguin barreres i dificultats, s'ha de ressaltar que cada un dels grups té una visió diferent del significat d'aquesta subcategoria. És interessant recalcar que el relat dels autors del marc teòric no fa tant d'èmfasi a les situacions de racisme i prejudicis racistes cap aquests joves. Sino que es centra més en els impediments per part del sistema i la discriminació social i la falta de recursos. Tot i això, hi ha un aspecte que la fonamentació teòrica cercada no contempla però, les professionals i joves sí que han relatat: La prestació econòmica s'observa com a una barrera per a la motivació i cerca de feina. Tot i que també es valora com a un aspecte positiu ja que, és un ajut per a mantenir un cert nivell d'estabilitat econòmica, professionals i joves mencionen el seu caire negatiu que provoca una retenció de joves en l'àmbit formatiu, per no haver de pagar copagaments entre altres motius com la tranquil·litat que aporta psicològicament. Com s'observa als relats dels resultats, la prestació econòmica no es una barrera en sí, però sí que es una dificultat per a voler trobar feina i estar actiu en el món laboral i tot el que el rodeja. Per tant, un aspecte molt rellevant en la decisió i implicació dels joves en la recerca de feina es la prestació econòmica. En aquest punt, s'obre un debat interessant ja que, aquesta influeix de manera positiva en l'estabilitat dels joves a curta durada però, alhora, impedeix que aquests es puguin desenvolupar i formar-se en el món

laboral de forma prematura. Tot i això, també permet que els joves es puguin formar de forma acadèmica mentre reben aquesta prestació, però això no es un impediment perquè puguin entrar al món laboral de forma paral·lela. Per tant, les professionals i els mateixos joves destaquen aquest fenomen com un impediment en la motivació dels joves per a entrar al món laboral, i, els autors del marc teòric ni tan sols contempen aquesta com a influent en el procés laboral dels joves.

En aquest sentit, la subcategoria de **vulnerabilitat sociolaboral** juga un paper essencial en el context dels joves extutelats. El professionals relaten que els aspectes més rellevants d'aquesta són la discriminació, el racisme, la desigualtat i el masclisme, els prejudicis i la falta de xarxa i integració social. Es pot veure doncs que vulnerabilitat social, per les professionals, es el mateix que barreres i dificultats per als joves extutelats.

Benomar & Pàmies (2022) també fan referència a aspectes com la falta de xarxa i integració social d'aquests joves degut al context de les seves responsabilitats:

La qüestió és que són responsabilitats que s'assoleixen lluny dels nuclis urbans i espais comunitaris dels quals poden establir vincles i relacions amb altres persones de la seva edat. Això els deixa en una situació de més vulnerabilitat social.

Per altre banda, des de marc teòric també s'identifica l'exclusió social i els prejudicis d'aquests joves com a factors de vulnerabilitat i desencadenants de la dificultat en la inclusió laboral:

Paral·lelament, s'ha identificat que l'exclusió social i estigmatització d'aquests joves pot dificultar la inclusió laboral d'aquests joves en situació de vulnerabilitat. (Saucedo et al., 2020)

Moya et al. (2018), a part, assenyalen que no tan sols existeix una estabilitat socioeconòmica precària sinó que també influeixen els baixos nivells educatius, una xarxa de suport limitada i sobretot una escassa qualificació laboral. La relació entre vulnerabilitat social i dificultats per accedir al món laboral va molt lligada i té diferents aspectes en comú, ja que, molt sovint, els factors de vulnerabilitat social són alhora factors que dificulten l'accés al món laboral.

És aquí on entra la última categoria per acabar de respondre aquest interrogant. Les **necessitats laborals** que els joves requereixen s'han resumit en la vinculació amb empreses d'inserció, la potenciació de confiança i coneixença del món laboral i el recull i facilitació d'ofertes i oportunitats laborals per part de les educadores. En aquest sentit, el relat dels joves ha sigut molt personal i de necessitats individuals. És per això que no hi ha hagut gaire relació amb el marc teòric però alhora és una senyal que aquesta investigació està extraient dades noves i informació rellevant a tenir en compte. Tot i que els autors no parlin de la importància per als joves que el recurs i les educadores referents els vinculin amb empreses d'inserció i els hi aconsegueixin ofertes de treball, la mateixa ASJTET (2020) si que ho menciona i apareix en el marc contextual:

La construcció d'una gran xarxa de centres d'orientació formativa/laboral i d'inserció mitjançant la col·laboració amb altres entitats i institucions per millorar les oportunitats d'ocupabilitat dels joves.

Per altre banda, també es fa referència al marc conceptual de la inseguretat i la relació que té amb la inestabilitat laboral i la seva inclusió social:

En aquest sentit, es pot dir que la inestabilitat laboral és una realitat d'aquests joves i pot afectar a la inclusió social d'aquests, generant d'aquesta forma una inseguretat material i vital que pot provocar un allargament de la seva sortida del pis residencial on es troba. (Antón-Alonso et al., 2023)

A continuació, a la **Taula 10** es pot observar un resum de la resposta a l'interrogant 1:

Taula 10

Resum de la resposta a l'interrogant número 1:

Interrogant 1	Resultat
Quins són els reptes clau y les dificultats que enfronten els joves extutelats en la cerca i manteniment de feina?	Reptes clau: La manca de temps, i el sistema competitiu discriminador com a reptes principals. Dificultats que s'enfronten els joves: El baix nivell formatiu, la motivació dels joves, la prestació econòmica, la cultura, la desconexió del món laboral i la falta d'integració social en les relacions personals laborals. (Visió de les professionals). El racisme, els prejudicis i la discriminació, la prestació econòmica, la falta d'integració social i la inseguretat (Visió dels joves extutelats).

Font: Elaboració Pròpia

6.2 Interrogant 2

Quines són les estratègies metodològiques del programa del pis i dels recursos col·laboradors amb aquest, per abordar els reptes laborals dels joves extutelats?

Les subcategories emergides dels relats i d'aquest interrogant que es relacionen amb el marc teòric són: Acompanyament emocional i psicològic, les tècniques d'acompanyament laborals, els indicadors d'avaluació del seguiment i els programes i recursos. Aquestes s'han assignat a la categoria general "Acompanyament laboral".

Inicialment ens trobem amb la subcategoria **d'acompanyament emocional i psicològic**, on les professionals l'han acotat en els seus relats en tutories individualitzades, derivació psicològica, salut mental i estat emocional i la seguretat dels joves. Inicialment, és important recalcar que en el marc teòric s'exposa la necessitat de fer seguiments individuals com els mateixos professionals diuen, gràcies a l'ASJTET (2020):

Des del programa d'inserció laboral de l'ASJTET es treballa per generar un nou enfocament d'orientació laboral més individualitzat, on els principis, actituds i la capacitat laboral d'aquests joves es converteix en elements claus per facilitar el seu progrés cap a la inserció ocupacional.

L'àmbit de la salut mental i emocional dels joves es valorada per les professionals però també es associada a un procés on es fa un acompanyament indirecte per part de les educadores, ja que, en el fons, com diu en concret la P1 a resultats: “si hi han temes de salut mental o relacionats, els derivem al servei de seguiment psicològic. En relació a la salut mental doncs, Díaz-Esterri (2023) explica des de la UNED (Universitat Nacional d'Educació a Distància) parla sobre la seva relació amb l'adolescència. És per això que aquests joves estan directament relacionats. Segona l'autora, aproximadament el 50% dels problemes de salut mental s'inicien abans dels 14 anys. D'aquests casos, un gran prat no són detectats i per causalitat no reben ajut ni tractaments específics. Per això és tan important la realització d'aquestes derivacions per part de les professionals (p.250-251). En concret, Benomar & Pàmies (2022) afirmen aquesta necessitat de prevenció ja que la vulnerabilitat d'aquests joves produeix “per una banda, un gran risc potencial d'exclusió residencial i social i per l'altre certa erosió en la seva salut mental”.

Per altre banda, Heras i Melendero (2023) també fan referencia a la importància entre la relació de la salut mental i la inserció laboral parlant de problemes emocionals i conductuals que els mateixos joves poden carregar a les espatlles se sumen al sac de factors que dificulten el seu procés evolutiu personal i, per conseqüència, la seva entrada al món laboral.

Les tècniques d'acompanyament laboral estan estretament vinculades a aquestes tutories i acompanyament individualitzat. En concret, les tècniques d'acompanyament laboral extretes als resultats dels relats de les professionals es basen en els hàbits i responsabilitats diaris dels joves; als seguiments individualitzats; a la derivació i comunicació amb empreses i recursos d'inserció laboral externs; al recull d'ofertes laborals i la transmissió d'aquestes als joves segons el seu perfil i al vincle entre professional i jove.

Durant l'anàlisi de l'ASJTET en el marc teòric es fa referència a la necessitat d'acompanyament individualitzat que les professionals relaten. Oimés, apareix en els diversos programes utilitzats en l'apartat 3.2.2 (La inserció laboral) com per exemple en el la fundació ADSIS (Fundació Adsis, 2024) que presenta un programa amb “una tutoria individualitzada durant tot el procés laboral del jove amb l'entitat”. És també en el marc teòric de l'ASJTET on es pot observar la necessitat de derivació amb recursos que s'extreu dels resultats:

Des del programa d'inserció laboral de l'ASJTET es treballa per generar un nou enfocament d'orientació laboral més individualitzat, on els principis, actituds i la capacitat laboral d'aquests joves es converteix en elements claus per facilitar el seu progrés cap a la inserció ocupacional. Per fer-ho, es proporciona als joves eines, recursos i acompanyaments formatius mitjançant derivacions a entitats professionals. ASJTET (2020)

El relat de la necessitat d'un PTI (Pla de treball individualitzat) apareix en els discursos de les professionals i en la pròpia metodologia de l'ASJTET, inclòs en el Circuit d'entrada i sortida a l'habitatge del jove de FEPA (FEPA, 2014). Tenint en compte això és pot dir que l'interrogant 2 està basat i respost en la seva major part gràcies als relats de les professionals i la informació del marc teòric per part de l'ASJTET, FEPA i fundacions d'habitatge.

En aquest sentit, la subcategoria de **mètriques avaluatives**, exposades ja a resultats basades en tutories individualitzades, el feedback i reunions amb les empreses i recursos d'inserció i formació i el treball i comunicació entre professionals, són metodologies internes de la pròpia fundació i no s'ha trobat fonament teòric específic concret per relacionar, però ha permès identificar programes i recursos i les seves metodologies on apareixen les funcions de seguiment i avaluació. En aquest moment entra en joc la subcategoria de **programes i recursos** que va de la mà amb les tècniques d'acompanyament i el seguiment individualitzat. En concret, les professionals de la fundació han destacat els següents recursos i programes:

El servei d'Incorpora, El programa Llankay, El programa Joves pel futur de la fundació Barça, El Punt Jove, IMCA, la fundació ADSIS i la fundació Bayt al-Thaqafa. Aquestes i les seves metodologies estan explicades en els relats de les professionals i en els resultats de la investigació. Gràcies a la recerca en el marc teòric, s'ha pogut relacionar i identificar algunes fundacions i programes amb les relatades per part dels participants. En concret, la investigació ha recollit informació sobre el programa Joves pel Futur+ (Vegeu Annex B1), La fundació ADSIS (Vegeu Annex B3) i el programa Incorpora (Vegeu Annex B2). Els aspectes d'inserció laboral més rellevants de les seves metodologies es relacionen amb la necessitat de vincle entre empreses que els joves extutelats relaten els seus discursos exposats a resultats, i a la necessitat d'un acompanyament individualitzat com els propis professionals diuen i és reflexa de forma teòrica en la subcategoria de tècniques d'acompanyament laboral: "Creació de rutes personalitzades d'inserció laboral amb l'assistència d'un orientador que facilita la contractació" (Joves pel Futur+, 2024), o per exemple "Aquest programa pretén crear llocs de

treball mitjançant la intermediació amb el teixit empresarial del territori” (Programa incorpora, 2024) o també: “Adsis basa la seva metodologia en l’elaboració d’un pla de treball exhaustiu individual de forma conjunta amb el jove. Intenten adaptar a les necessitats del jove al procés del programa per millorar les seves habilitats i competències clau” (Fundació Adsis, 2024). És interessant ressaltar que en la recerca teòrica s’ha trobat el Programa Caliptra, de la Fundació Fundesplai. Aquesta fundació no ha sigut mencionada pels professionals però té un projecte molt interessant en la inserció laboral (Vegeu Annex, B4) i té per objectiu aconseguir treballar l’estabilitat, la inclusió social i laboral i l’apoderament de les persones joves migrants amb les que col·laboren (Projecte Caliptra, i 2024).

A continuació, a la **Taula 11** es pot observar un resum de la resposta a l’interrogant 2:

Taula 11

Resum de la resposta a l’interrogant número 2

Interrogant 2	Resultat
Quines són les estratègies metodològiques del programa del pis i dels recursos col·laboradors amb aquest, per abordar els reptes laborals dels joves extutelats?	Acompanyament emocional i psicològic: es vetlla per la salut mental del jove en el seu procés d’autonomia laboral i personal mitjançant derivacions a professionals especialitzats. Acompanyament laboral: Es treballen hàbits i responsabilitats diaris dels joves; es fan seguiments individualitzats; es fa derivació i comunicació amb empreses i recursos d’inserció laboral externs; és recull ofertes laborals i la transmissió d’aquestes als joves segons el seu perfil i és potencia el vincle entre professional i jove. Programes i recursos i avaluació del procés: Per part dels programes es realitza un acompanyament individualitzat on es vincula als joves amb empreses laborals. És crea un pla de treball exhaustiu amb el jove i s’identifica el perfil i les capacitats d’aquest per poder formar-lo i introduir-lo al món laboral. Paral·lelament s’avalua el procés mitjançant tutories individualitzades, el feedback amb les empreses i recursos d’inserció i formació i el treball i comunicació entre professionals.

Font: Elaboració pròpia

6.3 Interrogant 3

Quina es la perspectiva que tenen els joves sobre el recurs del pis i el seu procés de transició en aquest?

Les subcategories assignades a aquest interrogant que es relacionen amb el marc teòric són: Els canvis personals, percepció i valoració del recurs i Transició personal. Aquestes s'han assignat a la categoria general "Adaptació personal".

La primera subcategoria vinculada al marc teòric són **els canvis personals**. Per als joves extutelats, es basen en la millora de la seva qualitat de vida, progressos positius en el seu nivell de tolerància i actituds i guanys en la seva confiança. En aquest sentit, Barbarà (2009) arrel de les característiques d'exclusió social d'aquests joves, parla de la possibilitat que aquests nois i noies puguin mantenir una qualitat de vida digna allunyada de la seva família i una supervisió de l'administració pública. És relaciona doncs la millora de la qualitat de vida que els nois expressen i la necessitat prèvia d'aquesta millora que en el mateix marc teòric es reflexa. En aquest sentit, la **percepció i valoració del recurs** es una eina avaluativa per poder designar aquesta millora de qualitat de vida de la que els joves parlen. Per als joves extutelats el pis és una nova oportunitat de vida, de millora personal, d'inserció laboral i formativa i d'autonomia personal que els impulsa a tirar endavant. En el mateix marc teòric la FEPA (2017) exposa la intencionalitat que aquest recurs (els pisos assistits) tenen en vers aquests joves: "Tenen com a missió afavorir l'autonomia i la igualtat d'oportunitats dels joves sense suport familiar en procés d'emancipació, especialment dels tutelats i extutelats" (p.6). Per tant, la visió de millora de la seva autonomia i oportunitats de vida estan justificades i s'estan aconseguint tal i com la mateixa federació diu. Per altre banda, la mateixa ASJTET (2021) parla de l'objectiu principal que tenen aquests programes d'habitatge, i coincideix amb el que els joves relaten sobre la millora d'inserció social, formativa i personal:

"El programa d'habitatge té per objectiu Afavorir el desenvolupament social, laboral, maduratiu, emocional i relacional de la persona jove, mitjançant un acompanyament personal"

Gràcies aquestes recursos es produeixen els canvis personals en els joves i es generen opinions i percepcions diverses. És per això que tot aquest procés es pot atribuir a una transició personal en el context de pis assistit. La subcategoria de **Transició personal** és la que recull aquesta experiència i els factors que influeixen en elles. Els joves extutelats han

trobat important en el seu procés de transició aspectes com la voluntat pròpia de progressar, el CV per accedir al món laboral, el comportament i actituds en vers el recurs i les formacions sociolaborals. Fort (2022) assenyala i menciona la complexitat que comporta realitzar la transició dels adolescents cap a la vida adulta, en referència a la multiplicitat de referents i la desorientació. “Els joves tenen dificultats per instal·lar-se en un entorn difícil, en moltes ocasions hostil”. Tot i això, s’observa en el relat dels joves una tendència a auto exigir-se responsabilitats i participació en aquest procés de transició. Mencionen aspectes que, en el marc teòric no es poden identificar ja que, són aspectes personals que es basen en la autosuperació i la voluntat pròpia. En el cas del CV, es pot relacionar amb la competitivitat del sistema que Rivera Vargas et al (2022) mencionen.

A continuació, a la **Taula 12** es pot observar un resum de la resposta a l’interrogant 3:

Taula 12

Resum de la resposta a l’interrogant número 3

Interrogant 3	Resultat
Quina es la perspectiva que tenen els joves sobre el recurs del pis i el seu procés de transició en aquest?	Visió del recurs del pis com una nova oportunitat de vida, de millora personal, d’inserció laboral i formativa i d’autonomia personal que els impulsa a tirar endavant. Canvis positius en el seu procés de transició, on es produeix una millora de la seva qualitat de vida, apareixen progressos positius en el seu nivell de tolerància en algun cas i millora l’actitud i confiança dels joves en vers l’entorn. Durant la transició al pis els joves destaquen i valoren factors com la voluntat pròpia de progressar, la importància del CV per accedir al món laboral, el comportament dins del recurs i en vers les professionals i la rellevància de les formacions sociolaborals i el seu èxit.

Font: Elaboració pròpia

6.4 Aportacions principals de l'estudi exploratori

Taula 13

Aportacions principals de l'estudi exploratori

Interrogant	Coincidències dels autors amb els temes dels relats dels participants	Aportacions del estudi exploratori no detectats en els autors
Interrogant 1	El sistema competitiu i les barreres de desconeixença adulta (Rivera-Vargas et al., 2022) La manca de temps i l'entrada al sistema laboral i de vida adulta (Barbarà, 2009) Nivells formatius molt reduïts o escassos (Barbarà, 2009) i Barceló (2017) i desconeixença de formació laboral (Moya et al., 2018) La dificultat i necessitat d'inserció social i de xarxa social (Benomar i Pàmies, 2022) i laboral degut al desarrelament familiar (Barceló, 2017) i al rebuig social (Gozálvez, 1994) i el context cultural dels joves (Barberà, 2009). Discriminació de l'entorn social (Barbarà, 2009) i estigmatització dels joves (Saucedo et al., 2020). La necessitat de xarxa i vincles amb empreses de formació laboral (ASJTET, 2020) i la inseguretat i desconfiança dels joves cap a l'autonomia (Antón-Alosa et al., 2023)	S'explora i s'identifica en el relat dels joves i de les professionals la falta de motivació dels joves, provocada en gran mesura per un dels factors més importants de l'exploració de la investigació; la prestació econòmica. La possibilitat que aquesta genera en la recerca de feina dels joves és molt rellevant. Tot i que es detecta relació amb els autors en vers la discriminació, prejudicis i estigmatització, no s'observa el relat del racisme com a tal, mentre en el discurs de les professionals i, sobretot, els joves, es ressalta de manera contundent.
Interrogant 2	El seguiment individual especialitzat (ASJTET, 2020) i la realització d'un PTI (FEPA, 2014). Importància de la cura de la salut mental en joves, sobretot abans del procés de sortida del	La importància de potenciar el vincle entre el professional i el jove per aconseguir objectius

	sistema (Díaz-Esterri, 2023) i del factor de vulnerabilitat que condiciona aquests joves a la seva salut mental (Benomar & Pàmies, 2022) La necessitat de derivació a empreses d'inserció laboral (ASJTET, 2020) i els programes explorats arrel de la investigació: Fundació ADSIS, Programa Joves pel Futur+ (Fundació Barça) i Programa incorpora (Fundació Intermèdia).	laborals, personals i de voluntariat del jove Importància de treballar hàbits i rutines diàries que com a punt inicial per a l'autonomia personal del jove
Interrogant 3	Millora de la qualitat de vida (Barbarà, 2009) i afavorir l'autonomia i les oportunitats de vida dels joves (FEPA, 2017). Afavorir el desenvolupament emocional, relacional i maduratiu dels joves (ASJTET, 2021) i tenir en compte la càrrega emocional i cultural dels joves (Heras i Melendero, 2023). Competitivitat del sistema (Rivera Vargas et al, 2022) relacionat amb la importància que atribueixen els joves a un bon CV en l'actualitat.	Autoexigència dels joves extutelats cap a ells mateixos. La importància de la voluntat pròpia per progressar no es contempla en els relats dels autors i es el factor vital per a progressar en tota la posterior transició.

Font: Elaboració pròpia

7.Conclusions

Aquesta investigació s'ha basat en els reptes i barreres durant el procés de transició cap a l'autonomia i la inserció en el món laboral en el context de pis assistit. L'objectiu d'aquesta era fer un anàlisi i un procés exploratori dins aquest àmbit per poder extreure realitats i relats gràcies a la metodologia qualitativa utilitzada, basada en entrevistes semi estructurades. Els objectius generals prèvies d'aquesta investigació s'han treballat i resolt en la seva major part. Per una banda, s'ha identificat una gran part dels reptes claus i dificultats més rellevants que aquests joves enfronten per cercar feina, gràcies als relats de les professionals i els mateixos joves extutelats. En aquest sentit, hi ha hagut coincidències amb la fonamentació del marc teòric i els autors i autores que el componen. Tot i això, com a clar límit, cal recordar que aquesta investigació és una petita mostra d'una gran realitat a Catalunya, fruit de diverses entitats i fundacions que gestionen pisos assistits per aquests joves. Això significa que la totalitat dels resultats d'aquesta investigació son relatius i molt associats al context explorat, però ofereixen perspectives per continuar la exploració del fenomen descrit.

Tot i això, gràcies a la intervenció en primera persona i presencial en la fundació i pisos assistits analitzats durant les pràctiques educatives de la carrera, es pot afirmar que els resultats extrets són molt similars als diversos pisos, fundacions, contextos i perfils en el que aquests joves es troben. Alguns dels resultats extrets arrel dels relats, com s'ha esmentat, no coincideixen amb la teoria fonamentada degut al caire personal i de funcionalitat i personalitat interna de cada cas. En aquest sentit, aquesta investigació aporta diverses visions teòriques que no s'han trobat en altres autors, sobretot de caràcter personal i intern en el context que aquests joves es troben i la implicació de les professionals en la seva transició cap a la vida adulta. Per altre banda, també s'ha pogut explorar les estratègies metodològiques del programa del pis i els recursos col·laboradors amb aquest per abordar els reptes laborals dels joves extutelats. Per fer-ho, s'ha utilitzat la perspectiva de les educadores referents. Oimés, el relat del coordinador en qüestió també ha acabat ajudant en el recull de dades per a respondre al objectiu. En aquest context, es necessari mencionar que la resposta a l'objectiu s'ha basat, sobretot, en els relats de les professionals i, per aquest motiu, hi han hagut menys coincidències entre la fonamentació teòrica i les entrevistes realitzades. Això és degut a que el contingut d'aquests relats s'ha basat en la funcionalitat interna de la fundació i dels diferents recursos coneguts i col·laboradors amb aquesta. Tot i això, la fonamentació teòrica de les entitats i àrees de gestió del sistema de protecció i els joves extutelats ha

permès trobar relació entre la funcionalitat de la fundació Iniciatives Solidàries i els recursos vinculats amb la realitat que aquests pilars organitzadors d'aquest àmbit dins de l'àrea Catalana mostren i exposen en els seus objectius i recursos i els seus suposats funcionaments i intencions. Gràcies al procés d'investigació també s'ha pogut respondre a un tercer interrogant fruit dels relats dels joves extutelats. Aquest, no es contemplava en els objectius principals de forma directa però ha tingut molt de pes i presència en un dels objectius específics derivat de l'objectiu principal A. Per aquest motiu, les percepcions dels joves en vers el recurs i la seva adaptació personal s'ha vist suficientment rellevant com per analitzar de forma igualitària als resultats dels altres dos interrogants. La conseqüència han sigut una relació amb la fonamentació teòrica més reduïda que els altres resultats, però a la vegada un recull de dades personals i interès rellevant en la visió i percepció d'aquests joves sobre el recurs que l'ASJTET proporciona i sobre la seva posició com a jove extutelat. Tot i això, en tot moment hi ha hagut relació i vinculació entre teoria i pràctica en major o menor mesura tenint en compte el caire exploratori de la investigació i, per tant, la falta d'hores d'estudi necessàries per a uns resultats més precisos i detallats.

Tant procés d'aquesta investigació com els resultats obtinguts han permès aprendre nous contextos i realitats desconeguts per la meva persona amb anterioritat. La funcionalitat del sistema de protecció i residència en joves extutelats, les metodologies utilitzades per al seu procés d'autonomia i les vivències i experiències en primera persona de professionals i joves han sigut els àmbits més rellevants del procés i en els que s'ha fet més descobriments d'anàlisi i intervenció.

Ha quedat en evidència que la transició d'aquests joves cap a la vida adulta està realment condicionada de forma positiva per aquest tipus de recursos, tenint en compte la voluntat i progrés personal que cada jove ha de potenciar de forma individual. Les grans dificultats per accedir al món laboral no només depenen del propi jove, sinó d'una inserció social prèvia i un acompanyament necessari com el que el programa d'habitatge de l'ASJTET aporta i gestiona. La fundació Iniciatives Solidàries és una de moltes de les fundacions dedicades a l'habitatge i la inserció laboral de joves extutelats recent sortits del sistema de protecció. La promoció i la inversió econòmica en la creació d'aquestes fundacions i programes és vital per a la millora d'estadístiques en la cerca de feina i vida autònoma d'aquests joves.

Durant la realització de la investigació, s'ha pogut veure el rol de l'educador en aquests pisos i, personalment, puc dir que no es tan sols una trajectòria laboral, sinó més bé una forma de vida. La figura educativa és un pilar essencial per aquests joves, on les quasi 24h del dia

estan atentes a emergències i imprevistos. Tot i que sempre es respecte, en major mesura, els temps de descans de les educadores, s'ha pogut observar com aquests joves poden arribar a confondre i acomodar-se en la figura de la seva educadora referent com una figura materna o de familiaritat, degut a l'acompanyament i suport que aquesta fa sobre el seu procés i la falta de xarxa familiar i carències emocionals que, com s'ha observat en el marc teòric i els relats, aquests joves carreguen a les espatlles. La gestió administrativa, l'acompanyament socioemocional i formatiu, la millora de les inseguretats i la gestió de l'autonomia personal són factors claus que la figura de l'educador social potència mitjançant les metodologies emprades en el recurs del pis. Per altre banda, la inserció laboral d'aquests joves sense l'ajut d'aquest rol i dels recursos i programes d'inserció, no seria possible sota cap circumstància degut als diversos motius relacionats amb la discriminació, la desconfiança, la societat i les barreres personals d'aquests joves exposades en la investigació. Oimés, un gran obstacle detectat i compartit per tots els participants es basa en la perspectiva que té la societat d'aquests joves i, paral·lelament, la falta d'educació en valors, ètica i tolerància amb la que aquesta evoluciona. El pes i l'impacte de l'educació social en àmbits com el sistema de protecció a la infància i adolescència és essencial per al desenvolupament de l'autonomia personal i laboral de milers de joves a Catalunya i Espanya. Tot i això, la rellevància d'aquesta professió no tan sols es destaca en aquest context. Després de 4 anys d'estudis, he de mencionar el gran procés d'aprenentatge que he desenvolupat com a persona i com a futur professional. Les diverses branques i fonaments explorats i interioritzats han produït un canvi en la meua visió i perspectiva de vida que m'ha permès adoptar una mirada en vers el món més pedagògica i educativa. La sensació d'abandonar una transició tant transformadora com ha sigut el grau d'educació social es complica d'explicar, però el resum es troba en la satisfacció i l'orgull de poder ser la persona que soc avui en dia. L'educació és el punt de partida de tota acció i una bona educació comunitària pot facilitar molts àmbits d'actuació i d'exclusió social en l'actualitat.

“La educación no cambia al mundo: cambia a las personas que van a cambiar el mundo”

Paulo Freire

8. Referències bibliogràfiques

Alonso, L. (1999). Sujeto y discurso: el lugar de la entrevista abierta en las prácticas de la sociología cualitativa. En Delgado, J. y Gutierrez, J. Métodos y técnicas cualitativas en ciencias sociales. Madrid. Editorial Síntesis, p.225-240.

Antón-Alonso, F., Porcel, S., & Cruz-Gómez, I. (2023). La precarización creciente de las trayectorias laborales juveniles en la ciudad de barcelona. Un análisis integrando las perspectivas de curso vital y generacional. Papers. Revista De Sociologia, 108(1). DOI: <https://doi.org/10.5565/rev/papers.3015>

ASJTET (2020). Memòria anual. Generalitat de Catalunya, departament de drets socials: Direcció General d'Atenció a la Infància. Disponible a: https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/07infanciaiadolescencia/ASJTET/MEMORIA-Dades-2020-ASJTET.pdf

ASJTET (2020). Memòria anual. Generalitat de Catalunya, departament de drets socials: Direcció General d'Atenció a la Infància. p. 37. Disponible a: https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/07infanciaiadolescencia/ASJTET/MEMORIA-Dades-2020-ASJTET.pdf

ASJTET (2021). Generalitat de Catalunya, Departament de drets socials: Programes de l'ASJTET. Disponible a: https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/infancia_i_adolescencia/Area-de-Suport-als-Joves-Tutelats-i-Extutelats-ASJTET/index.html

ASJTET (2021). Generalitat de Catalunya, Departament de drets socials. Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència: Prestacions als Joves Tutelats i Extutelats. Disponible a: https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/07infanciaiadolescencia/ASJTET/PRESTACIONS_ASJTET.pdf

Barceló Pastor, Almudena (2017). Jóvenes extutelados. Revista Crimipedia: Centro para el estudio y la prevención de la delinquencia. Disponible en: <https://crimipedia.umh.es/ca/topics/jovenes-extutelados/>

Bàrbara, Marta. (2009) «Qui m'ajuda a fer-me gran? L'acompanyament socioeducatiu en l'emancipació dels joves extutelats». Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa, 2009, Núm. 42, p. 60-71. Disponible a: <https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/165629>.

Bas Peña, Encarna. Pérez de Guzmán, Victoria. Vargas Vergara, Montserrat. (2014) Educación y género. Formación de los educadores y educadoras sociales Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria, (23). Sociedad Iberoamericana de Pedagogía Social. p. 95-120 Disponible a: <https://www.redalyc.org/pdf/1350/135029519006.pdf>

Bello, M. E. A., Vega, L. E. S., & García, L. A. F. (2018). Trayectorias de empleabilidad de los jóvenes que abandonan el sistema de protección. *Educatio Siglo XXI*, 36 (3), 485-504. DOI: <https://doi.org/10.6018/j/350101>

Benomar Saoud, K. i Pàmies Rovira, J. (2022). Un apropament a la transició a la majoria d'edat dels joves migrats extutelats: entre l'emancipació i les frustracions. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 80, p.151-167. Disponible a: <https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/394337/492947>

Benomar Saud, K & Pàmies Rovira, J. (2022). Un apropament a la transició a la majoria d'edat dels joves migrats extutelats. (80), p.151-167. Disponible a: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8525656>

Casal, J. (1996). Modos emergentes de transición a la vida adulta en el umbral del siglo XXI: aproximación sucesiva, precariedad y desestructuración. *reis*, (75), 295-316. Disponible a: DOI: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=761453>

Comasòlivas Moya, A. (2018). Factores que influyen en el tiempo de permanencia de los jóvenes extutelados en los recursos residenciales de transición a la autonomía. *Universitat Autònoma de Barcelona*. p.70 Disponible a: <https://www.educacion.gob.es/teseo/imprimirFicheroTesis.do?idFichero=Ap8c5XG%2BabI%3D>

De las Olas García, M. P (2019). Joven-ex. La realidad de los jóvenes extutelados en la ciudad de Málaga. *Observatorio social*.

DGAIA (2022) Informe estadístic mensual. Departament de Drets Social, Secretaria d'Infància Adolescència i Joventut. p. 19. Disponible a: https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/07infanciaadolescencia/dades_sistema_proteccio/2022/2022_07_informe_DGAIA.pdf

Díaz-Bravo, L., Torruco-García, U., Martínez-Hernández, M., & Varela-Ruiz, M. (2013). La entrevista, recurso flexible y dinámico. *Investigación en Educación Médica*, 2(7), 162-167. Disponible a: <https://www.redalyc.org/pdf/3497/349733228009.pdf>

Dima, Gabriela, & Bucuta, Mihaela Dana (2015). THE PROCESS OF TRANSITION FROM PUBLIC CARE TO INDEPENDENT LIVING: A RESILIENCE-BASED APPROACH. *Revista de cercetare interventie social*, vol. 50, p. 53-65. Disponible en: https://www.rcis.ro/images/documente/rcis50_04.pdf

European Anti-Poverty Network (EAPN) (2020). El estado de la Pobreza: Seguimiento del indicador de pobreza y exclusión social en España. p.1-28. Disponible en: https://www.eapn.es/estadodepobreza/ARCHIVO/documentos/Informe_AROPE_2020_Resumen_Ejecutivo_73kN5F2.pdf

Eurostat. (2021). Young people's at-risk-of-poverty or exclusion rate by sex, age and living/not living with parents.

Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits [FEPA] (2016). ¿Quienes somos? - Guía Emancipación. Recuperat Febrer 21, 2024 de: <https://www.guiaemancipacion.org/quienes-somos/>

Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits [FEPA] (2017). Plan Estratégico 2017-2019, p. 6. Recuperat Febrer 21, 2024 de: https://www.fepa18.org/wp-content/uploads/2019/05/Plan-estrategico-2017-2019_FEPA.pdf

Fernández-Simo, D. i Cid Fernández, X. M. (2018). ANÁLISIS LONGITUDINAL DE LA TRANSICIÓN A LA VIDA ADULTA DE LAS PERSONAS SEGREGADAS DEL SISTEMA DE PROTECCIÓN A LA INFANCIA Y A LA ADOLESCENCIA. Bordon, 70(2), 25–38. Disponible en: <https://doi.org/10.13042/Bordon.2018.54539>

Fort, J. T. (2022). ¿jóvenes y adultos buscando el sentido de la vida? el deficiente proceso de emancipación hacia la madurez.. Cauriensia. Revista Anual De Ciencias Eclesiásticas, 17, 585-608. <https://doi.org/10.17398/2340-4256.17.585>

Fran Calvo, & Mostafà Shaimi (2020). Revistes Catalanes amb Accés Obert. Salut mental, sensellarisme i vulnerabilitat de joves extutelats, (75), 117-144. Disponible a: <https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/369062>

Fundació Adsis (2024). Programa Formació i Ocupació. Pàgina Web: <https://www.fundacionadsis.org/ca/programas/formacio-i-ocupacio>

Fundació Barça (2024). Programa Joves pel Futur+: Reinserció social i laboral de joves extutelats. Pàgina web: <https://fundacio.fcbarcelona.cat/joves-futur-2>

Fundació Fundesplai (2024) Programa Caliptra. Pàgina web: <https://fundesplai.org/programes-socials-i-joves/caliptra/#projecte>

Fundació Intermedia (2024) Programa Incorpora Joves. Pàgina web: <https://intermediaocupacio.org/programa-incorpora-joves/>

Gozálvez Pérez, Vicente (1994). La inmigración marroquí en España. Cuadernos de geografía. Núm 55, p. 91-107. Disponible en: <https://ojs.uv.es/index.php/CGUV/article/view/14775/13460>

Iniciatives solidàries [IS] (2023). Acolliment. Disponible a: <http://www.iniciatives.org/que-fem/acolliment/>

Iniciatives solidàries [IS] (2023). Carta de serveis: marc normatiu. Pàg.7. Disponible a: <http://www.iniciatives.org/wp-content/uploads/2022/07/Carta-de-Serveis.pdfsevillano>

Iniciatives solidàries [IS] (2023). Qui som?. Disponible a: <http://www.iniciatives.org/qui-som/>

Jorge Díaz-Esterri (2024). Salud mental en juventud extutelada: estrategias de promoción y prevención sociosanitaria. SIPS-Pedagogía Social-Revista interuniversitaria 44, 249-261. DOI: https://doi.org/10.7179/PSRI_2024.44.13

Lope Peña, A. (2015). El trabajo y la inclusión social, una relación en peligro. Revista Lavboratorio (26), 111. Disponible en: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5229448>

Mercedes, G. (2022). Transición a la vida adulta e inserción sociolaboral de jóvenes que han migrado de forma autónoma. Universidad Autónoma de Madrid, (36), p.369-379. Disponible en: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8814872>

Ministerio de derechos sociales y agenda 2030 (2022). Boletín de datos estadísticos de medidas de protección a la infancia y la adolescencia (25), 26. Disponible en: https://www.mdsocialesa2030.gob.es/derechos-sociales/infancia-y-adolescencia/PDF/Estadisticaboletineslegislacion/Boletin_Proteccion_25_PROVISIONAL.pdf

Montserrat, C., Casas, F. i Sisteró, C. (2015). Estudi sobre l'atenció als joves extutelats: Evolució, valoració i reptes de futur. Departament de Benestar Social i Família, p. 9. Disponible a: <https://www.fepa18.org/wp-content/uploads/2016/01/Estudi-extutelats-2015.pdf>

Miguel Kottow (2011). Revista Redbioética/UNESCO. Anotaciones sobre vulnerabilidad, 2(4), 91-95. Disponible a: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3989587>

Ministerio de trabajo y economía social (2023). Informe jóvenes y mercado de trabajo, (37), p, 1-45. Disponible a: https://www.mites.gob.es/ficheros/ministerio/sec_trabajo/analisis_mercado_trabajo/jovenes/2023/Mercado_laboral_jovenes_Num37_Junio_2023.pdf

Moya, A. C., Roca, J. S., & Arpón, T. E. M. (2018). Los recursos residenciales para la transición hacia la vida adulta de los jóvenes tutelados en cataluña. Pedagogía Social Revista Interuniversitaria, (31), 125. DOI: https://doi.org/10.7179/psri_2018.31.10

Rivera-Vargas, P., Ferrante, L. y Herrera, G. (2022). Pedagogías del Conflicto para la Emancipación. Tensionando los Conocimientos Regulados y el Sentido Común en la Escuela. Revista Internacional de Educación para la Justicia Social, 11(2), 119-134. Disponible a: https://revistas.uam.es/riejs/article/view/riejs2022_11_2_007/15522

Rodríguez Gómez, R. (2006). La integración social y laboral de jóvenes que han estado tutelados y tuteladas por la Junta de Andalucía y han cumplido la mayoría de edad. La construcción de un proyecto de vida. Revista de Estudios de Juventud, (74), p.251-277.

Roberti, E. (2017). Hacia una crítica a la sociología de la transición: reflexiones sobre la paradoja de la desinstitucionalización en el análisis de las trayectorias de jóvenes vulnerables en argentina. Estudios Sociológicos De El Colegio De México, 35(105), 489-516. DOI: <https://doi.org/10.24201/es.2017v35n105.1468>

Sabariego, M., Massot, I., y Dorio, I. (2004). Métodos de investigación cualitativa. En: R. Bisquerra (Coord.), Metodología de la investigación educativa, p. 293-328. Madrid: La Muralla.

Sabariego, M., Massot, I., y Dorio, I. (2004). Características generales de la metodología cualitativa. A: R. Bisquerra (Coord.), Metodología de la investigación educativa, p. 275- 292. Madrid: La Muralla.

Sevillano-Monje, V., Diaz-Esterri, J., & De-Juanas, Ángel. (2023). Preparación para la Vida Adulta de la Juventud Extutelada. Una Revisión Sistemática. Revista Internacional De Educación Para La Justicia Social, 12(2), 251–269. DOI: <https://doi.org/10.15366/riejs2023.12.2.014>

Sáez i Quetglas S. Una mirada socioeducativa a les polítiques públiques d'ocupació per a joves en risc d'exclusió social (2016). RES, Revista d'educació social (23). Disponible a: https://eduso.net/res/wp-content/uploads/2020/06/colaboracion3_res_23.pdf

Stein, M. (2006). Research review: young people leaving care. Child & Family Social Work, 11(3), 273-279. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2006.00439.x>

Valdés Gázquez, M. (2021). Vulnerabilidad social, genealogía del concepto. CRIANZA EN CONTEXTOS DE VULNERABILIDAD SOCIOCULTURAL, 37(1). Disponible a: <http://www.gazeta-antropologia.es/?p=5463>

Violant, V., Molina, M. C., y Pastor, C. (2011). Pedagogía hospitalaria. Bases para la atención integral. Barcelona: Laertes

Zamora Jeréz, S. & Ferrer Cervero, Virginia. R. (2013) Los jóvenes extutelados y su proceso de transición hacia la autonomía: una investigación polifónica para la mejora. RES: Revista de educación social, (17). Universitat de Barcelona. Disponible en: https://www.eduso.net/res/pdf/17/extut_res_17.pdf

9. Annexos

A. Consentiment informat

CONSENTIMENT INFORMAT

- Aquesta investigació és de caràcter anònim i respecta el dret a l'anonimat de la persona col·laboradora durant el procés de l'estudi.
- Declaro i accepto com a persona entrevistada, de forma verbal i registrada, que se m'ha aportat tota la informació necessària sobre la finalitat i el significat de la investigació.
- Queda constància que l'ús de la informació que s'aporti per al estudi es totalment confidencial, anònima i s'ha aportat de forma no obligada i, per aquest motiu, declaro que la meva participació ha sigut voluntària i amb possibilitat d'abandonar-la en qualsevol moment del procés.
- Declaro que tota la informació i experiències exposades per la meva persona estan emprades sota la *Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades i garantia de drets digitals*.
- Accepto la metodologia d'enregistrament verbal utilitzada per obtenir la informació i se m'ha informat de la utilització d'aquest material amb finalitats únicament acadèmiques.

L'estudiant que realitza la investigació **Marçal Cuscó León** amb **DNI: 47967592B** deixa constància d'aquest document de consentiment informat i es fa responsable de complir i respectar totes les clàusules i drets que aquest menciona preservar i salvaguardar. Havent llegit aquest document i havent acceptat el que comporta i menciona, jo com a **persona entrevistada** accepto la col·laboració voluntària en aquesta investigació.

Barcelona, Abril 2024.

B. Programes d'inserció sociolaboral per a joves

B1. Programa 1 : Joves pel Futur +: Reinserció laboral i social de joves extutelats

Objectiu	Contribuir en la inserció social i laboral dels joves extutelats
-----------------	--

A qui va dirigit	Joves extutelats de Catalunya
-------------------------	-------------------------------

Metodologia	El programa es basa en quatre àmbits d'intervenció: -Formació: Realització de càpsules educatives d'habilitats essencials per a trobar feina i formació intensiva en oficis per facilitar la inserció laboral. -Inserció Laboral: Creació de rutes personalitzades d'inserció laboral amb l'assistència d'un orientador que facilita la contractació. -Mentoria: El mentorat implica un acompanyament individual i voluntari a joves extutelats per facilitar la seva integració i establir vincles afectius. -Acompanyament psicològic: Es proporciona un espai de suport psicosocial acordat amb el jove per millorar la seva autoestima i confiança, superar dificultats i proporcionar suport emocional.
--------------------	---

Font: Elaboració pròpia

B2. Programa 2: Programa Incorpora, Fundació Intermedia

Objectiu	Contribuir en l'obtenció de llocs de treball per a joves en perill d'exclusió social
-----------------	--

A qui va dirigit	Joves extutelats de Catalunya i en perill d'exclusió social
-------------------------	---

Metodologia	Aquest programa pretén crear llocs de treball mitjançant la intermediació amb el teixit empresarial del territori. La fundació realitza sessions de tutories individuals per abordar els àmbits de la inserció laboral i la cerca d'ocupació. Aquesta tasca es duu a terme tant mitjançant sessions de tutoria com a través de les oportunitats de feina que es presenten al programa. En alguns casos, es duen a terme activitats en grup amb els joves perquè comparteixen un perfil similar, amb l'objectiu de treballar aspectes com les habilitats i les responsabilitats laborals. Per tant, el programa està pendent d'ofertes i notícies de noves oportunitats laborals i introdueix als joves, tenint en compte el perfil, a aquests accessos.
--------------------	--

Font: Elaboració pròpia

B3. Programa 3: Fundació Adsis, programa formació i ocupació

Objectiu	Capacitar i preparar als joves participants per a l'entrada al món laboral i proporcionar-los la confiança necessària per a una integració laboral efectiva
-----------------	---

A qui va dirigit	Joves entre 16 i 30 anys en perill d'exclusió social
-------------------------	--

Metodologia	La fundació Adsis basa la seva metodologia en l'elaboració d'un pla de treball exhaustiu individual de forma conjunta amb el jove. Intenten adaptar a les necessitats del jove al procés del programa per millorar les seves habilitats i competències clau. Es dota als joves entre 16 i 30 anys de competències tècniques, bàsiques i transversals que precisen per al seu desenvolupament professional i personal. Alhora, el programa incideix en altres àmbits relacionats amb la vida d'aquests joves i que afecten a la seva integració social i el seu benestar general, tenint en compte que l'ocupació laboral i la integració social estan vinculats.
--------------------	--

Font: Elaboració pròpia

B4. Programa 4: Fundació Fundesplai, Projecte Caliptra

Objectiu	Aconseguir treballar l'estabilitat, la inclusió social i laboral i l'apoderament de les persones joves migrants amb les que col·laboren.
-----------------	--

A qui va dirigit	Va dirigit a joves extutelats migrants d'entre 16 i 35 anys.
-------------------------	--

Metodologia	El projecte es basa en un itinerari formatiu compost per etapes: a. Acollida: Es fa la derivació i el contacte amb les entitats que gestionin l'estància del jove. Es seleccionen els joves i es fa l'entrevista d'acollida per veure si es compleixen els requisits i les dues parts està d'acord amb iniciar el projecte. b. Formació: Treball lingüístic en català; mòdul de competències i tutories grupals; curs específic d'ajudant de cuina; realització d'un mòdul de qualificació laboral. c. Arrelament: Es treballa amb els joves perquè coneguin els elements clau de la societat, com la història, la cultura, les tradicions i la llengua. Aquesta comprensió és fonamental per a l'aprenentatge cultural significatiu, que permet als joves nouvinguts integrar-se i contribuir de manera positiva a la nova societat. Alhora, es treballa la creació de xarxes socials per preparar l'arrelament del jove d'una forma més inclusiva i facilitar la seva estança en el món laboral.
--------------------	---

Font: Elaboració pròpia

C. Transcripció d'entrevistes de les persones col·laboradores

Per identificar les diferents parts que interactuen en l'entrevista, s'ha assenyalat als professionals de la fundació com a P (professional) 1, 2 i 3, i a la persona entrevistadora com a E (entrevistador). Per altre banda, als joves extutelats se'ls ha assenyalat com a J (Jove) 1, 2 i 3, i a l'entrevistador com a E (Entrevistador).

C1. Entrevista número 1: Educadora referent de la Llar Bellmunt:

Nom de la persona col·laboradora: Anònim

Identificador: Professional 1 (P1).

Nom entrevistador: Marçal Cuscó

Intencionalitat de l'entrevista: Explorar el discurs de l'educadora social al voltant dels reptes característics dels joves extutelats en matèria laboral i definir la metodologia dels principals programes i recursos on es deriven als joves en el seu procés cap al món laboral i el seu vincle amb la pròpia fundació.

Transcripció:

E: Bon dia, primer de tot, bueno, deixo constància que aquesta entrevista es anònima i que hi ha un consentiment informat de confidencialitat per preservar les dades. Per altre banda, també queda constància en aquesta gravació que tu, com a professional d'aquesta entitat, et disposes i acceptes realitzar aquesta entrevista.

P1: Sí, perfecte tot d'acord.

E: Doncs comencem, lo primer es saber quina és la teva funció en aquesta fundació?

P1: Soc referent i educadora d'un pis assistit de joves majors de 18 anys de la fundació iniciatives solidàries.

E: Vale, llavors en aquest pis en concret, quins són els principals reptes que heu observat en els joves extutelats pel que fa a la seva inserció laboral?

P1: A veure, primer de tot he d'esmentar que el perfil que tinc són extutelats, això vol dir que tenen una prestació econòmica mensual de 755 euros i que si treballen se'ls hi treu la prestació o se'ls hi fa una compensació per no superar els 995 euros i llavors això vol dir que

també se'ls hi puja el copagament en el pis. Això significa que el tema de la inserció laboral en joves de 18 anys, si tenen 18 anys, no es treballa inicialment de forma directa.

E: Tenint en compte que els seus reptes es basen en aquest context, com creus que ells es desenvolupen en relació a aquests reptes?

P1: En principi s'ha de tenir en compte que tenen poca formació, i cap tipus d'experiència laboral en alguns casos. Per tant, ells han de començar a desenvolupar-se amb coses mínimes i bàsiques, perquè a vegades abans de treballar la inserció laboral s'han de treballar hàbits i rutines i responsabilitats, i això també és un camí cap a la inserció laboral. Tot i això, estan poc motivats generalment perquè el sistema que hi ha actualment és molt competitiu i ells no tenen un currículum competent en aquesta matèria.

E: Vale, i, això, relacionant-ho amb la següent pregunta, podries parlar del grau d'implicació trobes en els joves en relació a la recerca laboral?

P1: A vegades sí que s'ha de dir que el perfil que actualment hi ha és joves de 18 anys que, amb el tema de la prestació provoca que la motivació disminueix i la implicació també, perquè prefereixen estudiar només que treballar també, perquè econòmicament estan coberts i les necessitats bàsiques també. Actualment tinc un jove que està treballant i un altre que en un any haurà de sortir de la llar i ara mateix al Juny acaba el PFI. Per tant aquest sí que té una implicació i motivació per què en breus ha de sortir del pis. Per tant la recerca de feina motiva més quan la situació i el context els pressiona.

E: Vale entenc. I en aquest cas, els joves que van a fer recerca de feina, quines dificultats solen afrontar aquests alhora de buscar feina després de deixar la tutela?

P1: Aquí la sort que tenen els joves extutelats és que, tenen un acompanyament per part de la referent del pis. És a dir, és qui els acompanya, els deriva a recursos, els hi fa seguiment, etc. Per tant, el tema de la recerca de feina si tens una persona que t'acompanya, és molt més fàcil per ells, perquè sinó estarem molt perduts i no sabrien ni per on començar.

E: Vale i, llavors, com creus que aquests joves gestionen els joves extutelats la seva inseguretat o manca de confiança en la cerca de feina i com podeu ajudar-los en aquest aspecte?

P1: A veure el tema de la inseguretat, moltes vegades ho treballem no només des de la inseguretat de la inserció laboral, sino que també gestionen els hàbits, rutines, confiança etc. Mitjançant les tutories treballem el perquè tenen aquests inseguretats, i com poden afrontar tot aquest tema. També quan fan inserció laboral i els derivem a insertors laborals, parlem i ens coordinem amb aquests professionals per dir-los com és el perfil i així puguin treballar-ho també des de la seva perspectiva.

E: Vale, i, en el tema de l'àmbit laboral, quins són els canvis o millores que creieu que es podrien implementar per millorar les oportunitats laborals dels joves extutelats?

P1: Però el sistema et refereixes a la fundació?

E: No, em refereixo a les oportunitats que pot tenir un jove extutelat a diferència d'un jove que viu a casa amb els pares, pel sistema laboral que tenim.

P1: Vale, a veure, sí que és veritat que per molt que diguem que són joves extutelats, són com un altre jove que surten de casa seva. El problema moltes vegades, no es que siguin extutelats. Ara mateix tinc dos perfils a la llar Bellmunt, tinc els que venen de CRAE Espanyols i per altre banda Marroquins. És a dir, les dificultats dels extutelats Espanyols es quasi la mateixa de qualsevol jove que viu a casa dels pares. Es la competitivitat i la situació del sistema. En un jove Espanyol, la condició extutelat no els hi dificulta molt més, però per altre banda, els extutelats d'altres cultures, com Marroquina, tenen la dificultat de ser precisament d'un altre cultura.

E: Vale i, parlant d'aquest tema, creus que aquest joves pateixen discriminació i abús laboral per part de la societat? Podries posar exemples?

P1: A veure, amb aquests dos joves que actualment tinc al pis, he de dir que no m'he trobat amb cap problema. Però, he tingut joves subsaharians amb anterioritat que, han tingut molta dificultat en la sortida laboral perquè se'ls hi ofería treballar en la obra com a peó o com a cambrer en restaurants. Amb això vull dir que normalment, casi sempre, ha sigut sense contractar. I clar, aquí ens trobem amb moltes discriminacions. Actualment els dos Marroquins que tinc no estan tenint tantes dificultats.

E: Vale, entenc el que vols dir. I, en respecte al futur d'aquests joves, quina és la vostra visió sobre aquest en relació amb la seva integració laboral i com podeu contribuir a aquest procés?

P1: A veure, aquest joves, el perfil que tenim ara a Bellmunt es que venen de CRAES. Quan compleixen els 18 anys venen als pisos assistits. Des del CRAE es fa una feina que va encaminada a formar-los. Això vol dir que tots els joves que ens arriben tenen una distinció on els Espanyols venen normalment amb un grau mig començat (un itinerari dirigit i formació dirigida al món competitiu) i els Marroquins o d'un altre cultura, venen amb PFI'S o amb CP'S. Això és perquè els joves que venen Migrats a lo millor fa només dos anys que estan aquí, i això vol dir que no han pogut fer la ESO i no poden accedir a un grau o un altre tipus de formació que algú que porti molts anys al territori. Per tant, es difícil valorar la visió a llarg termini d'aquests joves però el que fem des de la fundació i les referents de les llars de forma específica, es fomentar sempre el tema de la formació i tramitar-los les diferents

beques formatives perquè a vegades hi ha formacions que, amb la prestació econòmica, no poden accedir-hi. Tramitem beques com la beca de nou cims que es d'una fundació privada, per poder ajudar en tot lo que la beca MEC no arriba als joves. Amb això la fundació intenta promoure que si al jove vol arribar a la universitat, intentar que aquest itinerari vagi dirigit a aquesta competitivitat que els hi falta.

E: Vale i, tenint en compte que has explicat tècniques per acompanyar als joves, quines són les tècniques principals que utilitza el programa del pis per acompanyar els joves extutelats de forma individual en la seva formació laboral i personal?

P1: Treballem molt en les tutories, un cop a la setmana, també treballem tots els àmbits de la seva vida, com el socioeducatiu i la inserció sociolaboral mitjançant seguiments individualitzats... També els ajudem a inscriure's a plataformes que nosaltres coneixem i, a part, quan comencen una inserció laboral, com no es un dels objectius prioritaris dels referents perquè nosaltres treballem molt els hàbits i rutines per l'emancipació, doncs els derivem a recursos especialitzats amb els que tenim molta coordinació per potenciar la seva inserció laboral.

E: Entenc, i, per fer aquest seguiment, quins indicadors o mètriques avaluatives utilitza el programa del pis? Has comentat que les tutories es un bon indicador avaluatiu, però tot depèn de les tutories?

P1: Nosaltres els indicadors que tenim sobre tot són , bueno, les tutories no són un indicador d'avaluació ben be perquè son obligatòries, Però quan els derivem a recursos, un dels indicadors per veure la seva motivació i implicació és veure si assisteixen els dies indicats, si assisteixen però a lo millor han anul·lat 4 setmanes seguides les cites i el perquè, també mirem si envia currículums i com gestiona les dades que ens dona per enviar els currículums si volen que els ajudem a fer-ho. D'aquesta manera també s'observa els mails i contactes amb aquestes empreses o persones. Si ens ensenyen si ho han fet o no, també podem avaluar la seva situació. Per avaluar una inserció laboral hem d'avaluar a través del que ens ensenyen i ens diuen.

E: Vale, i en relació als recursos i suports emocionals que ofereix el programa del pis, podries parlar d'aquestes eines o metodologies que s'utilitzen per gestionar el seu estrès i inseguretat?

P1: Mira aquest any el que hem fet, perquè nosaltres cada any fem una programació d'activitats, ha sigut fer activitats grupals. Hem fet una activitat grupal en el punt de joves de sants/Montjuïc, que consisteix en un taller de recerca de feina on se'ls hi parlarà d'una càpsula per gestionar la inserció laboral. Ui.. no me acuerdo de la pregunta!

E: No pasa nada, estamos hablando dels recursos i suports emocionals que ofereix el programa del pis.

P1: A vale si perdona, doncs, nosaltres utilitzem les tutories individualitzades, també les assemblees grupals perquè, a vegades tots tenen neguits i inseguretats que comparteixen. També ens fixem en el seu estat emocional i si hi han temes de salut mental o relacionats, els derivem al servei de seguiment psicològic. Molts d'aquest joves ja siguin Migrants o no Migrants, ja van a un seguiment psicològic perquè, per una banda tenen dols migratoris i traumes de trajecte i per l'altre tenen temes de maltractament infantil i inestabilitat en la seva infantesa. Nosaltres a nivell psicològic, realment, poca cosa podem oferir perquè ens dediquem a fer un acompanyament i emocional. A nivell psicològic han de ser els professionals corresponents qui actuïn.

E: Vale i, per establir contacte i mantenir la xarxa de contactes amb empreses locals i altres recursos professionals per facilitar oportunitats laborals als joves, com ho feu?

P1: Vale doncs, jo personalment a la llar Bellmunt tinc una agenda de contactes que, van sorgint o prèviament el jove ja tenia. A partir d'aquí, es fa una sèrie de xarxa mitjançant mails i contacte de professionals. Arrel d'això, es fa com una recerca de recursos i es troben recursos ja utilitzats amb anterioritat que s'utilitzen molt per ajudar als joves actuals.

E: Vale i, justament ara que dius això, quins són els principals programes i recursos per a la inserció laboral on es deriven els joves dels pisos i quina entitat les gestiona?

P1: Doncs mira per exemple tenim el servei d'Incorpora de la fundació Intermedia, que és per joves extutelats. També tenim contacte amb el programa Llankay de Càritas i el programa de joves pel futur que el porta la fundació del Barça. Aquests serveis han sigut utilitzats en el cas de la Llar Bellmunt i ha funcionat molt bé. El de joves pel futur va ser una convocatòria que aquest determinat recurs va fer a diferents fundacions i una d'elles va ser aquí. El d'incorpora va ser en una recerca de google i el de Càritas va ser perquè jo tenia un jove en un programa de necessitats bàsiques de Càritas i el propi programa el va derivar al seu propi servei. Per tant, si hi ha una coordinació i un treball d'equip darrera, jo com a referent puc quedar-me amb el contacte i utilitzar de forma posterior amb altres joves. Si els recursos estan plens i no es pot accedir, parlem entre les professionals de les llars de la fundació i compartir recursos entre nosaltres per ajudar-nos.

E: Vale i, per tant, per deixar clar aquest tema, podries nombrar de forma breu els programes principals i l'entitat que els gestiona?

P1: Si, clar: Programa Llankay, gestionat per Càritas; Programa Incorpora, gestionat per la fundació Intermedia; Joves pel futur que està gestionat per la fundació Club Barça

E: Vale, i la metodologia que utilitzen aquests programes la sabries definir?

P1: Mira, jo et puc explicar la metodologia que utilitzen amb els joves que he tingut jo i el que els professionals ens diuen:

El programa Llinkay de Càrites es un programa específic per joves en situació irregular però que aviat tindran una situació regularitzada. Observen les seves necessitats i els hi ofereixen càpsules formatives fins al moment que es regularitzen. Després fan tutories individuals per veure la sinceritat i situació de cadascú i els hi deriven als recursos que ells consideren formativament. La seva metodologia sempre ve determinada amb una coordinació amb referent de la llar que soc jo. És per veure si es factible o no, i si la referent està d'acord, Incorpora intermèdia es un programa específic de joves extutelats. Treballen, a part de tutories individuals, el tema de la inserció laboral i la recerca de feina. Ho fan a través de tutories i també a través de les ofertes de feina que els hi arriba al programa. En alguns dels joves els hi fan activitats grupals de 4 o 5 joves que ells consideren amb un perfil semblant, per treballar temes d'habilitats i responsabilitats. El programa de joves pel futur, a part de treballar de forma individual i grupal, fan càpsules formatives fetes pel propi servei, també tenen un servei psicològic i els hi fan un seguiment als joves que creuen que ho necessiten (sempre parlant amb la referent de la llar), també fan visites a empreses col·laboradores on molts dels joves acaben treballant, etc. A més de tot això que fan, també fan unes setmanes on van a un hotel i treball en un àmbit laboral específic amb els joves residint allà. Per tant se'ls prepara allà i algun d'ells surten amb feina, de fet molts d'ells. Per aportar alguna cosa mes puc dir que, tant incorpora com joves pel futur són per joves extutelats i per altre banda, tot i que el perfil també es extutelat en el programa de Caritas, no ha de ser-ho obligatòriament, A part, els tres programes aporten beques de transport perquè puguin accedir als cursos i a les formacions que donen.

E: Vale doncs, moltíssimes gràcies per tota la informació que has aportat. És molt útil i agraeixo a la fundació que col·laboren en aquesta investigació. Per la meua part ja hem acabat.

P1: Com no! sense problema, gràcies a tu per venir.

C2. Entrevista número 2: Educadora referent de la Llar MontRoig:

Nom de la persona col·laboradora: Anònim

Identificador: Professional 2 (P2).

Nom entrevistador: Marçal Cuscó

Intencionalitat de l'entrevista: Explorar el discurs de l'educadora social al voltant dels reptes característics dels joves extutelats en matèria laboral i definir la metodologia dels principals programes i recursos on es deriven als joves en el seu procés cap al món laboral i el seu vincle amb la pròpia fundació.

Per identificar les diferents parts que interactuen en l'entrevista, s'ha assenyalat la persona entrevistada com a P (professional) i a la persona entrevistadora com a E (entrevistador).

Transcripció:

E: Bon dia, primer de tot, bueno, deixo constància que aquesta entrevista es anònima i que hi ha un consentiment informat de confidencialitat per preservar les teves dades. Per altre banda, també queda constància en aquesta gravació que tu, com a professional d'aquesta entitat, et disposes i acceptes realitzar aquesta entrevista.

P2: Si, d'acord.

E: Vale doncs, el primer de tot m'agradaria saber quina es la teva funció a la fundació

P2: La meua funció a la fundació es ser referent educativa de 5 xavals. Ells són els responsables dels seus propis processos, amb l'objectiu d'emancipar-se i arribar a un nivell d'autonomia suficient. Jo estic aquí per ajudar-los, per "echarles un cable". Jo soc partidària que primer ho intentin i després si no poden fer-ho ajudar-los, però no des de l'assistencialisme de "jo t'ho faig". A vegades sí perquè al final el servei, les derivacions etc, ho has de fer tu, pero bueno, siempre intento que el chaval sigui partícip del seu propi procés.

E: Vale i, en relació als joves extutelats, quin creus que són els seus principals reptes en relació a la inserció laboral.

P2: Més que per ser extutelats, bueno, si que és veritat que "extutelat" té més dificultats internes en relació als vincles familiars, emocions, inseguretats, etc. I crec que es un repte molt notable i dificultat important. Però tot i això, el fet de tenir reptes importants no té gaire a veure amb el fet de ser extutelat, sinó amb el fet de ser Migrant o no.

E: Vale i, com creus que s'estan desenvolupant els joves en relació a aquests reptes?

P2: Jo crec que son conscients del "handicap" que tenen, però jo crec que el major repte on s'han de desenvolupar es el fet de dir "le doy una patada al sistema y le muestro que se equivocan" o sino, pasa com "l'efecto pigmalión" que, la societat t'envia tants missatges negatius des de que arribes aquí o et separe de la teua família en el cas dels que no son Migrants, que no pots progresar i t'acomodes en la inseguretat.

E: Entenc, i quin grau d'implicació trobes en els joves en relació a la recerca laboral?

P2: Això es depèn del xaval. Hi ha nois que no pensen en treballar fins al final del procés del pis, i altres molt abans. Principalment tots ho fan per enviar gent a la seva família, sobretot als nois que Emigren. La majoria té famílies que vol diners i envien al noi, o ell marxa. Jo intento que primer es centrin en els estudis i després ja, bueno, a veure, si el noi pel que sigui pot compaginar-ho per mi seria perfecte, però no és fàcil, i més amb el procés intern que porten

E: I creus per exemple que influeix la prestació econòmica en la decisió de treballar?

P2: Si, totalment, i em sembla algo interessant, jo també ho faria, és com estar a casa dels teus pares mentre es mantenen les teves necessitats bàsiques i econòmiques. Es aprofitar per formar-te, aprendre i estudiar. A mi em donen 717 euros al mes amb 18 anys i clar. Després també està el “Handicap” dels copagaments perquè, ells paguen “X” diners al final de mes i, depèn del que cobrin o guanyin, han de pagar més o menys. És a dir si un noi guanya 700 euros (prestació) ha de pagar 50 euros, però si es posa a treballar els caps de setmanes o el que sigui i arriba als 1000 euros al mes, ha de pagar un copagament de 260 euros. És a dir, no està gaire ben fet pels seus interessos. Es una dificultat per voler buscar feina.

E: Bueno va lligat a la següent pregunta, en relació a quines dificultats solen enfrontar aquests joves a l'hora de buscar feina després de deixar la tutela.

P2: Bueno, el que normalment fem abans que surtin es posar intensitat al tema de recerca laboral perquè ja se'n van. I clar la majoria vol treballar, tenen ganes, ho necessiten abans de sortir.

E: I en aquest sentit de recerca de feina, com gestionen els joves extutelats la seva inseguretat o manca de confiança en la cerca de feina i com podeu ajudar-los en aquest aspecte?

P2: Ho treballem molt en tutories i depenent del jove, en programes on els derivem. Al final, el recurs a on estem detectem necessitats dels joves i intentem veure com estan i com es veuen quan busquen feina i quan la necessiten. Nosaltres derivem els recursos que creiem que els ajudarà. També els apuntem a molts tallers, xerrades, etc...Els hi costa bastant aquest tipus de tallers psicològics. Per exemple lo d'anar a teràpia i tal els hi costa mot, tenen un estigma molt dur i dens.

E: D'acord i, quins són els canvis o millores que creieu que es podrien implementar per millorar les oportunitats laborals dels joves extutelats?

P2: Jo crec que per fer aquests canvis s'han de treballar des de fora. Es dir, temes com el racisme s'ha de canviar. El racisme i el masclisme per exemple (techo de cristal), tenen en comú que el primer que veuen de tu, ets que ets negre o home, i els prejudicis van darrere. I

hauria de ser totalment diferent. S'hauria de veure la persona, no aquestes merdes. I entre homes i dones passa igual, sobretot en tema laboral. Primer miren si ets dona o home i després si ets persona. Jo crec que ha de canviar aquest pensament i aquesta forma de veure a les persones, això donaria més oportunitats als joves. Sí que es poden crear més programes, inserció, etc.

E: Vale o sigui el canvi seria més educatiu no? O sigui, per exemple, creus que aquests joves pateixen discriminació i abús laboral? Podries posar algun exemple?

P2: A veure, així personalment... hauria de pensar. Mira, més enllà de estar a un pis assistit per exemple. Jo treballava a bars abans, i tenia una companyera jove que venia de Venezuela oi estava molt condicionada per exigir condicions. Havia de treballar sense contracte i estava molt exposada a que la fessin fora i mals tractes. Doncs això passa amb la majoria d'aquests joves, i si som Migrants, amb més constància.

E: Vale i, quina visió té la fundació sobre el seu futur en relació a la seva integració laboral?

P2: Si, mira, emmm. Jo amb això m'enfado una mica perquè, o sigui per mi ojala arribin a lo màxim i tinguin càrrecs molt alt i cobrin molt i tot super bé. Però per desgràcia, per tot el que he dit amb anterioritat es com que els col·loca molt a "X" formacions i "X" treballs que poden accedir. La visió realista és una merda, perquè la majoria va a temes de cotxes i tal pero nivells molt baixos. Que vagin a la universitat es casi impensable. Grau superior ja ens sembla molt. A més, poden estar poc temps a un pis, 3 anys aproximadament i clar, es difícil gestionar-ho. Però sempre costa amb els prejudicis, racisme, discriminació...

E: Llavors quines són les tècniques que el programa de pis utilitza per acompanyar aquests joves de forma individual en la seva formació laboral?

P2: Vale, a mi quan el xaval em diu que vol treballar jo el primer que faig és mirar les ofertes i tot el que ens arriba de fundacions i empreses d'inserció i li envio tot el que crec que li pot interessar. També fem recerca entre les companyes dels altres pisos, les referents, per recopilar informació i eines i compartir-nos ofertes que a lo millor ajudaran als joves dels altres pisos. Per altre banda, també utilitzem les empreses d'inserció que més s'ajusti a les necessitats dels joves.

E: Vale i, en relació a l'avaluació, quins indicadors o mètriques avaluatives utilitza el programa del pis per fer el seguiment dels progressos dels joves en la seva formació i inserció laboral?

P2: Pues en tutories i també si l'he derivat a una empresa d'inserció doncs jo parlo amb la persona que el porta i li pregunto que tal va, si arriba puntual, si participa, etc. Per fer

contractes laborals també estem en contacte per temes de seguretat social i tot. Fem bastant seguiment i parlem amb professionals que els porten en aquest procés. Sobretot es comunicació i treball en equip

E: Vale i en relació al suport emocional, quins recursos i suports ofereix el programa del pis per ajudar els joves a gestionar l'estrès i la inseguretat durant el procés d'inserció laboral?

P2: Bueno, nos som psicòlegs però si que aguantem i treballem indirectament aquestes necessitats. La necessitat de treballar aquest aspecte és important, i nosaltres els informem als tipus de recursos que poden accedir per cuidar-se o estar millor, Però aquest tipus de coses els hi costa molt. De fet algun cop algun jove m'ha dit que mai aniria a un psicòleg. I si sumes que els serveis públics van súper atraçats... També teníem un servei d'ajut psicològic aquí, però ara ja acaba aquest estiu,

E: Bueno de fet, pel temps que vaig estar aquí fent pràctiques, vaig poder veure que sobretot amb els joves de cultures Africanes o amb barreres idiomàtiques molt grans, rebutjaven molt aquest tipus d'ajuda perquè per ells era una trampa, o una espècie de “menjada de cap”. És a dir també es un tema cultural i de pensar que un mateix pot amb tot. Els homes han d'aguantar tot, no poden plorar, etc...

P2: Sí, sí, totalment. Sí, també aquesta cultura és com l'home no plora etc. Es un missatge que tenen molt interioritzat. Desgraciadament, als homes des que neixes doncs t'envien missatges que no has de plorar, que has de ser fort amb tot, has de tirar endavant, etc. Llavors també tenen cuidado de no canviar, perquè les famílies també poden rebutjar-los, etc,

E: Vale i, en relació fer xarxa amb empreses locals, com s'estableix i manté els contactes amb empreses locals i altres recursos professionals per facilitar oportunitats laborals als joves?

P2: Pues mira, això abans es feia molt però ara no tant. Sí que normalment es feia intervencions amb aquestes empreses per tema de taxes, de percentatges, de documents , i de totes aquestes coses per poder fer contractes, fer el NIE, etc. Però això era quan havíem de fer arrelaments. Però ara aconseguixen el NIE amb més facilitat i no hem de mantenir molt contacte, ells mateixos parlen.

E: Vale i, ara per anar acabant, podries dir quins són els principals programes i recursos per a la inserció laboral on es deriven els joves dels pisos i quina entitat les gestiona?

P2: Pues mira jo, de moment, els que he derivat han sigut a Punt Jove i a IMCA. Punt Jove fa una mica de tot, i IMCA es una empresa d'inserció. Punt Jove és més públic. Qualsevol Jove pot accedir a Punt Jove sense que ningú el derivi, o sigui, poden arribar allà i ells cobreixen quasi totes les necessitats. Tenen acompanyament per buscar pis, treball... Ara mateix estem col·laborant molt amb ells i estem fent tallers.

E: Vale i, podries definir la metodologia que utilitzen aquests programes i recursos per a ajudar a aquests joves?

P2: Doncs a veure. El Punt Jove utilitza moltes eines relacionades en buscar pis i el que fan es detectar la necessitat que té el Jove, mirar les formacions que té i les que no té i a partir d'aquí portar-lo cap a un camí o cap a un altre. Revisen les inscripcions del SOC, les pàgines de feina que existeixen etc. Ajuden al Jove a fer el currículum, a tenir contacte amb empreses, fer entrevistes, etc. Per altre banda IMCA funciona bastant igual però depenen molt de les opcions que els joves tinguin, és a dir, miren primer el perfil i ho treballen de forma grupal o individual depenent de la situació dels joves.

E: Vale pues, gràcies per explicar-me tot el que has sabut, es molt útil i agraeixo a la fundació que col·laboren en aquesta investigació. Per la meua part ja hem acabat.

P2: Gràcies a tu, espero que ho hagi fet bé jajaja!

C3. Entrevista número 3: Coordinador de la fundació

Nom de la persona col·laboradora: Anònim

Identificador: Professional 3 (P3)

Nom entrevistador: Marçal Cuscó

Intencionalitat de l'entrevista: Explorar el discurs del professional de la fundació al voltant dels reptes característics dels joves extutelats en matèria laboral i definir la metodologia dels principals programes i recursos on es deriven als joves en el seu procés cap al món laboral i el seu vincle amb la pròpia fundació.

Per identificar les diferents parts que interactuen en l'entrevista, s'ha assenyalat la persona entrevistada com a P (professional) i a la persona entrevistadora com a E (entrevistador).

Transcripció:

E: Bueno, rimer de tot, he de deixar constància que aquesta entrevista es anònima i que hi ha un consentiment informat de confidencialitat per preservar les teves dades. És per

això que també queda constància en aquesta gravació que tu, com a professional d'aquesta entitat, et disposes i acceptes realitzar aquesta entrevista.

P3: Si, entesos, cap problema!

E: Doncs comencem. El primer que et vull preguntar és quina funció tens a la fundació

P3: Jo tinc una doble funció, una es la de coordinador de projectes i l'altre és de supervisor d'entitat. Com a coordinador de projectes, coordino els projectes vinculats a la prestació d'habitatge a l'àrea de suport del jove, pisos d'autonomia de menors i serveis de primera acollida d'atenció integral. Com a supervisor si que reviso una mica l'àrea de qualitat, manteniment, alimentació, seguretat integral, higiene... una mica a nivell transversal per assegurar que tots els recursos estiguin sota els mínims i sota la garantia de la normativa.

E: Vale, i quins són els principals reptes que heu observat en els joves extutelats pel que fa a la seva inserció laboral?

P3: Pel que fa a la inserció laboral, principalment el repte que tenen es la manca de temps, és a dir, que el perfil que ens trobem actualment són joves que han arribat al sistema amb 17 anys i el temps que han tingut fins la majoria d'edat i veure les necessitats laborals que tenen és molt curt com per poder treballar tots els aspectes que s'han de treballar. Alfabetització en molts casos, llenguatge fluid, conèixer funcionament del sistema, els recursos que els poden ajudar, etc. La falta de temps.

E: Vale i com creus que és desenvolupen en relació a aquest repte?

P3: Per norma general son força resolutius, és a dir, que la manca de recursos no fa que ells neguin oportunitats o que las deixin passar, penso que intentar-ho ho intenten igualment. Sí que és veritat que hi ha un sector de mercat que respon força bé a les seves necessitats i, al final, penso que ho acaben aconseguint. Sí que és veritat que a vegades les condicions i tipus de feina no són els que els hi agradaria per, bueno, es un bon punt de partida.

E: I quin grau d'implicació creus que aquests joves tenen en la seva recerca laboral?

P3: Si que és veritat que de normal hi ha voluntat de seguir formant-se. Però el que ens trobem molts cops es que aquests fase s instrumentalitza una mica per endarrerir la inserció laboral. Vull dir molts casos veuen la formació com un recurs per no treballar. Després hi ha bastant abandonament i falta de continuïtat en els cursos i no acaben insertant-se laboralment fins al final de la prestació econòmica o d'habitatge, perquè no tenen més opcions arribat aquest punt.

E: I quines dificultats creus que afronten a l'hora de buscar feina després de deixar la tutela?

P3: Jo crec que el principal problema es la desconexió del context laboral. Amb el procés de centres de menors no hi ha marge per explicar com funciona tot aquest món laboral (contractes, entrar a empreses, desenvolupament jornada laboral...). Es troben amb molta discriminació, sobretot per la procedència. També es troben amb gent que ofereix condicions que estan fora de la legalitat, depenent del perfil de jove que entrevisten. Ara passa menys però segueix passant. També es troben amb moltes dificultats per relacionar-se amb la feina: companys de treball, inseguretats, etc... ja sigui per idioma i perquè són estrangers, o per desconeixement i per por de no equivocar-se pel fet de estar en la situació que es troben.

E: I com gestionen els joves extutelats la seva inseguretat o manca de confiança en la cerca de feina i com podeu ajudar-los en aquest aspecte?

P3: Ells normalment ho gestionen des de la frustració màxima. Sí que penso que molts cops les educadores referents són qui tenen el paper a través de les tutories, proporcionant eines, ajudant als joves de forma constructiva, etc. Però al final hi ha moltes coses que ni els hi arriba a elles.

E: I tu creus que podríem haver canvis o millores per facilitar les oportunitats laborals dels joves extutelats?

P3: Jo crec que ja està havent-hi canvis, escassos, però comencen a haver programes que ofereixen processos d'inserció més integral. Cada cop hi ha més programes que complementen formació i pràctiques d'empresa amb una perspectiva d'inserció laboral. És veritat que també aquests contextos als joves els hi donen molta seguretat i si es fa un acompanyament d'aquest tipus els hi permet sentir-se més còmodes. S'ha de continuar fomentant aquests tipus de projectes, més allà d'institut que et vinculi a pràctiques i ja.

E: I en relació aquests canvis, creus que aquests joves pateixen discriminació i abús laboral per part de la societat? Podries posar exemples?

P3: Si, vull dir, nosaltres ens trobem alguns cops amb joves que tenen voluntat de buscar feina per ells mateixos o que creuen que és més fàcil fer-ho per ells sols. Nosaltres intentem anticipar-los dificultats d'aquests tipus que es trobaran. Fa poc ens va passar amb un jove que va tornar al centre pensant que havia trobat una feina genial, i la feina genial eren 7 dies a la setmana, 15h amb 10 minuts per dinar i 300 euros al mes.

E: Pff.. jajaja, si, es un bon exemple, és molt greu que es produeixin situacions d'aquest tipus.

P3: SI! i el tiu fins i tot ho va intentar eh jaja, va estar un parell de setmanes. I tot i això, el van acabar fent fora perquè els 10 minuts del dinar eren massa!! Imagina't...

E: Deu meu... Bueno, i quina és la vostra visió sobre el futur dels joves extutelats en relació amb la seva integració laboral i com podeu contribuir a aquest procés?

P3: Penso que ens centrem molt en la inserció laboral, perquè al final es el que els capacita per tenir una vida autònoma. Però el problema real està en la inserció social, on aquests joves tinguin espais per generar xarxes i es relacionin com altres persones del territori. Sí que és

veritat que els espais de socialització que tenen accés estan normalment freqüentats pel mateix perfil de joves i, al final, acaba sent una dinàmica de construir llaços que no integrar. Llavors és cert que quan et trobes amb un jove que et pregunta: *“que faig? a on vaig? ¿me pongo en un parque y le digo al primero que pasa hola quieres ser mi amigo?”* Doncs no, es raret això, tots ho veiem no?. Per tant és això, hi ha espais joves i tot el que vulguis però, no hi ha molts espais que s'adaptin a ells per conèixer gent nova. Doncs, es troben que si van aquests espais de joves, són el “MENA” o el “Rarito” o el “que no habla bien” o “El que no sabe” etc... per tant parteixen d'un punt discriminatori.

E: D'acord, i quines són les tècniques principals que utilitza el programa del pis per acompanyar els joves extutelats de forma individual en la seva formació laboral i personal? Tenint en compte la teva funció de coordinador.

P3: Primer de tot l'acompanyament individualitzat. Per poder treballar amb un jove, conèixer interessos, ajustar expectatives a la realitat, buscar opcions, etc... lo primer que necessiten és un vincle amb el professional. A partir d'aquí les educadores treballen per ser cada dia al pis, adaptar els seus horaris als dels joves, que tinguin espais per poder treballar tutories privades amb ells i, a partir d'aquí, que l'educadora intenti estar el màxim disponible per atendre dubtes dels joves. Ells saben que quasi qualsevol moment podeu contactar per telèfon, trucar, enviar un correu, poden fer el que necessitin, no?. Per tant, lo important és això, ser-hi. Al final són joves que estan acostumats a tenir la presència educativa 24/7 i, de sobte, no la tenen, i això és molt guai perquè tens la sensació de llibertat que tothom amb 18 anys vol tenir, pero a la vegada, es produeixen molts dubtes i inseguretats.

E: Vale i, quins indicadors o mètriques avaluatives utilitza el programa del pis per fer el seguiment dels progressos dels joves en la seva formació i inserció laboral?

P3: Vull dir, sí que hi ha una part que nosaltres portem de seguiment a nivell formatiu i nivell laboral. De forma estricta ho fem, i tot això es recull a les memòries, però és més de caire quantitatiu: quantes formacions hem fet, quantes s'han aconseguit, quants nois han sortit integrats laboralment, quants hem tingut que hagin “fracassat” en el procés d'inserció laboral... Principalment, avaluativament, aquests indicadors i mètriques avaluatives les tenim. Més enllà d'això, a nivell de tutories valorem aquests recursos que van sortint d'inserció, per veure com s'ajusten als nostres perfils, No es avaluar el programa en si, sinó com s'ajusten al perfil que tenim en cada moment en cada un dels pisos.

E: I en relació als recursos i suports emocionals, el pis ofereix aquestes eines per gestionar l'estrès i la inseguretat durant el procés d'inserció laboral?

P3: Sí que és veritat que el programa en si, el projecte en si, no contempla l'acompanyament d'aquest tipus ja que, al final el programa es d'habitatge. Però, al final, el treball educatiu que es fa ho contempla, perquè va estrictament lligat i vinculat al treball entre jove i professional. Com a entitat hem intentat molt temps que es gestionin recursos externs i hi hagin entitats externes que mitjançant la nostra entitat, pugui donar un suport emocional per controlar i acompanyar aquesta orientació de salut mental en temes bàsics o puntuals que es produeix, i

que ajuden a vegades a trencar bloquejos. No sempre aconseguim reunir recursos dels que disposar però intentem que hi siguin.

E: D'acord i, en relació a tot aquest àmbit laboral, com s'estableix i manté la xarxa de contactes amb empreses locals i altres recursos professionals per facilitar oportunitats laborals als joves?

P3: Doncs, mira, hi ha varies parts. Primer, si que és veritat que entitats derivadors hi ha moltes i cada cop n'hi han més. Llavors nosaltres el que intentem és vincular, a través dels plans de treball, els permisos i licitacions del jove perquè aquestes entitats puguin portar aquest seguiment. Al final si que és veritat que la majoria d'aquestes entitats ens autoritzen que l'educadora intervingui i tingui relació amb aquestes mateixes per poder portar a cap ja que, a vegades, no tenen l'obligació de fer-ho i no sabem gaire bé la gestió que estan fent. A partir d'aquí intentem mantenir relacions fluides a través de coordinacions setmanals amb l'empresa o entitat per avançar-nos el màxim a les dificultats que surtin per poder treballar-ho amb el jove, i que sigui tot més un acompanyament en paral·lel entre tots els professionals per resoldre-ho abans possible. A vegades hi ha situacions que a l'empresa són conflictives però que hi ha resolucions molt senzilles des del pis. Per tant és això, reunions setmanals amb les entitats i empreses i coordinar-nos per acompanyar al jove de forma conjunta

E: Vale i, parlant d'aquestes entitats i recursos, podries dir-me quins són els principals programes i recursos per a la inserció laboral on es deriven els joves dels pisos i quina entitat les gestiona? ç

P3: Doncs mira, aquesta pregunta realment te la poden respondre amb més extensió i facilitat les educadores del pis, ja que, en el fons, són les que treballen mà a mà amb els joves i generen més contactes amb aquestes entitats. Jo, com a coordinador de la fundació puc parlar-te des d'un punt de vista més general com per exemple la fundació ADSIS. Aquesta fundació ha treballat molt amb la nostra i tenen un programa molt interessant que s'ajusta als tempos i els perfils dels joves. Després, també hem treballat molt amb fundació barsa que tenen un projecte molt gran i molt ajustat a les necessitats dels joves que tenim a dia d'avui.

E: D'acord bueno, també conec algunes de fer pràctiques aquí. Se qui hi ha algunes que es excepcional ser jove extutelat per exemple.

P3: Si, hi ha temporades que treballem amb algunes entitats esporàdiques

E: I podries definir la metodologia que utilitzen aquests programes i recursos per a ajudar a aquests joves?

A veure, la fundació ADSIS inclou fases de formació i progrés que consten en: fase 1: alfabetització, fase 2: formació i fase 3: formació laboral. Són etapes molt flexibles en quant

a durada en funció del jove, i això ens va molt bé pels joves que tenen poc temps o més dificultats en l'alfabetització etc.

Per altre banda doncs es un projecte que té moltes sortides, molts llaços, connexió amb empreses... i això facilita molt la sortida laboral dels joves. Tot i això també fem coses amb altres entitats de forma temporal o ocasional com per exemple Bayt al-Thaqafa que tenen un projecte d'inserció laboral molt complet. També hem treballat amb el casal dels infants que també tenen eines molt potents. Bayt al-Thaqafa es basa en la inserció laboral, formació prelaboral i laboral i intermediació, en un procés d'acompanyament, acollida i comunitat

E: D'acord, si, Bayt al-Thaqafa ho recordo, vaig estar-hi amb l'educador referent de la Llar Bellmunt. Doncs fins aquí l'entrevista, moltíssimes gràcies per participar en aquesta investigació i aportar els teus coneixements.

P3: A tu per fer-ho possible, cap problema!.

C4. Entrevista número 4: Jove extutelat de la llar Montroig

Nom de la persona col·laboradora: Anònim

Nom entrevistador: Marçal Cuscó

Identificador: Jove 1 (J1)

Intencionalitat de l'entrevista: Investigar les percepcions i experiències individuals dels joves extutelats que els limiten i els hi generen inseguretats per trobar feina i analitzar les diferents tècniques i recursos que el mateix programa del pis utilitza per acompanyar i fer el seguiment de l'estabilitat i seguiment de la formació laboral i personal del jove.

Transcripció:

E: Vale, bueno, Buenos días. Lo primero de todo que quiero que sepas es que esto es anónimo. Esta entrevista es confidencial entre tu y yo y todo lo que puedas aportar será todo para un fin académico, ni para tus educadoras ni para nada más. Es por esto que tienes que entender que te estoy proporcionando un documento de confidencialidad mediante un consentimiento informado donde también aceptas el hecho de participar de forma voluntaria en este proyecto.

J1: Si, si, ningún problema. Todo claro y acepto.

E: Todo esto servirá para otros chicos que posteriormente lleguen al piso, y para analizar todo esté ámbito de acuerdo?

J1: Si de acuerdo, entendido.

E: Vale pues empezamos con la primera pregunta, ¿qué edad tienes?

J1: Ahora tengo 19 años.

E: ¿Vale y con cuantos años llegaste al piso?

J1: Pues llegué con 18 años.

E: Vale y antes del piso donde estabas?

J1: en un CRAE, en Sant Andreu

E: Vale de acuerdo. Y en general, ¿crees que el piso es un buen recurso para jóvenes que han sido tutelados previamente? ¿Porque?

J1: Sí que es un buen recurso pero no para todo el mundo. Porque hay chicos que hacen un mal camino y le pertoca alguno de estos pisos. Pero hay gente que se porta bien y hace una única cosa mal por ejemplo, y no le dan un piso de estos. Osea que deberían de valorar más las personas y como són. Enfocarse más en los chicos que más lo necesitan

E: ¿Ósea también depende del chico no?

J1: Si de la actitud del chico, pero si el chico se lo merece, lo que hace falta es que el sistema también sepa detectar eso.

E: Y, ¿Qué recursos o programas de búsqueda laboral que el piso te proporciona son más útiles para ti? ¿Por qué?

J1: Bueno, mira estuve en un viaje que participé a Bruselas, que era por un tema de políticos y cosas de este estilo. Tema de trabajo yo me he ido buscando yo, y tema de cursos y formación laboral mi educadora ahora si que me está proporcionando varias cosas.

E: Vale y, ¿qué tipo de soporte crees que hace falta por parte del piso para ayudarte a superar tus preocupaciones e inseguridades para buscar trabajo?

J1: Pues mira ahora mismo estoy un poco en esta situación porque estoy pensando en cosas del trabajo o de cambiar. Creo que a lo mejor faltaría un poco más de preocuparte por la persona o intentar averiguar cómo se siente esa persona. Osea un poco más de apoyo emocional y de ayudar y echar para adelante a los jóvenes, más iniciativa. Pero hay que tener cuidado, también se tiene que poner de tu parte como joven, porque a veces hay jóvenes que no quieren que los educadores vayan detrás de ellos todo el rato, así que a veces va bien soltarse y mostrar interés para buscar trabajo o lo que sea, y entonces que la educadora se centre en ti.

E: Vale lo entiendo, ¿y tú has notado cambios a nivel personal que te hagan estar más seguro para tu salida?

J1: Mira, en general me ha mejorado mucho más la vida. Porque si hubiera seguido en casa, o en el centro y tener que volver a mi casa, hubiera acabado en la calle seguro. Mis actitudes por ejemplo se que ahora soy mucho más positivo, porque si me hubiera ido para donde mi madre hubiera acabado mal, seguro. Y ahora estoy bien, estoy trabajando, tengo la prestación y se que tengo un futuro por delante que si trabajo lo voy a conseguir. El piso te hace estar más positivo y fuerte e ir hacia delante. A mi me ha cambiado la vida

E: Vale, si te entiendo. y ¿Qué barreras o impedimentos crees que teneis los jóvenes extutelados al ir a buscar trabajo?

J1: Pues mira, te puedo decir lo que más hay, el racismo por ejemplo. Aunque tampoco me gusta meterme mucho en esos temas. Uno de los puntos principales es el racismo, porque por tu piel ya piensan que vas a robar o lo que sea. Pero dificultades también hay por ejemplo el hecho de que te cuesta comunicarle, a muchos, también que nos ponemos nerviosos, porque nadie nos ha enseñado del todo como es realmente este mundo del trabajo. Si tienes mucha desconfianza porque no te fías de la gente, y eso también te quita las ganas de trabajar.

E: Claro, entiendo todo lo que me dices. ¿Y qué piensas sobre las oportunidades para encontrar trabajo que tenéis los jóvenes que habéis pasado por el sistema de tutela? ¿Crees que es más difícil que los demás jóvenes?

J1: Hmmm pues mira, yo creo que nadie tiene más facilidad de encontrar trabajo. Hoy en día te piden un título y cierto tiempo de trabajo así que todos los jóvenes lo tenemos difícil, da igual de donde seas.

E: Osea para ti es lo mismo que seas extutelado que seas un joven de cualquier barrio.

J1: Si mira, de hecho, incluso digo que cuando eres extutelado te ayudan más a encontrar un trabajo más fácil, aunque sea malo. Eso lo digo porque el “otro mundo” es de papi y mami y no piensan tanto en trabajo o en buscarse la vida, en cambio aquí es lo único que necesitamos. Osea cada uno tiene sus dificultades pero yo puedo hablar por nosotros, y digo que nos ayudan y nos facilitan mucho, están 24/7 para nosotros y ayudándonos en el tema laboral. Y con el tema del racismo y cosas así, también les afecta a ellos si son negros o de fuera.

E: Entiendo lo que me dices. Veamos, y en el tema del piso, ¿cómo te sientes con el soporte que tu educadora hace en tu inserción y búsqueda laboral?.

J1: Pues mira mi educadora tiene como punto principal y, por eso la aprecio mucho, es que yo quería dejar el curso de formación laboral y ella me insistió y estuvo a mi lado apoyándome y haciendo que levantara la cabeza. Todo el rato haciendo acompañamiento para que yo no me

fuera. Yo tampoco hablo mucho con ella, pero yo se que si lo necesito ella estará ahí seguro. Además, aunque yo hable por mí yo he visto como ella ha ayudado a muchos chicos con el tema laboral, facilitándoles recursos, llevándolos a programas y cosas así... he visto como algunos le han pedido trabajo, y ella pam, les ha conseguido trabajo. También le llegan ofertas de trabajo y cosas así, y ella nos las da o busca servicios y recursos, como hace con los grados medios y cosas de formación de esta del trabajo.

E: Vale de acuerdo. I, en relación a todo el tema de la sociedad, que crees que tendría que cambiar para que jóvenes como vosotros podáis entrar al mundo laboral de forma más fácil y sin tantas barreras?

J1: Pues mira, lo primero de todo es que yo creo que el currículum es el soporte más importante para trabajar. Es lo que te piden en todos lados y claro, con cosas de formación y cosas así es mejor. Después, aunque se tengan que cambiar cosas, el empeño nuestro es lo más importante porque si nosotros no ponemos ganas hay más barreras y cosas así. Después, por parte de esto de la sociedad y del sistema como dices, tendría que haber menos discriminación en el trabajo, osea más respeto. Porque hay mucho abuso y cosas así laboralmente. A Veces te dicen que tienes que trabajar 15 horas y después haces 20. Pues cosas así que nos intentan hacer. En el piso también nos ayudan porque estas cosas las educadoras las ven y nos ayudan y evitan que nos traten mal o abusen de nosotros para trabajar. Por ejemplo con lo de la nómina y cosas así, ellas nos ayudan a leerlas y entender lo que es, porque antes yo no sabía y ahora si. Y con la prestación también nos ayudan para entenderlo. También hay cosas que se tiene que cambiar como lo del racismo y lo de la discriminación que yo creo que no tendria que existir. Porque nosotros pues si ponemos empeño para trabajar, muchas veces no quieren o piensan mal por el color de piel y cosas asi. Yo creo que eso está muy mal y no debería de existir. Són cosas que hacen muy difícil esto porque ya sabes lo que piensan de ti y hace que estés más inseguro.

E: Y con el tema de la prestación, ¿ crees que hace que algunos jóvenes prefieran seguir estudiando en vez de trabajar? Por que?

J1: Pues bueno yo creo que sí que eso pasa. Creo que sí que muchos piden la prestación y cómo ganan dinero pues ya no se interesan en trabajar. Para mi creo que es malo, que si quieres salir adelante, pues tienes que trabajar también, porque hacer eso para mi es feo es malo. La prestación es un soporte que te ayuda pero hay gente que la utiliza muy mal y se queda ahí sin hacer nada y claro no trabajan, y después es más difícil todo.

E: Vale y para acabar, ¿qué le dirías a un joven que entra nuevo al piso? Es decir, ¿qué consejo le darías sobre su estancia en el piso y sobre el tema laboral?

J1: Pues mira yo le diría que, lo primero que el trabajo es lo más importante però que haga algo que le guste, o que haga una formación de algo que le guste porque después sino es una mierda. Tiene que buscar algo que le guste aunque no de tanto dinero. Es mucho agobio a veces esto. También le diría que a veces le trataran mal, y harán muchas cosas como para

discriminarla por ser quien es, porque como dice mi familia a veces te tratan como “un perro”. Pero le diría que fuera fuerte y que no se rindiera nunca. También que haga las cosas bien y que si no quiere que nadie le moleste pues que el siga a lo suyo y yasta, y haga las cosas y tareas del piso y así la educadora le acompañara y le ayudará más.

E: Vale, pues muchas gracias por tu ayuda y por todo lo que me has contado! Espero que te vaya todo muy bien.

J1: De nada, no pasa nada.

C5. Entrevista número 5: Jove extutelat de la llar Bellmunt

Nom de la persona col·laboradora: Anònim

Nom entrevistador: Marçal Cuscó

Identificació: Jove 2 (J2)

Intencionalitat de l'entrevista: Investigar les percepcions i experiències individuals dels joves extutelats que els limiten i els hi generen inseguretat per trobar feina i analitzar les diferents tècniques i recursos que el mateix programa del pis utilitza per acompanyar i fer el seguiment de l'estabilitat i seguiment de la formació laboral i personal del jove.

Transcripció:

E: Hola, buenos días!. Lo primero de todo es que quiero que sepas que esto es anónimo. Es decir, esta entrevista es confidencial entre tu y yo y todo lo que puedas aportar será todo para un fin académico, ni para tus educadoras ni para otras personas. Es por esto que tienes que entender que te estoy proporcionando un documento de confidencialidad mediante un consentimiento informado donde también aceptas el hecho de participar de forma voluntaria en este proyecto.

J2: Vale si, yo entiendo lo que dices, si, a mi me da igual ,yo lo acepto.

E: Vale pues empezamos ¿qué edad tienes?

J2: Pues yo tengo 19 años

E: ¿Vale y a qué edad llegaste al piso y donde estabas antes?

J2: Pues llegué con 18 años.

E: Vale y antes del piso donde estabas?

J2: Pues llegue con los 18 años pero muy recientemente cumplidos, y yo antes de venir al piso vivía en un CRAE.

E: Vale, y ahora que estás en el piso, ¿crees que el piso es un buen recurso para jóvenes que han sido tutelados previamente? ¿Por qué?

J2: Pues sí evidentemente yo creo que sí que es un buen recurso porque, el piso, hace que se facilite mucho el desarrollo personal nuestro de los jóvenes y nos ayuda mucho en el tema de vivir solos y sobre todo en el del trabajo y todo el tema laboral. Además yo creo que el piso hace que no tengamos que tener una vida en la calle en muchos casos, y una vida mala.

E: De acuerdo, y entonces, ¿Qué recursos o programas de búsqueda laboral que el piso te proporciona son más útiles para ti? ¿Por qué?

J2: Pues mira yo tampoco llevo muchísimo tiempo, pero igualmente, si que se me ha dado un servicio que conecta a jóvenes con empresas, osea es como un recurso que se dice, que hace que los jóvenes estén más conectados a las empresas para entrar a trabajar, lo que pasa es que no me acuerdo del nombre. Pero creo que los que más sirven son los que te ayudan a formarte para el trabajo y después te buscan empresas.

E: Vale y, ¿qué tipo de soporte crees que hace falta por parte del piso para ayudarte a superar tus preocupaciones e inseguridades para buscar trabajo?

J2: Pues yo creo que como esto es una fundación, osea, yo te digo lo que pienso de esta fundación y de este piso porque es en el que yo estoy. Pues yo creo que se tendría que crear muchos más vínculos entre las empresas de trabajo y la fundación, para poder conectarnos mucho más al mundo laboral.

E: Vale y tú, ¿Has notado cambios a nivel personal que te hagan estar más seguro para tu salida?

J2: Pues mira, yo no puedo mentir y decir que me noto otra persona o mucho mejor. Pero si que puedo decir que mira, por un lado no te dire que estoy muy preparado, porque creo que aun no, pero lo que tengo seguro es que voy a salir de aqui mucho mas tolerante. Creo que estoy más centrado y me noto mejor con mi actitud con las otras personas.

E: Vale, entiendo lo que me dices y eso está muy bien la verdad y ¿Qué barreras o impedimentos crees que teneis los jovenes extutelados al ir a buscar trabajo?

J2: Pues yo ahora mismo estoy estudiando, pero estoy en algun sitio para conectarse con empresas porque quiero encontrar trabajo, pero no estoy aun trabajando. Lo que pasa es que si que creo que pues no se hay cosa que pues depende de si eres de aquí o no a lo mejor cuesta más o no... Por ejemplo no se, hay el racismo y todo eso y eso también afecta al trabajo, pero también solo por ser jóvenes que estamos aquí ya también es una dificultad

porque nos ven ya como si fuéramos malos, y cuesta más que la gente te quiera en otros sitios.

E: Claro, si, yo entiendo todo lo que me cuentas. ¿Y qué piensas sobre las oportunidades para encontrar trabajo que tenéis los jóvenes que habéis pasado por el sistema de tutela? ¿Crees que es más difícil que los demás jóvenes?

J2: Pues mira yo creo que también depende mucho del caso, porque para muchas personas las apariencias o lo primero que ven puede hacer que se vuelvan malas personas, osea puede hacer que las personas que nos cojen para trabajar tengan muchos.. nose como se llama como juicios de estos.

E: ¿Qué prejuicios quieres decir a lo mejor?

J2: Si si! Esos prejuicios. Entonces hace que tantos prejuicios y cosas así, hace que estas personas tengan creencias y piensen mal de los jóvenes extutelados y todos los niños que venimos de centros por ejemplo. Así que, no se qué oportunidades pueden tener los otros porque no lo se muy bien, pero lo que sí que sé es que para nosotros es más difícil en este sentido, porque estamos ya como marcados para ellos y mucha gente es así como digo lo del racismo y prejuicios. Pero como digo no todo el mundo es igual, así que es difícil de decir.

E: Entiendo lo que me dices. Creo que es una reflexión muy buena. Vale, y por otro lado, con el tema de la prestación, ¿ crees que hace que algunos jóvenes prefieran seguir estudiando en vez de trabajar? ¿Por qué?

J2: Yo creo que sí porque cuando nos dan la prestación, depende de lo que cobremos trabajando y cosas así, muchas veces no sale a cuenta si hablamos de dinero porque con el copago te quitan mas dinero aun. Así que muchos chicos, yo por ejemplo, si tenemos esa prestación pues lo primero que queremos es estudiar y hacer formaciones pero dejamos el trabajo a parte. Es como decir que es una barrera pero como si fuera buena, para no trabajar. Yo creo que no es malo porque eso hace que obligatoriamente tengamos que estudiar y formarnos porque no podemos estar sin hacer nada. Así que la prestación hace que tengas que estudiar más pero a la vez en muchos casos hace que no te intereses por el trabajo.

E: Creo que es una visión muy interesante de la prestación esto que me dices. Y en el piso, ¿cómo te sientes con el soporte que tu educadora hace en tu inserción y búsqueda laboral?.

J2: Como ahora estoy estudiando, no me ayuda mucho en lo del empleo pero porque yo tampoco se lo pido mucho. Pero yo veo como va ayudando a otros. Aun así, a mi por ejemplo también me facilita cosas como recursos y programas para que yo vaya o me apunte y en teoría si lo hago me pueden ayudar a encontrar empleo más fácil. Aun así, yo creo que la

fundación podría implicarse más en el tema del trabajo, o de darnos más opiniones y cosas para que podamos entrar en trabajos o formarnos para el trabajo.

E: Vale, gracias por la respuesta. I, en relación a todo el tema de la sociedad, que crees que tendría que cambiar para que jóvenes como vosotros podáis entrar al mundo laboral de forma más fácil y sin tantas barreras?

J2: Pues yo creo que muchas cosas. Creo que en España hay mucha gente que es tonta, no se como decirlo, pero que no es inteligente ni piensa bien las cosas. Por ejemplo, yo no sé mucho pero hay todo lo de las personas que son como de derecha o algo así. Yo entiendo algunas cosas y es gente que tiene mucho odio o que siempre busca pelea y cosas así, en general en la sociedad tiene que cambiar que la gente sea más tolerante y no se discriminen tanto entre todos. Mira otra cosa es que depende de quien seas tienes una cultura o otra, y ahora aquí hay muchas culturas, no todo el mundo es blanco en España, y eso hace que haya mucho racismo también y se tendría que cambiar, como aceptar y llevarse bien entre todo el mundo.

E: La verdad es que tienes razón!. Y en el caso de tu piso, ¿qué cosas crees que podrían facilitar el proceso de salida del piso?

J2: Pues yo creo que bastantes cosas, pero principalmente creo que se tendría que hacer que nosotros ganáramos más confianza para encontrar trabajo. Osea, como enseñarnos lo que pasa cuando buscas trabajo o lo que hay afuera como todo lo de las dificultades que te encuentras, y hacer que estemos más seguros de nosotros para poder buscar trabajo.

E: Vale y para acabar, ¿qué le dirías a un joven que entra nuevo al piso? Es decir, ¿qué consejo le darías sobre su estancia en el piso y sobre el tema laboral?

J1: Mira pues yo esta pregunta no puedo responder del todo, porque no llevo tanto tiempo como para decirles cosas del piso. Podría decir cosas sobre que es importante que estudie o haga formaciones y que es muy importante que trabaje y busque trabajo, eso sí, porque para irte del piso se necesitará.

E: Pues con esto ya esta, gracias por haber respondido y haber dado tu opinión sobre todo!

J2: Muchas gracias, de nada.

C6. Entrevista número 6: Jove extutelat de la llar Balandrau

Nom de la persona col·laboradora: Anònim

Nom entrevistador: Marçal Cuscó

Identificació: Jove 3 (J3)

Intencionalitat de l'entrevista: Investigar les percepcions i experiències individuals dels joves extutelats que els limiten i els hi generen inseguretat per trobar feina i analitzar les diferents tècniques i recursos que el mateix programa del pis utilitza per acompanyar i fer el seguiment de l'estabilitat i seguiment de la formació laboral i personal del jove.

Transcripció:

E: Vale pues primero de todo buenos días!. Antes de nada quiero que sepas que esto es anónimo. Es decir, esta entrevista es confidencial entre tu y yo y todo lo que puedas aportar será todo para un fin académico, ni para tus educadoras ni para otras personas. Es por esto que tienes que entender que te estoy proporcionando un documento de confidencialidad mediante un consentimiento informado donde también aceptas el hecho de participar de forma voluntaria en este proyecto.

J3: Vale perfectp

E: Vale pues la primera pregunta es sobre tu edad, ¿qué edad tienes?

J3: Tengo 18 años

E: ¿A qué edad llegaste al piso y donde estabas antes?

J3: Yo llegué con 18 años, y antes estaba en un CRAE en VIC

E: ¿Crees que el piso es un buen recurso para jóvenes que han sido tutelados previamente? ¿Por qué?

J3: Si, lo creo porque es una manera de independizarte y ver el mundo de otra manera, aprendes lo que es la vida y supone un reto positivo. Osea que realmente el piso nos da otra oportunidad de vida.

E: Vale y ¿Qué recursos o programas de búsqueda laboral que el piso te proporciona son más útiles para ti? ¿Por qué?

J3: Bueno nos traen siempre carteles de charlas y de proyectos relacionados con el buscar empleo. Sobre programas no sabría decirte exactamente qué nombres o cosas pero siempre nos ayudan con ofertas de trabajo, nos dan opciones y sitios que nos llevan donde nos ayudan a hacer formaciones laborales para después que sea más fácil todo para encontrar trabajo.

E: Vale y, ¿Qué tipo de apoyo crees que falta por parte del piso para ayudarte a superar tus preocupaciones e inseguridades en la búsqueda de trabajo?

J3: En mi caso no mucho pero más que nada porque ahora mismo solo estudio, aunque me gustaría tener un trabajo pero lo busco sin prisa y por eso tampoco necesito tanto apoyo. Pero, a lo mejor seria mas facil si nos dieran mas informacion sobre como es todo lo del mundo laboral, o la realidad un poco de lo que te encuentras afuera. También sirve mucho por lo que veo cuando nos llevan a programas que nos encuentren más fácilmente oportunidades para trabajar.

E: Vale y ¿Has notado cambios a nivel personal que te hagan estar más seguro para tu salida?

J3: Bueno si he notado cambios positivos pero no estoy pensando aún en irme me falta mucho para los 21, pero si he cogido más confianza en mis habilidades personales del día a día. Me siento mejor.

E: Por otro lado, ¿Qué barreras o impedimentos crees que teneis los jóvenes extutelados al ir a buscar trabajo?

J3: Sinceramente cuando estaba en Vic en verano estaba buscando algún trabajo para el verano pero no tuve suerte, allí son bastante racistas, también es verdad que la edad no ayudaba ya que era menor y encima estaba en un centro cosa que es más papeleo adicional y eso no les gustaba a las empresas. Osea que yo creo que todo el tema del racismo y la discriminacion nos hace muy difícil todo. Y también, si eres de aquí también hay discriminacion porque cuando eres de centro es todo más lento y difícil como digo de hacer papeles y cosas con las empresas, y eso no les apetece osea que también nos dificulta mucho. No se fían de nosotros en muchos sitios.

E: ¿Y qué piensas sobre las oportunidades de encontrar trabajo que tienen los jóvenes que han pasado por el sistema de tutela? ¿Crees que es más difícil que para el resto de jóvenes?

J3: Evidentemente es más difícil ya que en mi caso me he cambiado de población y si antes el padre del amigo por decir algo me podría meter a algún trabajo, aquí tengo que volver a hacer una red de contactos muy amplia y es complicado. Osea que lo que para nosotros es más difícil es que no tenemos mucha red de contactos así que no conocemos mucha gente y eso hace que no tengamos tantas opciones para buscar trabajo o conseguirlo por ejemplo.

E: Entiendo. La verdad es que es un punto de vista muy verdadero.. Vale, y , con el tema de la prestación, ¿ crees que hace que algunos jóvenes prefieran seguir estudiando en vez de trabajar? ¿Por qué?

J3: Exacto, yo creo que el hecho de estudiar y cobrar ya es suficiente y muchos nos conformamos con eso, ya que trabajar supone un plus pero a la vez pagas más copago y encima no tienes casi tiempo para ti, en el caso de estudiar y trabajar a la vez muchos preferimos solo estudiar. Así que si, de alguna forma hace que evitemos trabajar antes, pero después eso puede ser una complicación para algunos, pero si lo haces bien no tiene porque.

E: Y cuando estás en el piso, ¿Cómo te sientes con el apoyo que te da tu educadora en tu búsqueda laboral? ¿Qué hace para ayudarte en ese sentido?

J3: Bueno al principio me ayudaba mucho y de vez en cuando aún me da carteles de búsqueda de trabajo y, aunque ella sabe que yo estoy ahora mismo enfocado en los estudios, me va coqueteando con el tema del empleo para que pueda encontrar alguno.

E: Vale, gracias. I, en relación a todo el tema de la sociedad, ¿Qué crees que debería cambiar en la sociedad y en el sistema en el que vivimos para que jóvenes como tú puedan ingresar al mundo laboral más fácilmente?

J3: Bueno lo de siempre, no fijarse en el nombre sino en las cualidades de esa persona, no fijarse en el color de piel, en la etnia, ni en sus gustos sexuales, todos somos personas y nos merecemos oportunidades vengamos de donde vengamos y seamos como seamos. Así que el racismo y los prejuicios y todo esto tendría que cambiar. La visión que tienen las personas de aquí y todas las que piensen así, porque eso complica muchísimo todo para muchas personas.

E: Pues si, es verdad, toda la razón. Y por ejemplo ¿qué cosas crees que podrían facilitar el proceso de salida del piso?

J3: Pues en relación a eso, en verdad como he dicho antes apenas acabo de llegar al piso en octubre del 23 así que no puedo decir mucho. Osea, creo que por ahora estoy bien y yo estoy mejor poco a poco y estoy estudiando y todo, seguramente con el trabajo y eso voy a necesitar más ayuda poco a poco si con el tiempo no encuentro ninguno, pero por ahora no puedo decir mucho.

E: Vale y para acabar, ¿qué consejo le darías sobre su estancia en el piso y sobre el tema laboral a un joven que entre nuevo?

J2: Que ya tenga hecho el CV y sobre todo que no se calle las cosas que le diga a su referente que le ayude en todo lo que necesite porque para eso están. Le diria que trabajar es muy importante y que haga formaciones y estudie para poder trabajar,

E: Pues ya está, gracias por haber respondido y haber ayudado en esta investigación.

J2: A ti!

D. Taules

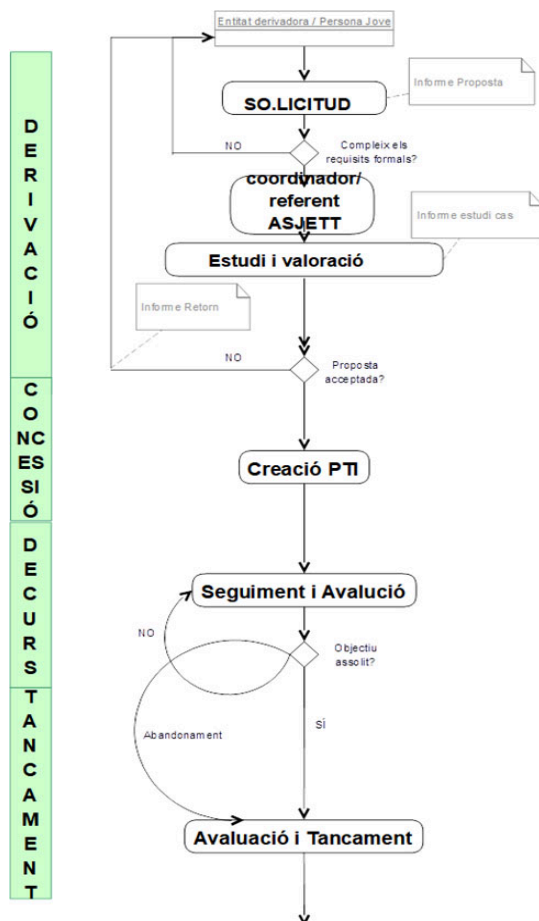
D1. Taula 1: Lleis, resolucions i decrets reguladors de l'entitat Iniciatives Solidàries

TIPUS I NOM	DATA	SIGNIFICAT I CONTEXT TERRITORIAL
Resolució 98/V, 1996	29/05/1996	Carta del Voluntariat de Catalunya. (Catalunya)
Llei 6, 1996.	15/01/1996	“Del voluntariado”. (Espanya)
Llei orgànica 1, 2002.	22/03/2002	“Del derecho de asociación”. (Espanya)
Llei 38, 2003.	17/11/2003	General de Subvenciones. (Espanya)
Decret 16, 2014.	11/02/2014	Sobre el reglament d'instal·lacions per a activitats amb infants i joves. (Catalunya)
Llei 31, 2005.	08/11/2005	Prevenció riscos laborals. (Espanya)
Llei 14, 2010	27/5/2010	Drets i oportunitats en la Infància i l'adolescència. (Catalunya)
Decret 69, 2020.	16/07/2020	Acreditació, concert social i gestió delegada en la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública (Catalunya)
Llei 8, 2021.	05/06/2021	Protección integral a la infancia y la adolescencia frente a la violencia. (Espanya)
Llei 19, 2020.	30/09/2020	D'igualtat de tracte i no-discriminació. (Catalunya)

Font: Elaboració pròpia: Dades extretes de la Fundació Iniciatives Solidàries

E. Imatges

E1. Imatge 1: Circuit d'entrada i sortida al habitatge del jove

Font: Elaboració pròpia

Primer de tot es realitza una **derivació** on es fa la sol·licitud del o la jove mitjançant un informe de proposta. Aquest pot ser rebutjar per diferents motius (torna a l'entitat derivadora) o pot ser acceptat. En aquest cas, passa sota tutela del coordinador referent de l'ASJTET. En aquest punt es fa un estudi de cas on es valora al jove i es fa la proposta; es parla amb el jove, se l'informa del PTI i els requisits per entrar al pis, etc. Si el jove no accepta les condicions o els professionals no veuen viable l'entrada, es fa un informe de retorn a l'entitat derivadora i s'anul·la l'entrada. En segon lloc, es realitza la **concessió**, on, en cas que la proposta s'accepti arran de l'estudi de cas per ambdues parts, es fa el PTI (Projecte de treball individualitzat).

Seguidament s'inicia el **decurs** on, un cop al recurs, es fa un seguiment i avaluació on s'avalua si s'aconsegueixen els objectius del PTI o no. Finalment es produeix el **tancament**: En aquest moment, si no s'assoleixen es tornen a treballar fins que el jove els assoleix o ha de marxar del recurs per motius de temporalitat i edat. Si es produeix un abandonament voluntari o per motius de força major, és tancament i avaluació es realitza immediatament.

